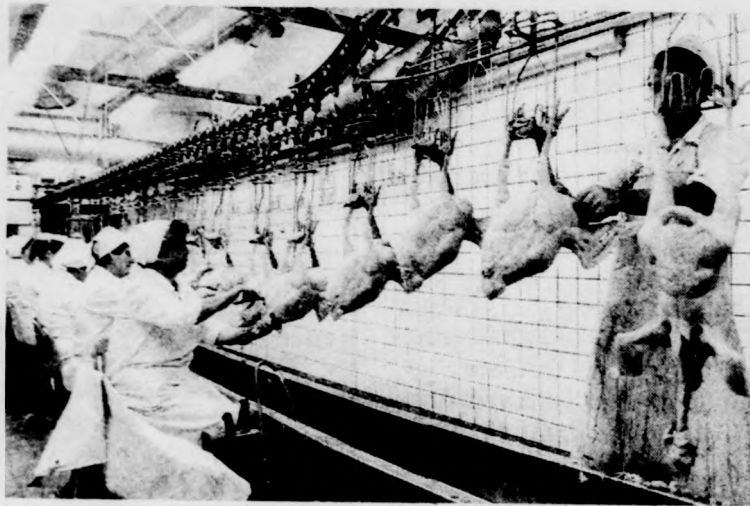

Húsáremelés előtt

MÁR CSAK KETTŐT KELL ALUDNI...

... és emeli az árakat a Debreceni Baromfifeldolgozó Vállalat is. Január nyolcadikától termékeik átlagosan 26-28 százalékkal drágulnak, ami a gyakorlatban 25-30 százalékos árnövekedést jelent. A legnagyobb tételben előállított előhűtött bonított csirke új ára 130 forint, a fagyasztotté 127, az előhűtött csirkecombé 152, míg a fagyasztotté 150 forint lesz. Vannak népszerű áruárulások - ilyen például a csirkemáj szívvel -, amelyeknek az ára nem változik. A tömegigények kielégítésére a jövőben is kapható lesz az olcsóbb árú fagyasztott csirkefar-hát 36 forintért, a pulykaszárny 39, vagy a pulykafar-hát 21 forintért.

1990 első negyedévére a szerződéseket megkötötték, a későbbiekben pedig a lény-

Futószalagon

gesen - mintegy 25 százalékkal - megemelt felvásárlási áráktól remélik a folyamatos előállítást-utánpótlást. Komoly nehézségeket okoz a vállalatnak, hogy a korábbi években

jelentős árbevételhez szocialista export idején támogatási kulcsait még mindig nem ismerik. A tőkés export szubvenciói pedig azt mutatják, hogy ezeken a piacokon jelentős visszaeséssel kell számolniuk.

- Idén még nem fenyegeti veszély a termelést, hiszen a feldolgozásra kerülő csirkének a 70-75 százaléka a háztáji gazdaságokból kerül ki - mondta Schaff Zoltán kereskedelmi igazgató, majd hozzátette: - Van olyan nagyüzem, amely eddig évente hárommillió csirkét állított elő és most bejelentette, hogy felszámolja az ágazatot. Ez nagy kiesés, amit valahogyan ellensúlyoznunk kell. Arra gondoltunk, hogy kibéreljük az épületet és magunk gazdálkodunk.

Ez a helyzet a Barneválnál,

két nappal az áremelés előtt. De, hogy mi lesz egy év múlva, azt csak jóslni lehet.

Tegnap számunkban hírt adtunk arról, hogyan készül a húsáremelésre a Debreceni Húsipari Vállalat. A cikk megjelenése után több bejelentés is érkezett szerkesztőségünkbe, amelyek szerint a regionális húsüzemek üzemszünete miatt a megye néhány településén ellátási zavarok vannak.

A balmazújvárosi Lenin Termelőszövetkezet húsüzemében valóban leállt a termelés, mivel január 2-től január 18-ig karbantartást végeznek. Teljes kapacitással üzemel viszont a hajdúböszörményi üzem, amelyben az átváltás mindössze egy napot vett igénybe. A területükön jelentkező igényeket teljes egészében ki tudják elégíteni. Balmazújvároson és környékén pedig - a karbantartás ideje alatt - a környező húsüzemek, illetve a Debreceni Húsipari Vállalat biztosítja a folyamatos ellátást.

P. A.

Pulykából készül a szendvics (Fotó: Horváth Katalin)

Tanácsi vezetőkkel és pártok képviselőivel találkozott Hajdúböszörményben Szűrös Mátyás

Január 5-én Hajdúböszörményben tanácsi vezetőkkel, majd a demokratikus pártok képviselőivel találkozott Szűrös Mátyás, a Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke. Látogatásának célja elsősorban az volt, hogy tájékozódjon a választási előkészületekről, a pártok tevékenységéről. Hasonló fórumra sor kerül január 8-án délután Debrecenben is.

Az ideiglenes köztársasági elnök előjártában szolt a magyar belpolitikai élet jelentős eseményeiről, hangsúlyozva, hogy Magyarország a békés átmenet garanciája, ha az ország politi-

kai és gazdasági stabilitását megőrizzük. A választási előkészületekre rátérve arról beszélt, hogy belpolitikai életünk egyik legfontosabb eseménye előtt állunk, s a nemzet, az ország érdekében szükséges a közös nevezőket megtalálni, hogy a választás valóban a demokrácia jegyében, civilizáltan történjen. Ne legyenek - főként a módszerekben - szélsőségek, s ne érvényesüljenek egyéni ambíciók. Ma Magyarországon minden párt számára egyenlő esélyeket kell biztosítani - mondta Szűrös Mátyás, de kitért arra is, hogy ma még az országban inkább

emocionális, mintsem valódi demokrácia van. A hajdúböszörményi fórumon részt vettek az MDF, a Független Kisgazda- és Polgári Párt, a Hazafias Népfőnt, a Szociáldemokrata Párt, az Agrárszövetség és a Vállalkozók Pártjának képviselői. Egyebek mellett szó esett a pártok anyagi támogatásáról a választási kampányban (jelöltenként biztosítsa ezt a költségvetést), valamint arról, hogy helyes, ha a kormány, illetve a jelenlegi parlament a választási költségek mértékét meghatározza a felesleges túlzások elkerülése miatt.

Ismét tagjának tekinti az MDF debreceni szervezetét az EKA

Csütörtökön ülést tartott a Debreceni Ellenzéki Kerekasztal. Lapunkat Gál András, az EKA egyik szóvivője tájékoztatta. Egyebek mellett állást foglalt arról, hogy mivel az MDF debreceni szervezetének felüggesztése az EKA-tagság alól letelik, korábbi döntésüknek megfelelően a szervezetet január 8-tól ismét teljes jogú tagnak tekintik. Ez egyben az MDF debreceni szervezetének felkérését jelenti arra, hogy ismét vegyenek részt az EKA munkájában.

A csütörtöki ülésen elhangzott, hogy a debreceni pártok, szervezetek jelentős adományokat juttattak el Erdélybe, a lakosság segítségét ezúton is köszönik. Ugyanakkor kinyilvánították, hogy az ellenzéki pártok, szervezetek nem feledkeznek meg a hazai szegények egyre növekvő taboráról sem; anyagi erőforrásaik meghatározott részét a rászorulókat támogatására kívánják fordítani.

Pozsgay Imre és Mihai Lupoi megbeszélése

Pozsgay Imre államminiszter pénteken hivatalában fogadta Mihai Lupoi román idegenforgalmi minisztert, aki eredményes tárgyalásokat folytatott magyar partnereivel a két ország közlekedési és idegenforgalmi kapcsolatairól, a magyar segítségnyújtás különböző módjairól e területeken.

A szívélyes légkörű megbeszélésen Pozsgay Imre üdvözölte a romániai demokratikus fordulatot. Biztosította vendégét, hogy hazánk lehetőségeihez és erejéhez mérten minden segítséget megad a továbbiakban is a demokratikus kibontakozás elősegítéséhez. A romániai népi forradalmat korszikos jelentőségű, európai fontosságú eseményként értékelte, amely reményeink szerint a magyar-román viszonyban is új fejezetet nyit, és ehhez tartós, az európai normákat és követelményeket egyaránt érvényesítő új alapokat teremt. Érdekeltségünk egy demokratikus berendezkedésű Románia létrejöttéhez fűződik, ahol a nemzeti kisebbségek önrendelkezése maradéktalanul megvalósul a kisebbségi intézményrendszer megerősítése révén.

Az államminiszter biztatónak ítélte a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának eddigi intézkedéseit és deklarációit. Reményét fejezte ki, hogy a felső szinten mutatkozó szellemiség az egész román társadalomban mielőbb uralkodóvá válik. Felhívta a figyelmet, hogy a bizalmatlanság falát két oldalról kell lebontani. (MTI)

A tartalomból

„Mit várnak és remélnak a márciusi választásoktól?”
Nyilatkoznak a pártok, szervezetek
3. oldal

„A Derecskei Petőfi Tsz-ben 1981 nyarán elhatározták, hogy angóryanúl-tenyésztésbe fognak”
A nyulakat lelővik, ugye? - 4. oldal

„És Lukács hogyan viszonyult a tényekhez? Híres tételére gondolok, amely szerint a legrosszabb szocializmus is jobb a legjobb kapitalizmusnál”
Lukács-tanítvány volt - 5. oldal

„Nem lát maga, barom! A vétkes szeppenne áll, hátát nekidönti a fálnak, fehér bot van a kezében”
Napközben - 10. oldal

„Bátorsága és a zsidók melletti kiállása rendkívüli volt”
Baltázár Dezső emlékezete - 10. oldal

Közlemény a Miniszter- tanács üléséről

A kormány csütörtöki ülése sok megvitandó kérdés miatt csak a késő esti órákban fejeződött be. A kormányzóvivői tájékoztatót ezért csupán a már megtárgyalt kérdésekről esett szó. A Minisztertanács a továbbiakban az alábbi döntéseket hozta:

A kormány állást foglalt az alkotmánybíróság elhelyezéséről. A testület ideiglenesen az egykori MSZMP XIII. kerületi székházába költözik. A kijelölt székhelyen, Esztergomban ugyanis jelenleg nincs beköltözhető állapotban lévő, a testülethez méltó épület.

A Minisztertanács javasolja az országgyűlésnek az Állami-díj megszüntetését és a Kossuth-díj rangjának, hitelének visszaállítását. A Kossuth-díjat a jövőben minden év március 15-én a kivételesen magas színvonalú alkotásokért adományozzák. A díjazottak jelölésében illetékes bizottság elnöke a kormányfő.

A testület meghallgatta Szinetár Miklós kormánybiztos előterjesztését az új Nemzeti Színház létrehozásáról és szakmai programjáról. Szükségesnek tartja, hogy 1990-ben részletes beruházási programtanulmány készüljön.

A kormány javasolja a parlamentnek, hogy magas szintű jogszabályban rögzítse az alkoholisták bíróság által elrendelt intézeti gyógykezelésének megszűntetését. A törvény elfogadása esetén egészségügyi szerv rendelheti el az alkoholisták munkaterápiás intézetben történő gyógykezelését.

A Minisztertanács áttekin-tette a munkásörög ingatlanszámlájának folyamatban lévő hasznosítását. Úgy rendelkezett, hogy néhány ingatlan esetében az e célból kiírt pályázatot meg kell ismételni.

A kormány döntött a soron kívüli személygépkocsi-értékesítés fokozatos megszüntetéséről. Átmeneti intézkedésként 1990-ben a felére csökkentette az így kiutalható gépkocsik számát.

Megvitatta a kormány a fejlődő szocialista országoknak nyújtható gazdasági segítség irányelveit. Megállapította, hogy az ország nem képes az eddigi támogatások fenntartására. Ezért a jövőben gazdasági megfontolás alapján mérlegeljék a döntéseket. Az országgyűlés határozata alapján az idén nem adunk segítyt.

A Minisztertanács megtárgyalta munkaprogramját. A munkaterv az ismert okok miatt csak hat hónapra szól, és csupán a testület tevékenységének fő irányát határozza meg, valamint nyitott az időközben felmerülő problémák előtt. (MTI)

Döntött a kormány a választókerületekről

A D változat győzött

Csütörtökön a kormány a megyei tanács választókerületekre és azok székhelyeire tett javaslati közül a D variációt fogadta el.

E szerint a kilenc hajdú-bihari választókerületből három Debrecen, hat a vidék kap. A döntés értelmében a választókerületek beosztása, székhelye így alakult:

1. számú országgyűlési választókerület

Területe a Debrecen Megyei Városi Tanács következő szavazóköreire terjed ki: 3-5., 9-11., 23., 67-74., 85-128., 171-180., és 194. Székhelye Debrecen.

A választási bizottság titkára Skripeczky György (Debrecen, Kossuth utca 46.), tagjai: Kiss István (Debrecen, Monostor utca 10., I. em. 6.) és Hajdú Melinda (Debrecen, Szabadság útja 115), póttagjai: Bánhidi József (Debrecen, Liget tér 24.), Kecskés Lajosné (Debrecen, Csapó utca 74. II. em. 4.).

2. számú országgyűlési választókerület

Területe a Debrecen Megyei Városi Tanács következő szavazóköreire terjed ki: 1-2., 7-8., 12-22., 24-25., 42-48., 55-56., 129-156., 168-170., 181., 191-192. Székhelye Debrecen.

A választási bizottság titkára Barcza Józsefné (Debrecen, Bethlen utca 36-38.), tagjai: Nagy Károly (Debrecen, Fáy András utca 8.) és Boros Tamásné (Debrecen, Domokos Lajos utca 34.), póttagjai: Puskás István (Debrecen, Katona József utca 3/B), Csendes Jánosné (Debrecen, Fáy András utca 23.).

3. számú országgyűlési választókerület

Területe a Debrecen Megyei Városi Tanács következő szavazóköreire terjed ki: 6., 26-29., 30-41., 49-54., 57-66., 75-84., 157-167., 182-190., 193., 195. Székhelye Debrecen.

A választási bizottság titkára Bíró Gusztáv (Debrecen, Izsó utca 14.), tagjai: Sustyák László (Debrecen, Kosztolányi utca 16.) és Szolga Bejáminné (Debrecen, Jerikó utca 6. X/64.), póttagok: Sárosi Károly (Debrecen, Menyhárt tér 1. fsz. 2.) és Szentjóni Ottó (Debrecen, Hámán Kató utca 8. I/2.).

4. számú országgyűlési választókerület

Területe a Debrecen Megyei Városi Tanács következő szavazóköreire terjed ki: 1-2., 7-8., 12-22., 24-25., 42-48., 55-56., 129-156., 168-170., 181., 191-192. Székhelye Debrecen.

A választási bizottság titkára Fülöp, Bagamér, Hajdúhadháztéglás, Hajdú-sámsón, Nyíracsád, Nyír-adony, Nyírbrány, Nyír-mártonfalva tanácsainak közigazgatási területe. Székhelye Hajdúhadháztéglás.

választókerület

Területe. Székhelye Hajdúszoboszló.

A választási bizottság titkára Kálmán Lajos (Hajdúszoboszló, Sallai utca 22.), tagjai: Sapielakné Kiss Katalin és Kürthy György (Hajdúszoboszló, Egressy B. utca 2., illetve Szívós utca 1.), póttagok: Katona Károlyné (Hajdúszoboszló, Rákóczi utca 184.) és Radácsi Piroska (Hajdúszoboszló, Oláh Gábor utca 9.).

8. számú országgyűlési választókerület

Területe. Székhelye Hajdúszoboszló.

A választási bizottság titkára Guti János (Balmazújváros, Árpád utca 59.), tagjai: Kiss Károly (Balmazújváros, Veres Péter utca 23.) és Király István (Balmazújváros, Csokonai utca 23/A), póttagok: Sutyák Józsefné (Balmazújváros, Zrínyi utca 16/B) és Nadasdi Sándor (Balmazújváros, Bordás köz 8.).

9. számú országgyűlési választókerület

Területe. Székhelye Hajdúböszörmény.

A választási bizottság titkára Főrizs Béla (Hajdúböszörmény, Téglási utca 64/A), tagjai: Géczy Tihamér (Hajdúböszörmény, Benedek utca 2.) és Kathy Márton (Hajdúböszörmény, Hadház utca 27.), póttagok: Molnár Imréné (Hajdúböszörmény, Dózsa György körút 40.) és Csiha Lászlóné (Hajdúböszörmény, Bethlen Gábor utca 13.).

Az egyéni választókerületi bizottságok titkárait, tagjait és póttagjait, illetve a területi választási bizottság két új tagját - a megbízatásáról lemondott Boros József helyett, Orosz István mellé - Faluscai Jenő berettyóújfalui nyugdíjas igazgatót és Molnár József Püspökladányi technikust január 2-i rendkívüli ülésén választotta meg a megyei tanács.

területe. Székhelye Hajdúszoboszló.

A választási bizottság titkára Kálmán Lajos (Hajdúszoboszló, Sallai utca 22.), tagjai: Sapielakné Kiss Katalin és Kürthy György (Hajdúszoboszló, Egressy B. utca 2., illetve Szívós utca 1.), póttagok: Katona Károlyné (Hajdúszoboszló, Rákóczi utca 184.) és Radácsi Piroska (Hajdúszoboszló, Oláh Gábor utca 9.).

8. számú országgyűlési választókerület

Területe. Székhelye Hajdúszoboszló.

A választási bizottság titkára Guti János (Balmazújváros, Árpád utca 59.), tagjai: Kiss Károly (Balmazújváros, Veres Péter utca 23.) és Király István (Balmazújváros, Csokonai utca 23/A), póttagok: Sutyák Józsefné (Balmazújváros, Zrínyi utca 16/B) és Nadasdi Sándor (Balmazújváros, Bordás köz 8.).

9. számú országgyűlési választókerület

Területe. Székhelye Hajdúböszörmény.

A választási bizottság titkára Főrizs Béla (Hajdúböszörmény, Téglási utca 64/A), tagjai: Géczy Tihamér (Hajdúböszörmény, Benedek utca 2.) és Kathy Márton (Hajdúböszörmény, Hadház utca 27.), póttagok: Molnár Imréné (Hajdúböszörmény, Dózsa György körút 40.) és Csiha Lászlóné (Hajdúböszörmény, Bethlen Gábor utca 13.).

Az egyéni választókerületi bizottságok titkárait, tagjait és póttagjait, illetve a területi választási bizottság két új tagját - a megbízatásáról lemondott Boros József helyett, Orosz István mellé - Faluscai Jenő berettyóújfalui nyugdíjas igazgatót és Molnár József Püspökladányi technikust január 2-i rendkívüli ülésén választotta meg a megyei tanács.

Heti kommentátorunk:

NAGY ZSUZSA

Másként nem megy

Örömmel jelenthetem, hogy a Napló január 2-a óta minden nap megjelent. Ezt olvasóink is tapasztalhatták, s gondolom, természetesnek tekintik. Egy napilapnak minden nap meg kell jelenni. A figyelmesebbek azt is észlelhették, hogy pénteki számunkban egy cikk két oldalán is szerepelt. Kérjük, bocsássanak meg érte. Nem akarom most részletesen elmagyarázni, hogyan fordulhatott elő, hadd írjuk a technikával való ismerkedés kezdeti nehézségeinek rovására. Nekem egyszer módomban volt a legrégebbi hagyományokkal rendelkező kekszgyár egyik, azóta közkeleteltté vált sós kekszének nullszériás sütemét megkóstolni - olyan cukros volt, mint nagyanyám hajdani rétesei. Mert hogy a sós keksz külsejének barnapirosságát valóban a kemencében ráfújt porcukor adja, s istenem, kezdetben nem tudták megfelelően adagolni.

Na persze, a más hibája nem lehet mentés senki számára, s én most nem is erről akarok elmélkedni. Azt szeretném elárulni az olvasónak, hogy az e heti Napló minden száma iszonyatosan kemény munkát követelt, elsősorban a szerkesztőtől. Ha a szerkesztői szoba ablaka az utcára nézne, biztos sokan elcsodálkoztak volna az arra járók közül, ugyan, ki dolgozik karácsony első, második napján, szilveszterkor, újévkor is kora reggeltől késő éjszakáig. A tervezőszerkesztőink voltak azok, készültek a nagy feladatra, s majd mikor beindult az új rendszer és éjjel egykor mentek haza, zokszó nélkül álltak, ültek reggel ismét a tördelőgépek mellé a lelkek mélyén talán azzal, hogy a kutya ürístenit azért is megcsináljuk!

Ez természetesen a szerkesztőség belső ügye, azoknak elismerése, akik legtöbbet tettek a korszerűsítés érdekében, a mi feladatunk. De ezekben a napokban nem tudok jobb példát mondani arra, hogy azt a bizonyos, sokat emlegetett szerkesztőváltást aligha lehet ilyen emberek, ilyen elszántság nélkül véghez vinni a termelés és az élet egyetlen területén sem. Csak ha vannak, akik vállalják a nélkülözhetetlen áldozatot, nem kímélik önmagukat, nem keresgélnek a kibúvókat, az objektív akadályokat, melyekre hivatkozni lehetne. Ha nincsenek meg az ideális feltételek, pótolják azzal, amire gép nem, csak az ember képes: ötletekkel, alkalmazkodással, áthidaló megoldások keresésével.

Most már - remélem legalábbis - megkönnyebbült szívvel elárulhatom, december végén voltak olyan percek, amikor a szerkesztőségben egyesek azt mondták, nem megy, adjuk fel, de legalábbis várjunk, amíg minden szükséges sikerül biztosítani. Aztán mégis győzött a felelősségérzet és a kemény akarat. De a tanulságból adódik a kérdés: kis hazánkban vajon valóban mindig csak objektív problémák, tüke-, gép-, alapanyaghiány állít gátat a szerkesztőváltásnak? Nem működik még mindig bennünk a védekező reflex: majd ha mindent biztosítanak - régi szép, belénk ivódott paternalizmus! -, akkor belevágunk, addig nem kockáztatunk? Pedig lehet, hogy legjobban nem is egy gép hiányzik, hanem az, hogy igazán akarjuk. Mert a gép magától nem megy, az ember meg csak-csak elboldogul.

NEHÉZ A MAGÁNY

Megilletődötten ülték körbe az asztalokat a falu öregei január 5-én délelőtti a nyírbrányi idős klubjában. Az ünnepélyes megnyitón csendes szemlélődtek, aztán, ahogy birtokba vették az épületet, körbejárták a helyiségeket, egyre nagyobb örömmel ükrözött az arcukon.

A hatvannyolc esztendő Balázs Jánosné arról beszélt, nagyon nehéz volt elviselni otthon a magányt. Nyolc éve, hogy elvesztette a férjét, négy gyereke meg kirepült a családi fészkekből, egyikük sem maradt a faluban. S ha a szomszédokhoz, ismerősökhöz be is kopogott Dankó néni egy kis beszélgetésre, azért a napjai és

szükség volt az új intézményre, amelyben negyven öreg számára lesz hely. Egyelőre húsz klubtag iratkozott be, de ahogy a működési költséget biztosítani tudják, megduplázzák a létszámot. Az épületet úgy alakították ki, hogy tíz személy számára a bentlakást is biztosítani tudják. Az idősök étkeztetését a helyi áfész konyhája vállalta magára. A tanács vezetői úgy tervezik, hogy az épülethez tartozó telken a jövőben majd garzonokat építtetnek, így próbálják enyhíteni a falu idős lakosainak magányosságát.

Mivel Nyírbrányban a lakosság egyötöde idős, nagy

A nyírbrányi öregek klubot kaptak

(Fotó: Iklódy János)

M

AGRÁRSZÖ
MEGYEI
VÁLASZTM

Helmezi La

Felfokozó
túlfutott ind
felsorolása é
zása - az e
véleményem
lemzi majd a
pányt. Op
eredményét
képviselő he
hazai viszon
tikusokból á
erre. Végül
tevő társadal
A választók
vezeti majd

DEMOKRA
IFJÚSÁGI S

Dobrossy Ist

Megmutat
tok mögött m
választói bázz
tábbb teszi a
ret. Várjuk,
azok a pártok
sek, amelyek
réteget célozn
zi néppártké
get akarják. V
választási fe
egymást elle
szervezeteken
nem várunk,
pártot arra ké
esélyegyenlős
konkrét intéz

FIDESZ

Csáki Csaba

A szabad v
ratlan történe
get nyújtának
válság fel
szükséges fel
remtésére, lét
dalom demok
seletét. Olyan
győzelemre v
csődötmege.
mind hitelevel
a fiatalok, aki
hel az elmúlt
elkövetkező é
dikális, ezért
polgári demok
történe előrelé

FÜGGETLEN
KISGAZDAP

Szilágyi István

Mi az elké
választásról és
nyolításáról: c
tisztá és igaz
amit hoz, a 40
lanságát szünt
lóban a nép ére
érvényre. A vá
bad akarataból
jőjön létre egy
kormány, am
menően a magy
alapokra helye
vélelmezi a d
amely nagy do
zetgazdaság és
teremtésére ké

HAZAFIAS V
KOALÍCIÓ

Koppányi István

megteremté
országgon eddi
tatón és meg
történt a váltás,
bad kockára t
ezért legegemb
ez személyes ve
hogy etikus va

KÖRKÉRDÉS

Mit várnak a választásoktól?

NYILATKOZNAK A PÁRTOK, SZERVEZETEK

**AGRÁRSZÖVETSÉG
MEGYEI
VÁLASZTMÁNYA**

Helmezi Lajos

Felfokozott várakozás, túlfűtött indulatok, sérelmek felsorolása és újabbak fokozása - az előjelek alapján, véleményem szerint ez jellemzi majd a választási kampányt. Optimistább vagyok a választás eredményét illetően. Akármilyen nagy is lesz a képviselő helyekért a tolongás, végül kialakul egy hazai viszonyok között profinak számító politikusközből álló parlament. Óriási szükség is van erre. Végül bízom abban, hogy minden számottevő társadalmi réteg megfelelő képviselővel jut a választók felismerik valós érdekeiket és ez vezet majd őket döntésükben.

**DEMOKRATIKUS
IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG**

Dobrossy István

Megmutatja, hogy a pártok mögött milyen valóságos választói bázis van és ez tisztábbá teszi a politikai színteret. Várjuk, hogy csupán azok a pártok lesznek sikeresek, amelyek nemcsak egy réteget céloznak meg programjukkal, hanem igazi néppártként a rétegek közötti esélyegyenlőséget akarják. Várjuk azt is, hogy a demagógia, mint választási fegyver, nem lesz sikeres a pártok egymást ellenőrző funkciója miatt. Az ifjúsági szervezeteken alapuló pártoktól nagy eredményt nem várunk, de jelenlétük remélhetőleg a többi pártot arra készíti, hogy programjukban e réteg esélyegyenlőségének megteremtése érdekében konkrét intézkedések megtételét sürgessék.

FIDESZ

Csáki Csaba

A szabad választások pártatlan történelmi lehetőséget nyújtanak a gazdasági válság felszámolásához szükséges feltételek megteremtésére, létrehozva a társadalom demokratikus képviselőit. Olyan pártokat kell győzelemre vinni, akik képesek urrá lenni a csődötömegben. A Fidesz ezt mind programjával, mind hitelével biztosítja. Hiteles, mert tagjai azok a fiatalok, akiket semmilyen felelősség nem terhel az elmúlt évek bűneiért, de jövőjük függ az elkövetkező évek politikájától. Programunk radikális, ezért reális: egyetlen kivezető útnak a polgári demokrácia és a piacgazdaság irányába történő előrelépést tekintjük.

**FÜGGETLEN
KISGAZDAPÁRT**

Szilágyi István

Mi az elképzelésünk a választásról és azután? Bonyolításról: demokratikus, tiszta és igazságos legyen, amit hoz, a 40 év igazságtalanságát szüntesse meg, valóban a nép érdekeit juttassa érvényre. A választók befolyásolásmentes, szabad akaratából történő voksolás révén mielőbb jöjjen létre egy népképviseleti nemzetgyűlés és kormány, amely a valós igazság feltárásán túlmenően a magyar nemzetgazdaság és közelet új alapokra helyezését indítja el. A kisgazdapárt vélelmezi a demokratikus erők összefogását, amely nagy dolgok véghezvitelére, a magyar nemzetgazdaság és közelet rövidebb időn belüli újjáteremtésére képes.

**HAZAFIAS VÁLASZTÁSI
KOALÍCIÓ**

Koppányi István

megteremtése. Magyarországon eddig példamutatón és megnyugtatóan történt a váltás, ezt nem szabad kockára tenni. Éppen ezért legegységesebb érdekünk - személyes reményem is -, hogy etikus választási küzdelemnek legyünk

Olvasóink előtt köztudott, hogy a Hajdú-Bihari Napló és a megyében működő pártok, szervezetek között megállapodás született a politikai esélyegyenlőség szellemében. Ennek megfelelően intéztünk körkérdest az érintett pártok és szervezetek képviselőihez: Mit várnak és remélnék a márciusi választásoktól?

részei. Az emberek közérzete egyébként sem a legjobb, ha ehhez egy acsarkodó, egymást becsmérő, személyeskedő kampány társul, annak következményei kiszámíthatatlanok. Olyan „alappártok” győzelmét várom, amelyek saját értékeiket, valódi politikai erejüket mutatják fel

**KERESZTÉNY-
DEMOKRATA NÉPPÁRT**

Birkás József

A Kereszténydemokrata Néppárt a választások eredményeként azt várja, hogy az ország helyzete, ezen belül is legfőképpen gazdasági helyzete stabilizálódik - minden bizonnyal koalíciós - kormány végre hatásos gazdaságpolitikát folytat és irányt veszünk a jóléti, polgári társadalom felé. Eredményként várjuk, hogy a polgári pártok felelősségükkel a nemzet jelen válságát igyekeznek megoldani. A Kereszténydemokrata Néppárt választási célja az 1947-es választáson kapott egymillió szavazat megszerzése, ami lehetővé ad, hogy részt vállaljunk a fenti eredmények létrehozatalában.

**MAGYAR DEMOKRATA
FÓRUM**

Erdő Gyula

A Magyar Demokrata Fórum megalakulása történelmi szükségesség volt és ilyen igényt teljesített. Az első szabad országgyűlési, helyhatósági és köztársasági elnökválasztásokhoz nagy reményt fűzünk. Szabadunk történelmi viharában súlyosan megsérült, oldott kévéként széthulló nemzetünk egy „szellemi hazában” egyesülését, összefogását és felemelését várom és az MDF, mint nemzeti középpárt, keresztény szellemiséggel, a nép támogatásával képes ezt megvalósítani. Meghirdetve a tisztességes politizálást és ehhez tartva is magunkat, remélem, hogy egy meghatározó parlamenti erőként (akár ellenzéki vagy kormányban részt vevő erőként) kerülünk ki a választásokból.

MAGYAR NÉPPÁRT

Marchhartné Murányi Edit

Mivel a Magyar Néppárt nemzeti hagyományokra épülő, Európába illeszkedő, erkölcsös, de erős, Keletől és Nyugattól független Magyarországot akar, a választások idején döntően a magyar parasztságra és a hozzá kötődő értelmiségre kíván támaszkodni. Hiszi, hogy csak a szilárd és tiszta család adhat erőt az új ország építéséhez. Reméljük, számíthatunk a parasztság már sokszor bizonyított erkölcsi erejére. Biztosak vagyunk abban, hogy az Alföld népe is szervezetten lép fel érdekei védelmében.

**MAGYAR SZOCIALISTA
MUNKÁSPÁRT**

Kun Ferenc

Az Úton című lap december 14-i számában publikált interjúmban kifejtettem, hogy az új MSZMP alulról szerveződő párt, s így levált róla az a vezető réteg, amely (esetenként konzervatív, esetenként kapkodó, a perspektívákat figyelmen kívül hagyó) - túlzottan az emberek önzésére, pragmatikus magatartására alapozó - politikájával az országot a gazdasági, morális és politikai csőd szélére sodorta. A választásoktól azt remélem, hogy azok során - és eredményeként - nem a hatalmi harcok kerülnek előtérbe, hanem egy

olyan együttműködés, amely kivezeti az országot a jelenlegi katasztrofális helyzetéből.

**MAGYAR SZOCIALISTA
PÁRT**

Lukovits András

A Magyar Szocialista Párt azt várja az előttünk álló választásoktól, hogy az állampolgárok többsége egy erős baloldali által vezetett, új magyar újjászületésre szavaz. Azt várja a szocialista párt, hogy korrekciós, manipulációmentes választási küzdelemből sikeresen fog kikerülni, az emberek bizalmát élvezve. A szocialista párt programja egy lehetséges út Európába, reméljük, lesznek számosan, akik ezen az úton velünk együtt kívánnak haladni.

**MAGYARORSZÁGI
SZOCIÁLDEMOKRATA
PÁRT**

Vollein József

A 41 éves elhallgatás után talpra állt Magyarországi Szociáldemokrata Párt az ország egyik legerősebb demokratikus párta. Mivel egy polgári jobboldali - közép- és egy szociáldemokrata tömörülés kialakulása hosszabb időt vesz igénybe, ezért egyetlen szervezet sem készülhet túlzott önbizalommal a szabad választásokra. Mi most az államszocialista kizsákmányolás ellen bontottunk zászlót! Nem tudunk belenyugodni abba, hogy az ország dolgozó őrökké rosszul fizetett városi bér munkások, vidéki béresek, agyonadózott kisiparosok, lekezelt értelmiségiek és a létminimum alatt élő nyugdíjasok legyenek. Ezeket a rétegeket politikai érdekképviselethez juttatni, együttműködve a szakmai érdekképviseletekkel.

**MAGYARORSZÁGI
ZÖLD PÁRT**

Bondár Elekné

Létezésünket, az emberiség jövőjét a természeti erőforrások elherdálása, környezetünk elszennyeződése, elszegényedése fenyegeti. Az emberek szellemi és fizikai kizsákmányolásának következménye az élet minőségének romlása, a társadalmi konfliktusok. Ennek megértésével minden választó jószándékúan és aktívan próbálja egyéni érdekelttségét beépíteni döntéseibe úgy, hogy szűkebb és tágabb környezete európai színvonalúvá váljék. A választást tekintse mindenki folyamatnak, életerének minőségét a választások közötti időszakokban aktívan javítsa és ezt jogainak érvényesítésével kérje számon a megválasztottaktól is.

**NYUGDÍJASOK
EGYESÜLETE**

Toma Sándor

Nagyon szeretnénk - és reméljük sikerül - olyan politikát kialakítani a demokratikus megválasztott parlamentnek és az új kormánynak, amelyben minden magyar állampolgárnak - a nyugdíjasoknak is - emberhez méltó megélhetése lesz. Mi, nyugdíjasok - és nemcsak a debreceniek - azt akarjuk, hogy a megválasztandó új parlamentben nekünk is legyen képviselőnk, akitől elvárjuk, hogy becsülettel képviseljen bennünket. Azt kívánjuk, hogy becsülettel propagandával agítva, bízva a lakosság józan ítéletében, olyan országgyűlést válasszunk, amely kivezeti az országot ebből a nehéz politikai és gazdasági helyzetből.

**PARASZT- ÉS
MUNKÁSPÁRT**

Balogh Gyula

Olyan valóban demokratikus társadalmi rend kialakulását, melyben a diktatorikus jelleg csak a társadalmilag elviselhetetlen szélsőségek felé érvényesül. Ennek megvalósulása érdekében, az itt megválasztott képviselőink nem csoportterdekben fognak gondolkodni, hanem össznépi érdekeket képviselnek. A ma még egyesek által lázalomnak titulált, de egyetlen, igazságosan működtethető lineáris adórendszer kialakulását. A pénz stabilizálását, az infláció megfékezését és a népi kapitalizmuson belüli szabad piac érvényesülését.

**SZABAD DEMOKRATÁK
SZÖVETSÉGE**

Tabajdi György Pál

...az eddig totalitárius eszközökkel irányító kommunista-szocialista elmélet és gyakorlat totális tervezését. Erre nemcsak mi, szabaddemokraták számítnak, hanem a kommunisták is, ezért lázas cégtábla-átfestési kampány folyik, hogy mentsek, ami menthető. A sort a KISZ kezdte, amikor DEMISZ-szé avanzsált. Az MSZMP folytatta: október 6-tól MSZP-nek hívják (nem először és szerintünk nem is utoljára változtatnak nevet a kommunisták). A HNF, aki hűségese szolgája volt a letűnt rendszernek, a hangzatos Hazaifias Választási Koalíció nevet kapta. Mindezen mesterkedések ellenére a szociál-liberális eszme - az SZDSZ - győzelmét várom!

**SZAKSZERVEZETEK
KOORDINÁCIÓS
TANÁCSA**

Nagy János

A választástól azt várom, hogy az új népképviseleti szervben a munkavállalói érdekek képviselete közvetlenül is megjelenjen. Ezért véleményem szerint is, a jövő parlamentje a munkavállalói érdeket képviselő nélkül nem képzelhető el. Remélem, hogy a választások hozzásegítenek bennünket a békés átmenet feltételeinek megőrzéséhez, s a súlyos gazdasági-szociális helyzet mellett is át tudunk jutni e nehéz, sok feszítő gonddal terhelt időszakon.

VÁLLALKOZÓK PÁRTJA

Albert János

Bízom abban, hogy a pártok és szervezetek becsületes, nyílt harcban, nem egymást becsmérve, önmegtartóztatással fogják megvívni csatájukat. Szeretném, ha figyelembe vennék, hogy férfias harcban elbukni nem halál, hanem élet! A kérdés második felére pedig azt mondom, a nemzet tudni fogja és meg tudja majd azt különböztetni, hogy ki mellé kell állnia, mert egy párt vagy koalíció sem tud tenni semmit, ha nem érez a háta mögött egységes erőt, a népet.

**VERES PÉTER
TÁRSASÁG**

Bodó Péter

A parasztmozgalmak 1990-ben kilépnek majd a hallgatásból és a szociológus szatócsok meghazudtolva tömegjellegűekké válnak. A létszámában letagadott parasztság végre kimondja, hogy mit akar. Véget vet a földhuzavonának. A tsz-paraszt azt dönti el, hogy akar-e például a „vagyonjegyáldásból” részesülni. A parasztságnak igazi vezetői lesznek, akik messzehallhatóan kijelentik: a nagy per tovább tart, mert az örökség egy része visszakövetelhető, mert éppen Veres Péter adta utóvalóul pártja szétverése előtt: „Fiaim! A telekönyvben nem szánt a traktor”.

A nyulakat lelövik, ugye?

A történet tulajdonképpen szokványosan indult. A derecskei Petőfi Tsz-ben 1981 nyarán elhatározták, hogy angóranyl-tenyésztésbe fognak. Persze nem alapítvány, hiszen előtte tájékoztatták, és akkor-úgytűnt, hogy „aranybányára” lettek. A vállalkozás nem igényelt különösebb befektetést. A korábbi csirkeolát alakították át nyúlállóvá, csak a technológiai korszerűsítés és az állomány beszerzése került pénzbe. Mintegy tízmillióba. Két-három év elteltével elégedetten nyugtázták a szakemberek, hogy jó helyre fektették be a tőkéjüket, hiszen az ágazat egyre szebben hozott. 1985-ben több mint 3 millió forint volt a nyereség. Először és utoljára...

Másak voltak az arányok

Dendörfer Zoltán ágazatvezetőt a nyúltelepen találjuk. Éppen egy debreceni telefonhívásra vár - azt mondja - már egy óra. Odatelepszünk a komor fekete készülék mellé és beszélgetünk. Természetesen a nyulakról.

- Annak idején előzetes piacutatást követően hoztuk létre az ágazatot. Minden jel arra mutatott, hogy van benne valami, hiszen a szőr iránti kereslet felmérésben volt a világpiac. 1981-ben 1200 forintot fizettek egy kiló első osztályú szőrért, négy évvel később pedig már 3800-at. Persze úgy érdekesek igazán ezek a számok, ha hozzáteszem, hogy akkoriban a nyúláp mázsája mindössze 567(!) forintba került. Ezzel szemben ma - és ezzel mindent elmondok -, az 1700 forintos felvásárlási árat 1100 forintos táppal kellene kitermelni.

1981-ben ezres állatlétszámmal kezdtek, amit néhány éven belül 4500-ra fejlesztettek. Miután a telepen újabb férőhelyek kialakítására nem volt lehetőségük úgy döntöttek, hogy megpróbálkoznak a háztájiba adással.

- Négy évvel ezelőtt helyeztük ki házhoz az első kétszáz állatot, majd további 2300-at. A szerződés feltételei igazán kedvezőek voltak, hiszen adtuk a nyulat, a tápot, intéztük a nyírás, a termelőnek csak az épületről kellett gondoskodnia. Később, a piac beszűkülésével a Hungaróra egyesülés - melynek alapító tagjai vagyunk - többször is csökkentette a felvásárlási árakat, de mi ezt nem éreztettük a termelőkkel. Szerettük volna megőrizni a tartási kedvet. Egy kiló szőrre hetvenöt kiló tápot adtunk a termelőnek, amiből, ha nem a disznóval etette meg, ki lehetett jönni. És a nyírás után, a leadáskor az erdelt felvásárlási ár 30 százalékát tehetette zsebre. Tiszta.

- A kistermelőnek mennyi idő alatt térült meg a befektetés? Egyáltalán mekkora összeget kellett beinvestálnia?

- A befektetett pénz összege változó, mivel többeknek már

megvolt az épület. De aki mondjuk egy fóliasátrat épített harmincezerért, annak két nyírásn bejött az ára. Ha eh-

hez hozzávesszük, hogy évente négyszer nyírják a nyulat, és a szerződés három évre szól kiderül, hogy nem is volt ez olyan rossz üzlet.

„Tisztelt vezetőség...”

...családommal úgy döntöttünk, hogy a megváltozott termelési feltételek mellett az angóranyl-tenyésztést nem csináljuk tovább, a gyapjútermelésben a jövőben nem kívánunk részt venni. Ezt a feljegyzést az egyik kistermelő, Varga Györgyné hozta be az ágazatvezetőnek, akit láthatóan nem lepett meg a dolog.

- Nem tudjuk tovább vállalni Zolikám - mondja az egyszerű asszony és szőben is indokol. - A tsz minden költséget a kistermelőre akar hárítani, fizetni viszont csak akkor tudna, ha eladta a szőrt. Csakhogy nekem nincs 30-40 ezer forint befektetni való pénzem, a takarmányért pedig azonnal fizetni kell. Fejezzük

Talán Dendörfer Zoltán az egyetlen, aki nem pusztán a gazdálkodás csődjeként éli meg a történeteket. Neki többet jelentenek ezek a hófehér szőrcsomók, hiszen kilencéves munkája fekszik bennük.

- Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy ez lesz a vége, értékesítési lehetőségek után kezdtem kutatni. Felhívtam az ország összes baromfi-feldolgozó vállalatát, a nyúl-vágóhidakat, de sehol nem foglalkoztak vele. Egyetlen lehetőségünk maradt, az ÁTEV. Megkerestem az Állatfőhíj-takarmányokat Előállító Vállalat igazgatóját és a segítségét kértem. Ő elmondta, hogy tettemért ugyan nem tudnak fizetni, de kijönnek és elszállítják az állatokat. Most itt tartunk. A mai napig mintegy 2300

be, jobb lesz így mindenkinek...

Békési Imrénét, mint az egyik legeredményesebb gazdálkodó kistermelőt tartják nyilván a tsz-ben.

- Nem is olyan régen még azt mondtam, hogy én leszek az utolsó, aki visszaadja a nyulakat. Ehhez persze az kellene, hogy idénre is garantálják az árat. Legalább a tavalyit. Jelenleg sajnos semmire nincs garancia. Úgy tűnik, hogy a külföldi partnereknek nem kell az első osztályú szőr, harmad meg negyedosztályú árut vennék fillérékért. Ez persze egyedül nekik lenne jó, nekünk meg csupa ráfizetés. Szóval lehet, hogy mégis hamarabb befejezem...

„Az első kivégzés nagyon megviselt”

nyulunk lett az enyészeté.

- Mennyibe kerül ez a kényszerű pusztítás a tsz-nek?

- Egy nyúl értéke hatszáz forint. Ha mind a 7500-at el kell pusztítani, az mintegy négy és fél millió forint. És a ketrecek ára újabb másfél millió...

Hogy honnan teremti elő a tsz a kieső milliókat? Ezt ma senki nem tudja. Mindössze találgatások vannak és ami ebben a helyzetben szinte szükségszerű, teljes tanácsatlanság. Egyetlen dolog látszik biztosnak: ha bekövetkezik az, amitől félnek, nem csak forintokat veszítenek.

Petneházi Attila

Fotó: F. Szilágyi Imre

Erzsike néni és a szociális gondozás

Madárcsontúan törekeny, csöpp öregasszony. Ül az ágy szélén, nádszálvékony lába számalmasan kalimpál a mocskos szőnyeg felett. Hálókabátja minduntalan kinyílik, mögüle kivillan csupa csont mellkasa. Kezével a párnahuzatot simogatja, szeme mint ijedt madáré úgy röpköd a szobában álldogálóira.

- Ne üljön le - súgja oda az egyik szomszédasszony - hátha bogár is van. A bűz, amely a lakást betölti, elviselhetetlen. Kiszívárog a bejárati ajtón is túra, szette-rül a lépcsőházban. A Vénkerti lakótelep e sokemeletes házában a lakók nem állnak meg a folyosón beszélgetni, sietve húzzák be maguk után az ajtót.

- Már azon gondolkodunk, hogy szólni kellene a Köjálnak, csináljanak valamit - mondja a szomszéd. - Ropant kellemetlen, hisz bárki jön hozzánk, közvetlen közelről érzi ezt a szörnyű szagot.

Erzsi néniről egy jószándékú lakótárs hozott nekem hírt, aki úgy fogalmazott:

- Egy igényesebb ember a kutyáját sem tartaná ilyen bűzben.

El sem tudom képzelni, hány hónapja nyílhattak meg e második emeleti lakás ablakai, mikor áradhatott a szobába tiszta, friss levegő. Amúgy rendben vannak az öregasszony holmijai. A sarkokban jobb napokat látott szekrény áll, tetején katonás sorban festett bögrék. Az ágy szépen bevetve, a komód fiókjában tisztának mondható ruhák. Erzsi néni mégis a rossz heverőre vackolta magát, belseje-kifordult, csupasz, koszos paplan alatt kucorog. Kilencvenkét esztendő. Nincs senkije. Szolgáló volt évtizedeken át, még néhány éve is vállalt takarítást, ablakpucolást, hogy megtoldja néhány százszal a nyugdíját. De már hónapok óta nem mozdul ki a lakásból, ágyban fekszik, legfeljebb a szomszédhoz vagy a fölötté lakó nyugdíjas asszonyhoz csöngtet be egy szelet kenyéret.

Amikor bezörgöttek a Domokos Lajos utcai lakásba, a házfelügyelő, Ónodi Antalné nyit ajtót. Óvásárolta héten tejet, kenyeret Erzsi néninek, mert a szociális gondozó szabadságon van. Később megtudom, hogy tiszteletdíj fejében a házfelügyelő besegít a gondozói munkába. Amíg a nagy kenyeret konyharuhába bugyolálja, azon tűnődöm, Erzsi néni talán nincs is annyi ereje, hogy megszelve, bizonyára ott szárad meg a jóféle pékár.

Találkozom Fülep Imrénével is, aki ugyan a szomszéd lépcsőházban lakik, de afféle gámuló, pártfogója Erzsi néninek. - Ismertem azt a családot, akiknél Erzsi néni szolgált, s amikor megláttam itt a lakótelepen, elbeszélgettünk. Fél éve már, hogy nagyon rossz állapotban van. Házbeli lakók közösen kértük, hogy kapjon a tanácstól szociális gondozót, aki elvégzi azt a munkát, amire már nem képes. Hétköznap ebédet is hoznak,

én meg vasárnap úgy főzök, hogy neki is jusson egy tál étel. A levest, a kompót, a süteményt eszi meg szívesen. Most is hoztam a karácsonyi beigliből. Ez a bűdös sajnos állandó a lakásban. Erzsi néni azt mondja a gondozónak, ki tud ő magának takarítani. Többször szoltunk a körzeti orvosnak is miatta, de csak egyszer jött ki megnézni. Egyébként Erzsi néni van egy rögeszméje, folyton fizetni akar. Egy hónapban akár többször is rájön, hogy lakbért vagy valamilyen számlát fizessen.

Mikor indulni készülök, az öregasszony lenyúl az ágy mellé, valóban előkapja fekete szatyorját, a pénztárcája után kotorászik, és kérdezi:

- Mivel tartozom?

Nehezen tudjuk elhárítani a „hálját”. Fülep Imréné meg elmagyarázza neki, jönnek majd a gáztűzhelyet ellenőrizni, akkor fizessen kilencvenöt forintot.

- Tetszik tudni mennyi az? - kérdezi a szomszéd.

Az öregasszony csodálkozva ránéz, és tanácstalanul félrebiccenti a fejét. S mikor érdeklődünk, mit csinál a pénzzel, ami a nyugdíjából megmarad, azt mondja:

- Nem marad semmi, minden nagyon drága.

A szociális gondozó szabadságát tölti, vele nem tudok beszélni, de közvetlen főnöke a 6-os számú gondozási körzet vezetője, Veres Lászlóné elmondja, hogy ismeri Porcsin Sándorné körülményeit. Két éve vették szociális gondozásba, azóta naponta jár hozzá a gondozó. Sajnos a néni nem engedti szellőztetni, takarítani. Kiugrik az ablakon, mondta, ha kinyitják. Erőszakoskodni meg nem akarnak vele.

- Mit tehet ilyen esetben a tanács? - kérdezik a szomszédok és kérdőzem én is a szociálpolitikai csoport főelőadójától, Varga Dénesétől, aki igen segítőkész és Ladányi Lászlónéval, a területi gondozói hálózat vezetőjével a jelzésem után azonnal elindult Erzsi nénihez.

- Nagyon mellbevágó amikor egy egyméteres, csontbőr öregasszonyt ilyen kellemetlen vizeletszagban találja az ember, de az az igazság, hogy ennél sokkal szörnyűbb eseteink is vannak - mondja Varga Dénesné, amikor az új év első munkanapjának reggelén leülünk beszélgetni. Ladányi Lászlóné és Juhász György, az egészségügyi osztály vezetője is csatlakozik hozzánk.

- Nekem az volt az első gondolatom, amikor Erzsi néni megláttam, hogyan van lelke a szociális gondozónak elnézni, hogy ez a szerencsétlen öreg ilyen mocskos ágyban, hálórúhában, ilyen bűdösben fekszen hónapok óta. Megítélése szerint milyen felkészültségű, milyen emberségű asszonyok dolgoznak a házi szociális gondozás keretében? - fordulok Ladányi Lászlónéhoz.

- Vértzik a szívem, amikor egy-egy eset kapcsán elmarasztalás éri a szociális gondozókat, mert a stabil dolgozóink lelkiismeretesek,

becsületesek, együttérzőek. Sajnos harminc százalékos az éves fluktuáció, ezt talán tükrözi a helyzetünk. Vannak emberek, akik fizikailag vagy lelkileg nem bírják ezt a munkát és nem csinálják tovább. Az is előfordul, hogy mi küldünk el valakit, ha kiderül, hogy alkalmatlan. Azok előtt viszont, akik itt maradnak, le a kalappal, olyan munkát kell végezniük. Az említett körzetben - ahol Porcsin Sándorné is lakik - nyolcvanhárom öregre hét gondozónő jut. Naponta még egy órát sem tudnak szánni mindenkire. Nagyon sietniük kell, hogy ennyi idő alatt a legszükségesebbet elvégezzék.

- Rádásul ezért a nehéz munkáért hihetetlenül keveset tudunk fizetni - veszi át a szót a főorvos. - Négyezer-hétszáz forintot keresnek általában a szociális gondozók. Milyen munkát lehet ezért követelni? Sajnos az az igazság, hogy emelkedik Debrecenben a gondozásra szoruló száma, a gondozói hálózatot viszont nem tudjuk bővíteni pénz hiányában. Néhány hónapja, hogy tüntetést szerveztek és petíciót nyújtottak be a városi tanácshoz egészségügyi intézményeink dolgozóit. A helyzet azóta sem sokat változott.

- Jelenleg szakképzetlen emberek látják el a gondozói munkát. A közelmúltban egy tanácsülésen azt hallottam, Debrecenben is elkezdődik a főiskolai vagy egyetemi szintű szociális munkás-képzés. Remélnék-e ettől változást?

- A főiskolát, egyetemet végzett emberek nem állnak majd oda az ágy mellé, hogy tiszta hálórúhát adjanak az öregekre, vagy megfürdessék őket - mondja Juhász György. - Véleményem szerint az egészségügyi szakközépiskolában végzetek kiválóan alkalmasak lennének a gondozói munkára, csak sokat kellene nekik fizetni, hogy vállalják ezt a cseppet sem könnyű ápolást.

- Jelenleg hétszázötvenházi gondozott van a városban - folytatja Ladányi Lászlóné - a szociális gondozók száma csupán hatvanegy. Igaz kétszázötven tiszteletdíjas kiegészítőnk is van. Szörnyű emberi sorsokat látunk, olykor lehetetlen helyzetekben, lehetetlen körülmények között gondozunk öregeket.

- A döntés nagyon nehéz - mondja Varga Dénesné - hisz megtehetjük, hogy kiemelünk valakit a környezetéből, és beutaljuk a szociális otthonba, ahol tiszta ágyban fekszik, teljes ellátást kap. De nem mindenki viseli el ezt a drasztikus változtatást. Erzsi néni is megemlítettem a lehetőséget, hallani sem akart róla. Az öregek többsége ragaszkodik ahhoz a négy falhoz, amely között korábban élte az életét. Ugyanakkor a lakótársak kifogásai is megérthetőek.

Ladányi Lászlóné még hozzátesszi:

- Nem könnyű megítélni, hol az a határ, amikor feltétlenül lépniük kell. Nem mindig lehet előre kiszámítani, mikor tesszünk jót. Akkor, ha rábeszéljük az idős, tehetetlen embert, menjen szociális otthonba, vagy akkor, ha otthonában hagyjuk.

Fazekas Valéria

Jól tudn...
naliszták...
szokta ö...
tekintély...
bizonyuln...
tánról visz...
írni, csak...
tisztelet...
cselekszem...
Ennek az...
hogy a Kos...
mánygyel...
tam isme...
lentékeny...
kerekedik...
tanszék...
esetben, es...
apropót a...
hogy ne...
élemtmüv...
megbecsül...
István-díj...
100. szület...
Magyar Né...
közgyűlés...
asztalhoz...
Jankó Já...
tehetséges...
Bartha El...
személyh...
retékből m...
többet beva...
Ulünk a...
szobában...
sok-sok sz...
vizsga rem...
ceiről tudn...
arról is, hog...
debreceni...
oktatói m...
hatatlanul...
szines szöve...
tudomány...
családtagok...
hallgatónak...
helyiségeit...
kiszándó...
éreztek ma...
néprajzi sz...
mindig oly...
akár otthon...
Ez a mar...
sőségesség...
tanszék...
körében ne...
divatban (s...
sincs) búcs...
örömmel tar...
Akinék pe...
abban kopik...
időrágta...
nyagat a t...
fálvak háza...
megvan a...
nyomás oka...
Most ped...
felvillantar...
ványsoroz...
tójának, a...
elismerésné...
néprajztud...
arcélt! De r...
Azt-e, hog...
szülőföld...
hozzáértés...
szervezők...
köszönhető

Elveszett sz...
nap, amikor n...
mondták a b...
mi is, hogy eg...
lélekből jövő...
közelebb hozh...
értékeinket: a...
másokban és...
való bizalmat...
A nevet...
legjellegzetese...
gesztus többny...
újví fo-gadal...
Új kezdetek...
hitek vannak...
megvonom...
megfogadom...
megteszem...
figyelek, go...
gondolkozom...
gyereket ne-ve...
keresek... De...
hiányzik a ne

Mester és tanítvány

Egy humán tudomány, amely humanista

Jól tudom, a zsur-nalisticák hírnevét nem szokta öregbíteni, ha tekintélytisztelőknak bizonyulnak, Ujváry Zoltánról viszont nem tudok írni, csak a nyilvánvaló tisztelget hangján. Miért cselekszem ezt a „bűnt”? Ennek az a magyarázata, hogy a Kossuth Lajos Tudományegyetemen tőle kaptam ismereteimnek jelentékeny részét. S miért kerekedik most a néprajzi tanszék vezetőjéről ez az esetben, esendő portré? Az apropót az szolgáltatja, hogy nemrégiben - eleméim érdemeit megbecsülendő - Gyórfy István-díjjal jutalmazták a 100. születésnapját ünneplő Magyar Néprajzi Társaság közgyűlésén. Az elnöki asztalhoz járulhatott - a Jankó János-díjért - tehetséges tanítványa, Bartha Elek is, aki a személyéhez tapadó igényekből már ez ideig is többet beváltott.

Ulúkn a professzori szobában, amelynek falai sok-sok szemesztervégi vizsga reménytelen percéről tudnának regélni, de arról is, hogy az etnográfia debreceni műhelyének oktatói milyen fáradhatatlanul, milyen szíves és színes szóval „adagolták” a tudományt a már-már családtagokká előlépetett hallgatóknak. Másintézetek helyiségeiben mindig kinézendő idegennek éreztük magunkat, ám a néprajzi szemináriumban mindig olyan lakályosan, akár otthon a konyhában. Ez a marasztaló bensőséges tette, hogy a tanszék hallgatóinak körében nem volt nagy divatban (s úgy tudom, ma sincs) búcsúinteni az örömmel tanult szakmának. Akinek pedig mégsem abban kopik az élete, hogy időragta adatközlőket nyaggat a terpen (azaz a fálvak házaiban), annak megvan a maga érthető, nyomós oka.

Most pedig ideje lenne felvillantani a kiadványisorozatok indítójának, a nemzetközi elismerésnek is örvendő néprajztudósának egy-két arcát! De mit említsünk? Azt-e, hogy meghatározó szülőföldszereplőnek, hozzáértésének és szervezőkészségének köszönhetően immár

kiteljesedően van Gömör etnográfiai térképe? Azt-e, hogy már jó ideje foglalkozik a népelet olyan összetevőivel, amelyekből a sznob kutatók arcbőre sokáig pirulni méltóztatott? Hogy már akkor is járta tucatnyi hallgató társaságában Szlovákia számos magyar falvát, amikor pedig azért az internacionalista elvtársak részéről nem járt dicséret?

- Amikor megjelent a Gömöri népdalok és népballadák című gyűjteményem, odaát a hatalom birtokosai csodálkoztak a maguk óvatlanságán, azon, hogyan tudtam én sok ottani folklóralkotás nyomára bukkanni, azokat rögzíteni. Ez úgy történt, hogy kezdetben kísérőt adtak mellém, és sohasem engedtek magyarlakta vidékre utazni. Erre gyorsan megtanultam szlovákul, s be kellett látniuk: most már nincs szükségem „tolmácsra”. Sok kedvetlenítő eseménynek voltam a tanúja, nemegyszer láttam, hogy a magyarokat megálázzák magyar voltuk miatt.

Rozsnyón egy elárúsító lány raordított egy idős magyar asszonyra: Beszéljen szlovákul! Azonban azt is el kell mondanom, hogy nagyon sok remek szlovák és román emberrel találkozta, erdélyi családok néha az utolsó falatjaikat rakták az asztalra vendéglátásul. Mindenütt azt láttam, hogy az úgynevezett egyszerű emberekben eredendően nem él a gyűlölet a más nemzetiségű iránt. Ami a néprajzosokat illeti, az a közkeletű vélemény róluk, hogy ember- és nemzetszeretők. Aki gyűlöli a más nemzetiségűt, az nem igazi etnográfus, nem lehet valódi ügye saját népe génuszának vizsgálata sem.

Ujváry Zoltánnak nemcsak a hegyes vidékek (Gömör, Zemplén) tetszenek, érdeklődéssel és kötelességtudattal fordult és fordul tájhazánk, a

Tiszántúl szűkebb régiója felé is. (A tanszék kutatási területe korábban Szatmár volt.) Több történelmi-néprajzi település-monográfia is készül egyidejűleg a műhelyben. A következő falvak, városok könyvei várnak megjelenésre: Mátészalka, Nyírbátor, Biharnagybajom, Bakonszeg, Nyíracád. S közben egyre-másra bocsáttatnak ki a különböző periodikafolyamok darabjai. Legutóbb Szűcs Ernő debreceni anekdotás könyve.

- Amely fiatalnak Debrecenben keltezték a diplomáját, igencsak kelendő szakembernek tudhatja magát. Létezik-e ma is a debreceni múzeumi

Bartha Elek a budapesti aszfalt szülője. Részen talán ezért is vágyott a földszagra, a falu levegőjére, ezért érzett titkosan bujtó nosztalgiát a vidék lelke után. Irodalmi, nyelvészeti, történelmi és néprajzi tanulmányokról szól a diplomája. Tíz éve oktatja a nála fiatalabbakat, s folyton szorgalmasan dolgozik ismeretei gyarapításán.

Ujváry Zoltán eddigi életművéért kapta a Gyórfy István-díjat

„maffia”? - kérdezem az ötvennyolcadik esztendejét taposó folkloristát. - Rosszul hangzik a maffia szó. Azért van szinte az ország minden múzeumában debreceni hallgató, mert a mi fiataljainknak nem derogál vidéken dolgozni. Mivel döntő többségben ők hajlandók az ország bármely pontján munkát vállalni, persze, hogy mindenütt őket találni. Nem tudnának egyetlen megye területére se ledobni, hogy fél óra múlva ne találják a tanszékünkön végzett muzeológust.

Jól beszél angolul, németül, s orosz nyelven sem lehetne eladni. Nyelvek ismerete nélkül az etnográfia országútján eltévedt, szármalmas vándor az ember. Már hallgató korában publikáló kutatónak számított. Egyetemi KISZ-titkár nemigen lehetett volna, hisz az akkor még jószerevével üldözött témakörnek számító népi vallásosság nyugtázta le a figyelmét. Viszont a tanszékvezető áldását adta erre a tárgykörre.

A Jankó János-díjat az olyan tehetséges, de már bizonyított kutatóknak, mint Bartha Elek

„Szakadársága” előtt e sorok írójának volt alkalma Bartha Elekkel gyűjteni két-három közép-zempléni faluparányban, olyanokban, mint Baskó és Komlóska. Első könyvének címe-témája: Egy zempléni görög katolikus falu vallási néprajza. A teherautó platójára kérekedéstől azóta messze jutott: megírta a tudnivalókat a magyar házkultuszról, jónéhány elemző írása látott napvilágot a népszokások, a hiedelem tárgykörében, ösztöndíjjal gyűjtött Jugoszláviában, mostanában pedig Görögországban tölt korántsem télen fél esztendő. Az a szándéka, hogy megismerje az ottani tudományos törekvéseket, a néprajzi élet központjait, a szakirodalom jelentős részét, a szak-képzést, s lehetőséget keres arra is, hogy kutathassa az ortodox vallás néprajzát.

A néprajzkutatókat általában jó magyarkoknak tartják. Hangsúlyozom: magyarkoknak és nem magyarokknak. S a helyesen értelmezett magyar jelzében az is ott van, hogy ember-közi.

Erdei Sándor

A Schola Hungarica debreceni „vizitje”

Kiváló együttes friss energiával

Az együttes eredeti célja a gregorián ének praxisának új életre keltése és ápolása volt még a hetvenes évek kezdetén, amikor ez csaknem lehetetlen vállalkozásnak tűnt. Olyan időkben, amikor törvényerőre emelték a humán műveltség, s benne az énekkortatás lefokozását. Az idő tájt, amikor Dobszay László a zsákutcába jutott zeneiskolai szolfézs-oktatást megújította, majd a Zeneművészeti Főiskola Tanárképző Intézetéből hasonló törekvései miatt menesztették, valóban csak a „megtűrt” művészetpolitikai kategóriát jelentette a Schola Hungarica pusztá léte. Ebből a helyzetből európai művészi rangot és minőséget teremteni csak olyan emberek tudtak, akik kivételes szakmai felkészültségük mellett hitük erejét és kisugárzását is egyetlen cél szolgálatába állították.

Szendrey Janka, Rajeczky Benjamin fájdalmas távozása óta az európai zenetörténet első fejezetének legavatottabb hazai tudója. Dobszay László pedig zenei magyarságtudatunk élő lelkiismerete, aki - ki kell végre mondanunk - mindenkinél többet tud a zenéről ebben az országban.

A Schola Hungarica debreceni bemutatkozása a Szent Anna templomban a tágabb értelemben vett karácsonyi ünnepkör liturgiájához kapcsolódott. Első részében Mária életének fő eseményeit megjelenítő ének váltakozva gregorián és az ehhez szorosan kapcsolódó korai többszólamú zene volt. Szendrey Janka és Dobszay László felváltva irányította az együttest, amelynek hajlékony dallamintázása, homogén, mégis változékony hangzása a templom gyönyörű akusztikájában szinte felragyogott. Aligha kétséges, hogy a két muzikus zenélése azonos tőről fakad. Mégis: Szendrey szabadabb, beszédesebb gregorián éneket, Dobszay nagyívű, összefoglaló elképzelésein belül a ritmikai elemek határozottabb kontúrral rajzolódnak ki. A második részben Vízkereszt ünnepéhez kapcsolódó énekek, részben szcenírozva szólaltak meg misztériumjáték keretében. A mozgás és tér-idő viszonylatában némi jártéklétezőség változatosabb, színesebb zenei képet elevenített meg. A gregorián énekeket magyar kódex-forrásokból származó többszólamú kórusmuzsika tette dramaturgiai zárt egységgé. Itt vált nyilvánvalóvá az együttesben folyó zenei nevelőmunka tengernyi értéke: a kisiskolás gyermek és a felnőtt férfi egyformán biztonsággal mozogott Európá egyetlen, kétezer év óta áradó műzenéjében.

Nem véletlen, hogy ez a kiváló együttes friss energiával szállít egy történeti hagyományokra alapozó új zenevilágnak, s válik napjaink művészetének leghitelesebb tolmácsolójává is.

Kövics Zoltán

A teremtés árnyéka

Elveszett számunkra az a nap, amikor nem nevetünk - mondták a bölcsek, de érezzük mi is, hogy egy nevetés - egy lélekből jövő igazi nevetés - közelebb hozhatja hozzánk ősi értékeinket: a szeretetet, a másokban és önmagunkban való bizalmat és végtelen hitet.

A nevetés, ez a legjellegzetesebb társadalmi gesztus többnyire hiányzik az újvívi fogadalmak közül. Új kezdetek és új, hinni vélt hitek vannak. Le-mondok, megvonom ma-gamtól, megfogadom, meg-igérem, megteszem, elme-gyek, figyelek, gondos-kodom, gondolkodom, dolgozom, gyereket ne-velek, sok pénzt keresek... De mindenhol hiányzik a nevetés, mindezt

fogcsikorgatva, remegve, kínlódvá, iz-zadva, lélekreszelődve, fájva tesszük. Múltak a napok, de egyik sem a miénk, egyik nap sem lesz külön a többinél, minden nap végérvényesen és bűnösen egyforma ma-rad nélküle.

Bergson az embernél használja a „nevető állat” megnevezést, s ha az állatok mutatnak is valami ehhez hasonló gesztust, az ember ember voltának egyik legmarkánsabb jegye a nevetés.

Nélküle csak árnyékok vagyunk, fogadalmaink csak árnyékok: árnyékai a

nevetésnek. Le nem rajzolt árnyékok, eltüntethetők, halottak. „Az első festmény egyetlen vonal volt, egy emberárnyékát szegélyezve, melyet a nap vetett a falra.”

Leonardo A művész naplójában ebben az egyszerű formában változta fel a művészet: egyben az élet; az ember: a legtokéletesebb (mert a legtokéletlenebb) műalkotás lényegét.

Egyetlen vonalról esik szó csupán, és az árnyékból már meg is születik az élet. Az új, amely mégis csak mása régi

életünknek. De a vonal: a kísérletezés, a próbálkozások, az alkotás hite új tartalmat ad az ember tetteinek és gondolatainak. Az árnyék előtt a test a fény útjában áll, ezért a teremtés sziluetta csak sötét maradhat.

Ez az árnyék paradoxona. Nevetéssel azonban körberajzolhatjuk az árnyékokat, hogy megmaradjanak. Ne-vetéssel maradandóvá tehetjük terveinket és fogadalmainkat. Neve-téssel megteremthetjük önmagunk számára az

egyszer már tudott, de sokáig hiába várt hitet.

A nevetés minden emberben közös tulajdonság lehet, közös hitünk tehát, s mivel „csak a közös hit forraszt össze, vet gátat indulatainknak” - vélekedik Desmond Morris etológus-vigyáznunk kell arra, hogy árnyékunk, a teremtés árnyéka körberajzolva legyen, jövőnk pedig becsületes, hittel ékesített.

Igen, fontos lenne számunkra a nevetés.

Mert összeköt.

Mert élni tanít.

Vitéz Ferenc

a ás

ttérzőek. alékos az ezt talán ket. Van-fizikailag rják ezt a esinálják dul, hogy lakit, ha almatlan. akik itt pal, olyan niük. Az - ahol - egre hét onta még k szánni sietniük ó alatt a elvégez-

a nehéz ül keve-veszi át a légyezzer-esnek át-ondozók. net ezért az igaz- Debrec-szorulók nálózatot bővíteni Néhány ést szer-nyújtott az egész-ink dol-zóta sem

épzetlen gondozói tban egy allottam, zódók a emi szín-képzés. tozást? gyemet m állnak llé, hogy anak az ürdecsék György. - rint az k közép-kiválóan k a gon-ak sokat ni, hogy ppet sem

izennégy a város-Ladányi s gondo-rtvanegy-szteletdí-Szőrnyű k, olykor etekben, nyek kö-eket.

n nehéz - né - hisz emelünk téből, és otthonba, fekszik, De nem el ezt a ást. Erzi tettem a sem akart többsége a négy korábban nakkor a ásai is

né még megítélni, amikor kell. Nem e kiszámi t. Akkor- az idős, menjen gyakkor, uk. s Valéria

Felhívás Debrecen város vezetőségéhez és a város lakosságához!

1989. augusztus 16-án megjelent a Hajdú-Bihari Naplóban a Debreceni Városvédő és -széplő Egyesület állásfoglalása a város építészeti, műemlékvédelmi feladatairól. Az állásfoglalást megküldtük Debreceni Ferenc és Körtvélyesi Gyula tanácselnökhelyetteseknek, a városi tanács építési és közlekedési osztálya vezetőjének, az akkori MSZMP vezetőségének és a reformszármazásnak, Gellér Ferencnek, a városi műemléki albizottság elnökének valamint az Ellenzéki Kerekasztal valamennyi pártjának. E tevékenységünk vitára bocsátás céljából történt. Egy témában pártoló véleményünk csak az MDF részéről nyilvánult meg. További személyek vagy szervezetek sem szóban, sem írásban észrevételüket nem jelezték. Annál inkább tették, a város vezetése részéről.

1. A cikktől valószínűleg függetlenül, de az abban foglaltakkal összhangban Pallag kérdésében a Magyar Demokrata Fórum vitát rendezett a városi tanács nagy tanácstermében. A vitában részt vevők egyhangúan elítélték a városi tanács tevékenységét, Pallag beépítését, a pallagi parcellázásokat, részben a parcellázások jogtalansága (amikor a kezelő, mint saját tulajdonát osztogatja a közvagyon), valamint a Nagyerdő körülterítése miatt.

Mindezek ellenére - mintha mi sem történt volna - a pallagi parcellázással kapcsolatos tevékenységét a tanács tovább folytatja.

2. Bár állásfoglalásunkban a Kossuth utcai Tankcsata-emlékmű helyét javasoltuk a „Magyar Szabadság és Függetlenség”-emlékmű elhelyezésének egyetlen méltó helyeként, a városi tanács építési és közlekedési osztálya pályázatot hirdetett az emlékmű Petőfi téren történő elhelyezése érdekében az ottani térfalak építészeti színvonalának továbbfejlesztésére. Erre pénzügyi tüztek ki és a beadás időpontját is megállapították. Ennek célja pedig „az emlékmű méltó építészeti környezetben való elhelyezése”.

A hely megválasztására vonatkozó javaslatunkat figyelembe sem vették, mintha az nem is lenne. Mint Pallag esetében; még csak nem is vitakoztak. Egyesületünk több okból sem látja megalapozottnak az emlékmű Petőfi téren való elhelyezését.

a) A Petőfi tér múltja rövid idejű: az 1944. június 2-i - közel fél Debrecen elpusztító - szőnyegbombázás „hozta létre”. Az emlékmű jelenlegi kijelölt területén, az akkori OTI (Országos Társadalombiztosítási Intézet) rendelői voltak. A földig szétrombolt falak alatt több ezer debreceni lakos lelte halálát. Ezért ezen a helyen inkább a II. világháború debreceni áldozatainak emlékművet volna ildomos - a jelenleg ott lévő helyett - felállítani. Ilyen emlékmű már sok, Debrecennél sokkal kisebb községekben is van. Debrecenben csupán szívós munkával a 39-esek emlékműve oldalába elhelyezett tábla néhány hónapja emlékeztet erre, magánkezdeményezés eredményeként. A tér építészeti színvonalát a II. világháború pusztítása determinálta. Az építészeti munkával méltóan alkalmassá tenni nem lehet. A tér nem rendelkezik olyan történelmi objektummal, mint például a Veress templom előtt lévő térforma, mely már az 1750-es Debrecen térképeken jelentkezik.

b) A szabadság kivívását célzó történelmi események helyileg nem a Petőfi térhez, de még környékéhez sem kapcsolódnak. Annál inkább három időpontban is a Kossuth utcához. Ez legkorábban 1711-ben a Rákóczi szabadságharc befejezésének előkészítése a Kossuth u. 12-14. számú épület helyén, majd az 1849 és 1944-45. évi kormányok hivatalai, az Ideiglenes Nemzeti Kormány székhelye, a jelenleg is ott lévő eklektikus palotában.

A politikai folyamatok terhei

Apolitikus tömegek a közelmúltban

Az MSZDP helyi szervezetének - a Napló 1989. december 8-i számának 6. oldalán közölt - a népszavazás veszteseit, illetve győzteseit megnevező „elemző” cikkét a politikai hangulatot - és érzetét megmérgező - szándéknak, cselekvésnek lehet és kell tekinteni, még a higgadt pártosság, nemhogy a pártatlanság szempontjából.

Az egypártrendszerből a többpártrendszerű parlamenti demokráciába vezető átmenetben lemondó kézigyintessel lehetne a jövő politikumára tekinteni, ha azt az ilyen vádaskodásokkal terhelt és elfogult hangvételű pártoskodás jellemezné. A cikk tanúbizonyságát adja a téves helyzetértékelésnek, a rágalomokkal és vádakkal történő népszerűség-hajhászásnak és a másság el nem tűrésének.

A cikk elmarasztalja azokat a pártokat és szervezeteket, amelyek a népszavazás - köztársasági elnök megválasztási időpontjára vonatkozó - első kérdését nem tekintik a rendszerváltás kiemelten fontos kérdésének, mint azt tették a népszavazást kezdeményező és támogató ügynevezett „koalíció” pártjai, a Szociáldemokrata, Kiszgádapárt, a Szabad Demokraták Szövetsége. Hovatovább az „izmosodó demokrácia ellenében elkövetett bűn” vádolja a Magyar Demokrata Fórumot, olyan elmarasztaló jelzős fogalmakat a fejére olvasva, amelyek az átlagemberben az elutasítás érzetét keltik.

A bűn szónál állok meg! A magyar népet többek között a II. világháborúban való részvétele miatt a hatalomra törő, majd azt magához ragadó kommunista párt a „bűnös nemzet, fasiszta nemzet stb.” bélyegével büntudat vállalására kényszerítette. Ezt követően, az emberleletek követelő, mérhetetlen szenvedést és megaláztatást okozó stb. ordás indulattal elkövetett törvénytelen ség sorozata, majd a megtorlás, a hatalmi monopóliummal szembeni kiszolgáltatottság, a társadalmi igazságtalanságok, valamint a mozgósító

jelszavak és azok alapján végbement társadalmi fejlemények közötti ellentmondások miatt már nem csupán úri hun-cutságnak tekintni az átlagember a politikát, hanem hiteltelenné tették számára és elfordult tőle.

Az emberi jogok és azokat kiteljesíteni szándékozó nemzetközi egyezségek-mányok szellemében politikizálni akaró pártoknak nem csupán egyik, hanem legfontosabb feladatának, a politikával szembeni bizalmatlanság, közöny és félelem falait kellene lebontaniuk; időálló társadalmi célok, értékrend felvállalásával és az ezeket megvalósító tevékenységükkel kisugárzó tisztességgel. De hogyan várható el az állampolgároktól a félelem nélküli véleménynyilvánítás, a szuverén politikai tényezőként való viselkedés, ha a kényszerű büntudat következményét még ma is viselni kell. A bélyeg miatt az évezredek erkölcsi értékrend szerinti lekiismereti parancsának nem tehetnek eleget embertömegek!

Debrecenben fontosabb egy „Szabadság és függetlenség” emlékművet, mintsem a II. világháború magyar áldozatainak obeliszkét állítani!

Jelen folyamatoktól elválaszthatatlan a nemzeti önbecsülés, „helyreállítás”-ért való munkálkodás. Tudom, e sorokat olvasva lesz, aki nacionalizmust kiált. Sajnos, e fogalom eltorzított jelentéstartamát súlykolta generációkba évtizedeken át a pártállam internacionalizmusa. De feloldhatatlan ellentmondásba keveredett a közelmúlt hatalmi monopóliuma is.

Csehszlovákiának 1968-ban nyújtott „internacionálista segítségnyújtásban” való részvételért is a magyar nép a hibás? Egy fegyveres konfliktus esetén az alkotmány, avagy a törvényesség lehetővé teszi-e a katonai esküt tett katonának, hogy az esetleges vesztes oldalra kerülés következményétől tartva megtagadja a fegyveres katonai szolgálat ellátását? A hazáért meghalni dicsőség? Az, mégpedig a legnagyobb!

Van-e az utókornak joga azt kétségbevonni? A választ nem is frome.

A nép az egyének sokasága. Az egyének pedig mindig számolnia kell az előbb-utóbb bekövetkező felelősségrevonással és számonkéréssel, amennyiben a végrehajtó hatalmat embertelenségek elkövetésével szolgálja. Mint ahogy boszorkányok nincsenek, ugyanúgy nincs bűnös nemzet vagy nép. Vannak viszont diktatúrák, a népeket félrevezető, rútul becsapó kormányzatok, melyek acélkarmainak szorításában a „jámbor nép sem tud lelkülete szerint élni.

Még nem lett megkövetve ez a nép a már fél évszázados kollektív büntudatba kényszerítés miatt, amikor az állampolgárokat egy újabb bélyeg fel nem vállalásával igyekezett terelni - a magukat győzteseknek kiáltó pártok - a népszavazási urna elé, „a múltira szavaz, aki otthon marad” jelszóval. A cél szentesítheti az eszközt?

Ezek a pártok a közkegyezkedet állítják - a postaládámba a népszavazás előtti napon bedobott szórólapjukon: - „A szabad választások előtt hatalomra kerülő elnök ellenőrizhetetlen és korlátozhatatlan, - „jövendő szabadságunkat veszélyezteti, ha még a mai rendszerben kell elnököt választani.”

Erkölc kontra politika?

De hogyan állíthatják mindezt, amikor nem akadályozták meg „nem” szavazatukkal a politikai egyeztető tárgyalásoknak az eredményességét, melynek alapján sor került volna a köztársasági elnök ez évi megválasztására, hiszen módjukban állt? A Kiszgádapárt és a Szociáldemokrata Párt alá is írta az egyeztető tárgyalások jegyzőkönyvét, így az ő csatlakozásuk a koalícióhoz, érthetetlen. Vajon egy új politikai kultúra kezdetének tekinthető-e az a, amikor egy aláírással is meg erősített megállapodástól az

egyik fél minden elmarasztalás nélkül elállhat akkor, miután a másik fél a vállalt kötelezettségét teljesítette? Menthető okokra sem lehetett hivatkozni.

Az állampolgárok mindennapi gyakorlatában erre a magatartásra nem a tisztesség kifejezést használják. Avagy a politika és az erkölcs nem fér meg egymás mellett?

A téves helyzetértékelést igazolandoan állíthatjuk, hogy a politikai folyamatokból - elemzés készítéséhez - egy mozzanat nem ragadható ki önkényesen. A politikai egyeztető tárgyalások alapján az MSZMP lemondott az alkotmányban rögzített vezető szerepéről. Vajon miért nem e cselekedete alapján ítéltetik meg napjainkban?

Egy ellenzéki párt tevékenységét csak a színrelépésétől számítottan lehet értékelni, mivel ez az idő - az ellenzéki pártok többségénél - még egy év sincs.

A pártoknak a politikai versenyt és meggyőzést a társadalom szervezett résztvevőire - folyamataira kiterjedő, azokat szerves egységbe foglalt programjaik ismertetésével kellene gyakorolni. Amelyik rendelkezik azzal, annak nincs szüksége mások hitelének lejáratására. A programja összevetésére - a nyilvánosság segítségével - szervezett vitákon lehet meggyőzni a tájékozatlan választópolgárokat elképzeléseik életrevalóságáról, nem pedig a másságot el nem tűrő, megsemmisítő szándékú harsány és félrevezető reklámkampányokkal.

Megint csak szavak, szavak - mondhatják majd az állampolgárok. Bármelyik párt hitelességét megerősítő bizonyítva-igazolva a jövőbeni részvételét a politikai folyamatokban - még mielőtt a hatalom közelébe kerülne, ha a helyi társadalom érdekeit sértő tények orvoslására önzetlen közéleti szerepet vállal - különösen, ha azt sikerrel is viszi.

Csuka Imre
Debrecen

A Vélemény, vita, ellenvélemény címet viselő oldalainkon nem a lap belső munkatársainak írásai látnak napvilágot, hanem olvasói levelek, a különböző pártok, szervezetek, egyesületek, társaságok, közületek véleményei, állásfoglalásai, nyilatkozatai. A közlés ténye nem jelenti azt, hogy ezekkel a szerkesztőség egyetért. A lap kollektívájának véleménye a társadalomgazdasági jelenségekről, folyamatokról, eseményekről, problémákról a munkatársak cikkeiből olvasható ki. Hangsúlyozzuk: csak a névvel, laccimmel ellátott küldeményekkel foglalkozunk. Kérjük levelezőinket, hogy mondanivalójukat tömören, három gépelt oldalnál nem nagyobb terjedelemben fejtsék ki.

A népszavazás ürügyén

NE JÁTSSZUK EL A BECSÜLETÜNKET!

Manapság divat beszélni a népszavazás veszteséről és győzteséről. Egyes pártokat elmarasztalnak, másokat győztesként emlegetnek. Szerintem nem volt győztes. Ebből a szavazásból csak az derült ki, hogy az elmúlt negyven év sikertelenségei és igazságtalanságai után mindenki vágyik egy becsületesebb, jobb világra.

Az első kérdésre én nemmel szavaztam. Nem azért, mert szövetkeztem egyes pártokkal, nem is a múltat kívánom vissza. Hanem biztosabbnak látom az ország stabilizációját, ha gyorsan választunk elnököt és akkor lehetőség lesz a gyors parlamenti választásokra is. Az ország lakosainak a másik fele a logikusabb, igazságosabb, erősebb megoldást választotta. Ezek biztak abban, hogy hamarosan szavazhatnak a képviselőjelöltekre. Nem gondoltak arra, hogy a választások elhúzódnak ószig is. Ami be is következhetett volna, ha nem ilyen sürget az ország gazdasági helyzetét. Ezért kár győztes pártokról beszélni, mert az ősi választás szavazás nélkül is bekövetkezett volna.

Kár veszekedni, vádaskonni a pártoknak. Veszekedéssel, marakodással nem lehet semmit sem elintézni. Sajnos, kihalt a szeretet, a megértés az emberekből.

Vékony Tiborné
Debrecen

Kinek a hibája?

1988. szeptemberében költöztünk jelenlegi lakásunkba - írta Horváth Imréné Debrecen, Károli Gáspár utca 9. szám alatt lakó olvasónk. - Októbertől kezdtünk fűteni, illetve kezdtünk volna, mert a gázkazánunk használhatatlan volt. Szerelőt hívtunk, aki állígtatott rajta valamit, majd azt mondta: - Meg kell tanulni a gázzal „együtt élni”. Alighogy elment, a kazán ismét elromlott, majd ezt követően azon a télen még legalább 10 alkalommal hibásodott meg. Mindannyiszor kijött egy szerelő, javígtatta, eredménytelenül. Egyikük valami olyasmit is mondott halkan, hogy „isten őrizz, hogy az legyen a baja, amire ő gyanakszik”. Így telt el a tél. A jótállási cédulát csupán két alkalommal kérték el - akkor eszembe sem jutott, hogy esetleg ebből még baj is lehet.

Az idén télen, ahogy a fűtési szezon beindult, „természetesen” ismét szerelőt kellett hívnunk, aki rögtön megkérdezte, garanciális-e még a kazán. Közöltem, hogy szeptemberben járt le a jótállás, mire ő azt válaszolta, hogy az elektromos vezérlés a „hibás”, annak javítása pedig 7.000 forintba kerül. Másnap bementem a Tigáz központjába, ahol az illetékes művezetőnek elmondtam, hogy egy éve állandóan rossz a kazán, s nem létezik, hogy egy szakember csak most jöjjön rá a hiba okára. Mondtam azt is, hogy képtelen vagyok 7.000 forintot kifizetni a javításért - nem is akarok, mert nem tartom jogosnak. A művezető megígérte, hogy ismét kiküld egy szerelőt, aki majd megjavítja. A szerelőt azonban hiába vártam. Ekkor felhívtam a művezetőt, aki azt mondta, beszélt a szerelővel, valóban az a hiba, amit mondtak, s ha kifizetem a 7.000 forintot, megjavítják a kazánt, ha nem - sajnálják...

Kérem, segítsenek!

Forr körü...
történi sem...
évbén, s a...
dandóság V...
szoktak a T...
visszhangjul...
alatt még az...
előre. Most...
ami a viszo...
január 1-től...
akit 1973-ba...
bocsátottak...
szellemi élet...
az alábbi be...

- Ön Luk...
Hogyan visz...
mesteréhez?

- Mág is bá...
ez szóba kerül...
az embert, az...
retem és tiszt...
köszönhetek...
kező látszat...
meg vagyok g...
tességéről.

- Ugyanígy...
filozófiát or...
a tanítványo...
későbbi ún. B...
lozofusai (Hel...
Vajda) a haty...
tentikus mar...
lásának prog...
pályáituk. M...

- Valóban, m...
idején a marxiz...
szavakban...
marxizmust...
volt az Öreg...
számunkra. S...
a magam rész...
rekonstrukciós...
gére értem, ad...
tam” a marxiz...

- Ezek szeri...
ramban volt v...

- Ugy van. E...
ma már meg...
ról - semmiféle...
le mozoglan...
nek alárendel...
marxizmusnak...
kérdőjelezhet...
kvázi az axión...
száki, akkor en...
gondolkodni n...
gondolkodás a...
ban az, ha elev...
milyen korlátot...

- Ez az állít...
- Igen, de ezt...
valamiféle mo...
cél nevében mo...
a filozófián belü...
tetelei azonban...
lúli, hanem filoz...

- Lukácsra...
azt jelenti, hog...
ból, amikor v...
zés, utópia, é...
elkötelezi mag...

- Méghez...
magát, hogy ez...
get nem is kívá...
felülvizsgálni. L...
sena a filozófián...
nia filozófián...
nyeket mint...
határfeltételeit...
állandóan ellenő...

- És min el...
ken, vagy es...
koherenciáján...
ben?

- Ez már egy...
zállás kérdése...
van szó, hogy biz...
persze a tényeke...
a releváns ténye...
filozófiai vita ké...

Egy állás

- És Lukács...
a tényekhez? H...
dolok, amely sz...
szab szocializm...
jobb kapitalizm...

- Ezt a monda...
értjük, csak egy...
Nyilvánvaló, hog...
értette a mondat...
tette, hogy ott...
emlékeztet a felté...
kapitalizmus ala...
dásait felszámolj...

Lukács-tanítvány volt

BESZÉLGETÉS VAJDA MIHÁLYAL, A KLTE FILOZÓFIA TANSZÉKÉNEK VEZETŐJÉVEL

Forr körülöttünk a világ - csak éppen Debrecenben nemigen történik semmi. Legalábbis sokan így érzik az utóbbi egy-másfél évben, s a rezignáltabbak sóhajtanak is hozzá: hiába, a Maradandóság Városa... S valóban, a fontos kezdeményezések ritkán szöktak a Tiszántúlról elindulni; jó, ha késve és megtörve ideér a visszhangjuk. A mozdulatlanság persze látszat csupán, a felszín alatt még az annyira óhajtott „személyi változások” is haladnak előre. Most például éppen a felsőoktatás világában történt valami, ami a viszonyokat ismerők szemében eseménynek számíthat: január 1-től a KLTE Filozófia Tanszékének vezetője az a filozófus, akit 1973-ban „jobb- és baloldali elhajlás” miatt zártak ki a pártból, bocsátottak el állásából és igyekeztek kiszorítani a - hivatalos - szellemi életből - Vajda Mihály. Kinevezése kínálta az alkalmat az alábbi beszélgetésre.

Ön Lukács-tanítvány volt. Hogyan viszonyul ma egykori mesteréhez?

- Mágis bárhol elmondom, ahol ez szóba kerül, hogy szerettem ezt az embert, az emléket máig is szeretem és tiszteltem, nagyon sokat köszönhetek neki. S minden ellenkező látszat ellenére a mai napig meg vagyok győződve emberi tisztességéről.

Ugyanley viszonyul Lukács filozófiai örökségéhez is? Önök a tanítványok szűkebb köre, a későbbi ún. Budapesti Iskola filozófusai (Heller, Fehér, Márkus, Vajda) a hatvanas években az autentikus marxizmus rekonstrukciójának programjával kezdték pártárukat. Mire jutottak?

- Valóban, mi nekifogtunk annak idején a marxizmus reneszánszának szellemében rekonstruálni a marxizmust. Tulajdonképpen ez volt az Öreg szellemi öröksége számunkra. S azt hiszem, hogy én a magam részéről mire ennek a rekonstrukciós periódusnak a végére értem, addigra „dekonstruáltam” a marxizmust.

Ezek szerint magában a programban volt valami hiba.

- Úgy van. Baj van azért, mert - ma már meg vagyok győződve erről - semmiféle filozófia semmiféle mozgalom és ideológia érdekében alárendelve nem lehet. Ha a marxizmusnak vannak olyan megkérdőjelezhetetlen tételei, amelyek kvázi az axiómák szerepét játszzák, akkor ennek keretén belül gondolkodni nem lehet, mert a gondolkodás a maga igazi mivoltában az, ha eleve nem szabok semmilyen korlátot magamnak.

Ez az állítás nem axióma?

- Igen, de ezt az axiómát én nem valamiféle mozgalom, történelmi cél nevében mondom ki. Ez a tétel a filozófián belül van. A marxizmus tételei azonban nem filozófiai beállítást, hanem filozófián kívüli tételek.

Lukácsra vonatkoztatva ez azt jelenti, hogy kilép a filozófiából, amikor valamilyen célkitűzés, utópia, értékrend mellett elkötelezi magát?

- Méghozzá úgy kötelezi el magát, hogy ezt az elkötelezettséget nem is kívánja újból és újból felülvizsgálni. Lehet, hogy időlegesen a filozófiának is el kell fogadnia a filozófián kívüli követelményeket mint gondolkodásának határfeltételeit, de akkor ezeket állandóan ellenőriznie kell.

És min ellenőrizze? A tényeken, vagy esetleg gondolatai koherenciáján, vagy valami egyéiben?

- Ez már egyéni filozófiai hozzáállás kérdése. Valószínűleg arról van szó, hogy bizonyos értelemben persze a tényeken, de hogy melyek a releváns tények, az már azután filozófiai vita kérdése.

Egy abszurd álláspont

És Lukács hogyan viszonyult a tényekhez? Híres tételére gondolok, amely szerint „a legrosszabb szocializmus is jobb a legjobb kapitalizmusnál”.

- Ezt a mondatot, ha szó szerint értjük, csak egy idióta mondhatja el. Nyilvánvaló, hogy Lukács nem így értenie a mondatát. Hanem úgy értenie, hogy ott, ahol már megteremtődtek a feltételei annak, hogy a kapitalizmus alapvető ellentmondásait felszámolják, ott még ha a

„Nem az zavar, hogy kommunista voltam”

Rájött erre már Lukács életében, vagy majd csak később?

- Hát az az igazság, hogy erre és így csak Lukács halála után. Mostanában fog megjelenni egy cikkem, amely Heidegger és Lukács totalitarizmus iránti elkötelezettségét elemzi. Egy kis utószót biggyesztettem a cikk végére, amely arról szól, hogy ha igaz mindaz, amit leírok Lukácsról, akkor értelmetlenség lett volna feltenni neki azt a kérdést, amelyet a mai lelkibékém érdekében akkor mégis fel kellett volna tennem, azt a kérdést ugyanis, hogy hát nézze, Maga ott élt 12 évig a Szovjetunióban, pontosan tudta, hogy mi történik Maga körül. Nem azt kérem számon, hogy miért hallgatózott. Azt kérem számon, hogy miért adta el ezt a rendszert 1945 után a fiatal magyar értelmiségnek. Ezt a kérdést nem tettem föl neki. 1971-ben halt meg, és én 1971-ben még túl kommunista voltam ahhoz, hogy ezt a kérdést végig tudjam gondolni. Nem az zavar, hogy kommunista voltam valaha; az zavar, hogy 1956-tól még nem tudtam levonni az igazi teoretikus következtetéseket, nem voltam képes feldolgozni '56 tapasztalatait. Így aztán én nem pusztán politikai alapon fordultam szembe a marxizmussal, hanem, mint említettem, az elmélet „dekonstruálásával”. Sok mindent sikerült végig gondolnom, és főleg sikerült a magam számára autentikussá tennem a szembe fordulásomat. Néhány azokból az írásokból, amelyek abban az időben születtek, a közeljövőben kiadok egy kötetben. Majd az olvasók eldöntik, hogy valóban van-e valami autentikus abban a kétségbeesett keresésben, hogy hogyan lehetne mégis egy ellentmondásmentes világot létrehozni.

Ma hogyan vélekedik erről?

- Ezt ma röviden is el tudom intézni: az a véleményem, hogy a marxizmusnak az az alapja, hogy úgy akar egy dinamikus világot - márpedig azt akar -, hogy egyben kiküszöbölje a társadalmi ellentmondásokat - s azt hiszem, ez fából vaskarika. A dinamizmus ellentmondásokat szül, amelyeket ki lehet esetleg kibővíteni, de aztán ez hoz létre újabb ellentmondásokat, ellentmondásokat. Ez a dinamizmus lényege. Társadalmi antagonizmusok mindig lesznek, amíg társadalom van. Persze ebből nem következik, hogy illuzórikus lenne mindenféle igyekezet bizonyos szomorú igazságtalanságok kiküszöbölésére...

Tehát a filozófia visszakapcsol az élethez?

- Én nem a filozófia társadalmi elkötelezettsége ellen vagyok, sőt. A filozófiának van társadalmi elkötelezettsége. Csak a maga társadalmi funkcióját nem szabad politikai koncepcióra átfordítani.

Fordítsák át a politikusk?

- Fordítsa át a politikus. A filozófia nem konstruáljon társadalmi utópiákat, vagy ha mégis, akkor vegye tudomásul, hogy valami irrealitást fogalmaz meg, és ne engedje azt politikába átfordítani. Én, természetesen, nem hiszem azt, hogy a marxista filozófia lett volna a néci mozgalom megerősítőjé. Ez mind nem igaz. Csak diszkreditálódtól a filozófia, és ez számunkra szomorú dolog.

Hogyan lehet elérni, hogy a filozófiát ne forduljon át politikáiba?

- Tulajdonképpen azért, hogy kettéválasszam a társadalomkritikát és az egzisztenciálisat. Akkor a társadalomkritikából nem a világ megváltása, hanem csak annyit fog követelni, hogy ezeket meg ezeket az ellentmondásokat ki kellene küszöbölni. Egy kultúrkritika a Nietzsche vagy a Heidegger lelkéssége, de ebből nem következik

az, hogy most akkor hajrá, csatlakozunk egy politikai mozgalomhoz, amelyek meg akarja szerezni a hatalmat és ilyen módon akarja átalakítani a világot. Heidegger maga mutatja ki, hogy a modern európai társadalom a hatalomra törő akarát, illetve az „akaratra törő akarát”-ra épül, akkor viszont egy ilyen világ negációja nem lehetséges egy olyan politikai mozgalom segítségével, amely a megtestesülés és akaratra törő akarának.

Azaz a filozófia ne politikai mozgalmakhoz, hanem befogadó személyiségekhez szóljon?

- Igen, így van, ne akarjon politikai mozgalmak ideológiájává válni. Én főleg ne higgye, hogy bármiféle, akár az ő nevében végrehajtott társadalomjobbítás az alapvető egzisztenciális kérdéseknek - az élet végsőségének, az én és a másvalaki viszonyának stb. - a megoldást eredményezheti. A marxista filozófia, bármilyen fura, de ezt a megváltást ígerte. Azt nem mondta ugyan, hogy halhatatlanná válunk, de majd létrejön egy olyan társadalom...

Az élet olyan tökéletes teljesség...

- ahol nem leszek magamra hagyva, ahol a halál már nem számít. Hát kérem szépen, a haláлом-mal magam állok szemközt, akármilyen gyönyörű társadalomban élek. Ezt a kettőt nem szabad összekeverni.

Kialakult egyfajta averzió

Tehát a huszadik századi polgári filozófiák felé vezet a kijött felbomló marxizmusból? Am az utolsó negyven év kultúrája-ból.

- Az sem jó, ha most ennek az országnak a filozófiai kultúrálatlanságát a kommunista rendszer vagy a marxista filozófia nyakába varjuk. Mert lássuk be, hogy ez az ország sohasem volt valami mélyen filozófiailag gondolkodó, s ennek megvannak a maga történelmi okai. A dolog lényege az, hogy azért is válhatott itt a marxizmus annyira egyeduralmú, mert egy légúres térbe jött be Lukács György, aki-ről mindenki tudta, hogy jelentős figurája volt a századelőnek és magának a marxizmusnak is. Tehát ebben az országban a filozófiai kultúrát kell a jelen pillanatban megteremteni. Nem arról van szó, hogy ha a föld alá szorított, megközelíthetetlen filozófiákat most hirtelen bedobjuk a köztudatba, akkor minden megoldódik. Szívós, türelmes munkával el kell fogadtatni az országgal először azt, hogy igenis létezik filozófia, ez a filozófia érdekes, hogy ez a filozófia ró-lunk szól - de ennek nálunk nincsenek igazán tradíciói. Azt hiszem, akkor a filozófiának nagy küldetése kell hogy legyen ebben az országban egy másfajta gondolkodás mód eljáratásában, s ugyanakkor nagyon rossz pozícióból indulunk.

Nem az a baj, hogy nem jött be a pozitívizmus, a neotomista filozófiák, a hermeneutika stb., hanem az, hogy kialakult egyfajta averzió a filozófiával szemben. Mert a légszűrés a hatalom elfogadta az emberekkel, az a filozófia, hogy a lét határozza meg a tudatot, a mennyiség ácsap minsőségbe és hasonlók. S az emberek azt kérdézték, hogy mire jó ez nekem? Tehát az averziót kell legyőzni, s akkor behatolhatnak a köztudatba azok a filozófiák, amelyekről el voltunk zárva.

Gondolja, hogy vidéken pl. Debrecenben is kibontakozhat egy filozófiai kultúra? Nem liedt meg a város - Petőfi nyomán híresztelt - „csontsovány” szellemiségtől, amikor úgy döntött, hogy idejön?

- Egyelőre nagyon keveset tudok Debrecenről. A vidéki városok közül leginkább Szegetet ismerem, kb. '80 óta jártam oda mindenféle ellenzéki társaságokba, azután tav-hetséges, de ebből nem következik

Intézetben, germanisztikát, német kultúrát, Közép-Európa-problémákat, ezen az őszön filozófiát is... Az az érzésem, hogy Szeget megőrzött valamit a maga városi kultúrájából, mintha nem öntötte volna el az a kulturálatlan piszok, ami Budapestet elöntötte. Pesten néha már nagyon nem jól érzem magam, valahogy azt érzem, hogy mind elveszett az, amit egy polgári kultúra egy város számára nyújthat, itt veredő hordák léteznek, itt nem lehet levegőt kapni. Én, a tősgyökeres pesti, aki sose tudtam elképzelni, hogy máshol is jól érzem magam, én nagyon jól érzem magam Szegeten... Mondják persze, hogy Debrecen „nehezebb hely”, mint Szeget... Talán éppen abban, hogy volt valami speci-fikum, egy makacs ellenállás a modernizálódással szemben; ha van ilyen ellenállás, akkor talán föl lehetne ezt arra is használni, hogy ne ellenállás legyen, hanem inkább igyekezet arra, hogy emberibb formák között modernizálódjunk. Ehhez nagyon sok minden hozzá-tartozik, pl. az is, hogy mi őrződött meg a városból építészetiileg. Debrecen ebből a szempontból nyilván kevésbé polgári képződmény, mint Szeget. Viszont itt van egy nagyon szépen megépített egyetem, egy olyan jellegű egyetemi környezet, ami hasonlóan mondjuk egy amerikai campusra azzal, hogy egy kicsit a természetbe települt... De végülis úgy érzem, keveset tudok a város-ról, és én vagyok a legkevésbé hivatott megítélni, tulajdonképpen mit is jelent általában a vidékisé-g. Én világlemben Budapestben éltem, a budapesti, urbánusnak titulált kultúrához tartozom, soha semmiféle népies gondolat meg nem érintett. De nem hiszem azt, hogy a vidéket le kellene írni...

A vidék nem okvetlenül népi.

- Így van. Egyáltalán nem is gondolom azt, hogy a vidékkel van baj. Lehet, hogy Budapesttel is baj van, hiszen ez a dichotómiának a másik oldala; talán az egész ország vidék volt. Arról meg vagyok győ-ződve, hogy amíg ez az ország úgy néz ki, hogy vidékiek és fővárosiak tudatában egyaránt létezik ez a dichotómia, amikor majdnem mindenki arra törekszik, hogy feljusson a fővárosba, addig ez az ország nem mészlik ki ebből az elmaradottságból. Az ország állandóan elmozdít az értelmiségét azon a módon is, hogy van, akinek már Budapest is provincia - és persze az is -, és akkor megy tovább a nagy-világba, s aztán nem tudunk föl-zárkózni... Lehet, hogy itt csak egy tudati korlátot kell áttörni, ezt nem tudom, ehhez nem ismerem eléggé a vidéket.

Milyen szövegekre kívánja helyezni a hangsúlyt?

- Klasszikus filozófiai szövegek olvasására gondolok, és a hangsúlyt a modern, a legmodernebb husza-dik századi filozófiára tenném, egyszerűen azért, mert azon ke-reszről értem meg az ember, hogy a filozófiában róla van szó. De ha valaki pl. a huszadik századi német filozófiát kezdi el olvasni, akkor hamarosan rá fog jönni, hogy ezt nem fogja mélyen megérteni Nietzsche nélkül, ha Nietzschét olvas, azt nem fogja igazán meg-érteni az antik filozófia nélkül.

Tanári elképzelései megvalósításához szerzett külföldön is munióit? Emlékeztem el-bocsátásuk után híre járt, hogy Önök emigráltak. Ön merre járt, és miért nem maradt idegenben?

- Hetvenhárom után hosszán hezitáltunk azon, hogy most emigrálni kell-e vagy sem. '77-ben aztán eldöntöttük, hogy jó, kime-gyünk, kipróbáljuk, milyen ott kint, és majd meglátjuk. De már akkor is világos volt, hogy a többiek emigrálni mennek, én meg vissza akarok jönni, annak ellenére, hogy esetleg hosszabb ideig kint mara-dok. Nem akarom azt állítani, hogy én már megláttam, hogy ez a ren-dszer össze fog omlani, hogy én tudtam, érdemes itthon maradni. De nem akartam elmenni olyan messzi-re, mint őt elmentek, egész Ausz-tráliáig, mert ha oda elmegy az ember három évre, akkor elszakad itthonról. Én meg Németországból ezért hazajártam. Három évig tanít-tam Brémában, és ez hasznos is volt, mert életemben először tanít-tam egyetemen - hetvenháromig az akadémiai intézetben voltam -, és egy kicsit fel is lélegeztem. Mert azért nem voltak könnyűek az állás-nélküliség első éve. Nyolcvanban aztán hazajöttem, és azután csak it-tott voltam el, főleg Amerikában. New Yorkban, a New School for So-cial Research-on tanítottam egy nyá-ri és két normál szemesztert. Voltam egyszer Soros-ösztöndíjjal a Columbia Egyetemen, voltam más ösztöndíjjal megint Németor-szágból. Közben szert tettem egy kis oktatási tapasztalatra, meg hát megtanultam egy kicsit egy másik világot, megtanultam a dolgokat máshonnan is nézni. Azt hiszem, ez mindenképpen hasznos volt és hasznosítani tudom a továbbiakban is.

Intézményes korlátok

Biztos, hogy intézményes korlátok is vannak. Hiszen amikor kialakult ez a kettősség, akkor ez azt jelenti, hogy kifejezést, produkciót, stb. lehetőségek elosztásáról van szó, s a súlypont a polgárosodással együtt automa-tikususan esik.

- Igen. Ha meggondoljuk, hogy Budapestet alakult az utóbbi idő-fikben harminc kiadó, akkor Debre-cenben az aránynak megfelelően alakulnia kellett volna háromnak. De nem alakult csak egy. Pedig egy vidéki városnak is nyújtani kellene valami csak rá jellemzőt, amiért érdemes odamenni, ami egy szín az ország életében. Különösen, ha tel-jes egyetemi struktúrája van. Amíg ez ki nem alakul, addig valami nagyon beteg ebben az országban. Hát ez persze a szerencsétlen törté-nelmünknek az eredménye. De hát-ha most jobban alakul a történel-münk, kisíreljük hát meg...

Volta olyan ambíciója, hogy a debreceni egyetemen a filozófia oktatása egy „szín” legyen?

- Igen, van ilyen becsvágyó gondolatom, de ez nem személyes, inkább az a vágy, hogy végre tény-leg egy európai ország legyünk. Úgy érzem, akkor hihetem azt, hogy csináltam valamit, ha egy olyan filozófiatanszékert hozok össze, ahová azok, akik egy bizonyos faj-

ta filozófia iránt éreznek vonzódást, el fognak jönni Budapestre Deb-recencbe. Hogy miért nem csak jó és színvonalas oktatást tartok? Azért, mert akkor még mindig csak egy fiókja lenne Debrecen Pestnek ebben a tekintetben. Ha pl. valaki a huszadik századi német filozófia kedvéért eljön Debrecenbe, akkor már csináltunk valamit, ami nem feltétlenül jobb, mint Pesten, de más.

A jelenlegi oktatás viszont meglehetősen messze áll ettől az elképzeléstől: még erősen kísért a világnézet-oktatás árnyéka.

- Hát én először is radikálisan, tulajdonképpen mátlól kezdve meg akarom szüntetni azt - és azt hi-szem, a tanszék többségének is ez a vágya -, hogy a filozófia valami segédanyag-féle legyen az egye-temen, mint mondjuk a torna, va-lamint általános szolgáltatás. Ha volt is az utóbbi években szakos képzés, az tulajdonképpen alá volt rendezve ennek. Február 1-től a fi-lozófiatanszék feladata a filozófia-szakosok képzése. De minthogy szeretnék egy európai értelemben véve modern, ámde mégis a tradi-cióknak megfelelő Universitas-t - s ebben az én törekvéseim egybees-nek az egyetem bizonyos köreinek elképzeléseivel - ezért vállaltuk azt, hogy az összes többi hallgatónak, akiknek a képzése nem lenne teljes filozófia nélkül, színvonalas fi-lozófiakurzusokat nyújtunk. A vi-lágnézet oktatással szakítani óhaj-tok; nem világnézetet oktatunk, hanem elsősorban tudást: mit mondtak a filozófusok. Másodso-rban képességet arra, hogy a hall-gatók filozófiai szövegekkel kon-frontálódjanak és szövegeket elsa-játítsanak. A világnézetét formálja ki mindenki magának.

Milyen szövegekre kívánja helyezni a hangsúlyt?

- Klasszikus filozófiai szövegek olvasására gondolok, és a hangsúlyt a modern, a legmodernebb husza-dik századi filozófiára tenném, egyszerűen azért, mert azon ke-reszről értem meg az ember, hogy a filozófiában róla van szó. De ha valaki pl. a huszadik századi német filozófiát kezdi el olvasni, akkor hamarosan rá fog jönni, hogy ezt nem fogja mélyen megérteni Nietzsche nélkül, ha Nietzschét olvas, azt nem fogja igazán meg-érteni az antik filozófia nélkül.

Tanári elképzelései megvalósításához szerzett külföldön is munióit? Emlékeztem el-bocsátásuk után híre járt, hogy Önök emigráltak. Ön merre járt, és miért nem maradt idegenben?

- Hetvenhárom után hosszán hezitáltunk azon, hogy most emigrálni kell-e vagy sem. '77-ben aztán eldöntöttük, hogy jó, kime-gyünk, kipróbáljuk, milyen ott kint, és majd meglátjuk. De már akkor is világos volt, hogy a többiek emigrálni mennek, én meg vissza akarok jönni, annak ellenére, hogy esetleg hosszabb ideig kint mara-dok. Nem akarom azt állítani, hogy én már megláttam, hogy ez a ren-dszer össze fog omlani, hogy én tudtam, érdemes itthon maradni. De nem akartam elmenni olyan messzi-re, mint őt elmentek, egész Ausz-tráliáig, mert ha oda elmegy az ember három évre, akkor elszakad itthonról. Én meg Németországból ezért hazajártam. Három évig tanít-tam Brémában, és ez hasznos is volt, mert életemben először tanít-tam egyetemen - hetvenháromig az akadémiai intézetben voltam -, és egy kicsit fel is lélegeztem. Mert azért nem voltak könnyűek az állás-nélküliség első éve. Nyolcvanban aztán hazajöttem, és azután csak it-tott voltam el, főleg Amerikában. New Yorkban, a New School for So-cial Research-on tanítottam egy nyá-ri és két normál szemesztert. Voltam egyszer Soros-ösztöndíjjal a Columbia Egyetemen, voltam más ösztöndíjjal megint Németor-szágból. Közben szert tettem egy kis oktatási tapasztalatra, meg hát megtanultam egy kicsit egy másik világot, megtanultam a dolgokat máshonnan is nézni. Azt hiszem, ez mindenképpen hasznos volt és hasznosítani tudom a továbbiakban is.

Köszönöm a beszélgetést.

Nyírsnyánszki Ferenc

Kiss Tamás verse:

A Dunához
Orsovánál

Gránit-csúcsok alatt, a mélyben
várom, hogy jön egy pillanat;
az, mikor a lánc itt átszakadt,
s őrvjögve átvágtad magad.

Adjál erőt és adj hitet,
te példa vagy és Gondolat,
hogy fejem meg ne hajtssam ént
hitetlen szolgasors alatt.

Mert tengert kér minden patak
- s tebened tört ki idelemt -
mint test keresi a hazát
és a lélek a végtelent.

Hitess, hogy lehet élni itt
még emberül és igazán,
nem vagyok szolganép fia
és nem veszett el a hazám.

Kárpát-haza minden vizét
itt vetted fel és loptad át,
s mély medredben megnyitottad
a szabad, a közös hazát.

Oldjad meg láncaink nyomán
közös hazánknak titkait:
egy sorsa van, egy harca van
annak, ki él és itt lakik.

Miért, hogy mi megmártuk itt
egymást és önnön kebelünk?
Miért? Te tudtad az utat
és sosem törődöttél velünk.

Hömpölygesd szívembe dalod,
mely zúg itt a Szoroson át
s ringass, fogadj magadba: mint
szabad lelkednek rokonát.

Átadom, ringasd testemet,
s szívem: egy perc történelem.
Benned vagyok, szülj újra most
vén Isten, - tégy csudát velem.

Házatlanok leljünk hazát
völgyeiden és partodon.
Ébressz, hogy élni nem szabad
csak szabadon. Csak szabadon.

(Ada-Kaleh, 1946.)

A nemzeti kenyér

A spanyol bor tüzes, a cseh sör finom, az olasz opera dallamgazdag, a francia kenyéret pedig nem kilóra, hanem centire mérik. Értelmetlen dolog lenne, ha spanyol bort csak ibériaiak innának, a csehek nem exportálnák a komlós nedűt, ha tiltott lenne Itálián kívül Verdit hallgatni és a rúd alakú kenyér sütése csak Franciaországban lenne lehetséges. Még ennél is különösebb lenne, ha az említett javakhoz csak állampolgári jogon lehetne hozzájutni.

Így vagyok a „magyar” kenyérral is. Az alföldi búza sikértartalma jellegzetes teszi, szép magasra megkél és belül puha, omlós. Am terem ilyen búza a Duna északi partján, Bánátban, Burgenlandban, sőt Szatmártól Temesvárig is. A „magyar” kenyér bármelyik szomszédos országban süthető, ha a fogalom jó minőséget jelöl, összetéveszthetetlen ízt. Am ezer baj lenne abból, ha honfitársainknak: a szorgalmas sváboknak, a tót atyafiaknak, a fekete szemű sokácoknak, vagy a hazai románoknak valaki is szeméretet vetné, hogy ők „magyar” kenyéret esznek. Ama lehetséges, de nagyon neveléses demagóg ugyanis tudhatná, hogy az említettek is vetnek és aratnak. A sajátjukat eszik, s megdolgoztak érte akkor is, ha nem szántóvetők. Sajnos ez az egyszerű tény határainkon kívül és belül nem mindenkinek természetes. Szerintük aki szlovák

kenyeret eszik, aki román kenyéret eszik, az húzza meg magát. Különösen visszatekintő, ha a nemzeti kenyér (nem is annyira túl) rejtett sovínizmusát egyházi ember használja. Ha valaki, akkor ő tudhatná, hogy a kenyér vallási értelemben Krisztus teste, így nemzeti kisajátítása a Megváltó egyetemes példáját csúfolja meg. Jézus az egész emberiség bűneit váltotta meg, olyannyira, hogy nem csak a kovácsok kenyér számát szentnek a keresztények és kereszt-

tények között. Isten szolgájának éppen nem illene a kenyérral, Jézus testével visszaélni, mert az egyetemes érvényűséget sérteti.

Jobb, ha tudomásul vesszük: boszorkányok és nemzeti kenyerek pedig nincsenek. A kenyérnek nincs nemzetisége, faji hovatartozása, vallási elfoglaltsága. A kenyérnek illata és íze van, s nagyon jó íze akkor is, ha történetesen barna, vagy fekete.

Dusa Lajos

Ókeresztény sírkamra Pécsen

Újra megnyitják a közönség előtt az egyik legértékesebb ókori műemlékünk, a pécsi Dóm tér alatt lévő „korsós” sírkamrát. Művészettörténeti nevét a sírbolt falán látható festett korszóló és pohárról kapta. A mai székesegyház előtti területen volt Pécs római kori előjének - Sopianae városnak - a temetkezési helye, ahol a IV. században élt ókeresztények több kápolnát és sírkamrát építettek. A „korsós” sírről pontosan ötven éve szerzett tudomást a világ. Az Országos Műemléki Felügyelőség megbízása alapján Bachman Zoltán Ybl-díjas építész, a pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskola tanára újszerű technológiát dolgozott ki a sírkamra megővására és bemutatására.

Cseri Jóska még alig haladta túl a harmincat, de már nemcsak a faluban, hanem a környéken is a legjobb kőművesként tartották számon. Hívták is mindenhol az embereivel, alig győzték a munkát, hiszen a házépítés „nagyban” ment arrafelé. Ugyanis csak nagy, nagyobb és még nagyobb házakban akartak élni az emberek. Akár egy hatalmas pofontól az emberi arc, úgy deformálódott, dagadt a falu képe az irdatlan csapott tetős monstrosoktól, hol a magasröptű kivagyiság rakott messziről is jól látható fészket. Ha az egyiknek akkorára sikeredett a háza, mint a régi gőzmalom, úgy a másik még ráhuzatott három métert, hogy a harmadik már ötletet növelje. Így aztán úgy néztek ki az egymás mellett dülleszkedő épületek, mint ha lépcsőzetesen az égig, vagy talán még azon is túl akarnának érni.

- És te, Jóska...? - kérdezték Cseritől az emberek. - Te mikor építesz már magadnak házat?

- Eljön annak is az ideje - mosolygott Cseri.

Két éve nősült, a felesége szüleinél laktak, tudta ezt mindenki a faluban. Csak éppen azt nem értették, hogy egy ilyen kitűnő szakember, egy maszek építési vállalkozó, aki bizonyára tele van pénzzel, miért nem kezdi már el a saját háza építését. Mit akar? Mire vár még?

Tóth-Máté Miklós:

Cseri Jóska háza

Miben törheti a fejét ez a szófukar kőműves, aki soha nem mond véleményt, ha a terveket a kezébe adják, csak megcsinálja pontosan, megbízhatóan. Nem úgy Biczó Béla, a másik vállalkozó! Az veszekszik, kiabál, mindenféle kifogással hozakodik elő, de ő már le is tette a „voksát” egy olyan házszállal, amely sokáig mintául szolgált a faluban. Igaz, ma már csak olyan közepnagyságúnak számít, de úgy hírlik, Biczó el akarja adni, hogy aztán építsen egy újat, mely megint divatot diktálhat néhány évig. Talán erre várna Cseri, hogy majd főlé licitáljon? Hiszen riválisok, nem is nagyon állnak szóba egymással, csak a munkájukkal felelnek.

Biczónál rövidesen be is vált a jóslat. Eladta a házat, és csinált magának egy palotát. Bár talán még ez is szerény meghatározása annak a csodának, mely mint valami díszes nehezék terült el a falu közepén. Magasabb annál csak a templom tornya,

és volt abban minden, ami elképzelhető, még fedett kuglipálya meg szauna is. Biczó ázsioja nagyot nőtt ezáltal, és most már sokan türelmetlenül várták, hogy Cseri is „lépjön” egyet.

De a mindig mosolygós, szófukar Cseri csak nem akarta elkezdni a házépítést. A mások házait építette továbbra is, és csupán a vállát rándította az érdeklődőknek.

- Majd lesz nekem is - mondta. - Megférének az öregekkel, nincs még gyerek.

Telt az idő, és a faluban fokozatosan eltűntek a régi házak, s helyükbe újak, nyakok, divatosak épültek.

És egyszer csak fölszárnyalt a hír, hogy Cseri Jóska is megkezdte a munkát a telkén. Na, Biczó, ezt nézd majd meg! - gondolták az emberek, és magukban már előre élvezték, hogy a pökhendi Biczó milyen kicsire fog zsugorodni, ha meglátja Cseri házat. Mert ez a Jóska, nem hiába várt ilyen

sokáig, megvannak már neki régen a tervek, csak előbb látni akarta a falu képét, hogy majd ahhoz igazítsa. Amilyen szófukar, olyan ravasz ez a Cseri!

Hanem a kezdeti érdeklődés hamarosan értelmességbe ment át. Mert a telken, ahol Cseri építkezett, furcsa munkálatok folytak. Nem is Cseri, inkább néhány öregember vezetésével dolgoztak ott, ötven- vagy talán százéves módszerek szerint. Hiszen ott nem egy mai, modern, csapott vagy sátor-tetős épült, hanem egy vert-falu régi, amelyből az utolsó csak nemrég döntötte kupacba a dózer. Olyat épít most magának Cseri, abban segítkeznek az öregek, akik még pontosan emlékeznek rá, hogyan kell azt csinálni.

Biczó nem akart hinni a fülének, amikor meghallotta, később meg a szemének, amikor meglátta az építkezést.

- Mit akarsz te ezzel, Jóska?

- Mivel?

- Hát ezzel az egészszel? Bohóckodsz?

- Nem úgy néz ki - mondta Cseri -, nehéz munka ez, fortélyos.

- A mindenségit! - jött indulatba Biczó. - Legalább engem ne akarj átvetni. Mi készül itt?

- Mi készülne? A házam.

- Ezt meséld egy öt éves gyerekeknek. Az talán még elhiszi, hogy amikor mindenki pantallót visel, te csak azért is hosszú szárú gatyában akarsz tetszelegni. Mit tervezel?

- Semmit. Építék egy házat, olyat, amelyik nekem tetszik.

- Akkor miért nem vettél meg egy régit? Olcsón megkaphattad volna.

- Lehet. De az nem az én kezem munkája, úgy meg nem kell.

- Bolond vagy te, Cseri!

- Lehet. De az is az én dolgom.

- Ráfizethetsz még a boldogságodra. Az emberek

nem szeretik, ha valaki csúfot űz belőlük.

- Mi közük ehhez az embereknek?

- Majd meglátod...!

Biczó igazat szólt. A faluban nem nézték jó szemmel Cseri különtségét. Miféle dolog az, hogy valaki építi itt a nagy házakat, magának meg egy vertfalú viskót csinál! Az jobb talán, tartósabb? Éppen az nem bízik az újbán, akinek ez a szakmája? Az emberek dühös bizalmatlansággal nézték Cseri épülő házat, és mert nem értették, miért csinálja, egyre jobban haragudtak rá.

Aztán felépült Cseri háza, pontos másaként hajdani nádtetős, meszelt falú társainak. De most, árva egyedülvalóságában szépeknek hatott, eredetinek, másnak. Mint amikor az egyformán szürke kockakövek közé frissen sült rozscipó keveredik. A falu öregei sokszor sétálgattak előtte, elmélázva nézetegették, sóhajtoztak, és gyakran letelepedtek a lócára, amit Cseri a ház elé csináltatott. Öreg Szűcs Gergely még a citeráját is elhozta és játszott rajta keserűt, vidámat. Olyankor még a fiatalok is elidőztek ott, és hallgatták a muzsikát.

Ha idegenek jöttek a faluba - főleg Amerikából, hiszen soknak élt ott rokona -, akkor ezt a házat

fényképezték Cserit, mutattak belülről is. Iskolás gyerek el, és magyarul volt ré ház, hogyan emberek. Jó rákat is tartottak lefestettek képet hazavitték otthon a falu.

Egy napozott el Cseri kultúrotthon.

- Szép - elnök - olyan Na Karcsikár.

- Akár az az a kultúros.

- Cseri elv házigazdához lenne nekünk. Nagy sz falunak, ha

- Mi lenne

- Adja el községnek. T afféle fal Akartunk mi de halasztóds másra kellett piacra, ravatal leges sorolnom mindezt. Az bekaptunk, e házak, de m hogy maga ép

- De hát én építettem - nem múzeum nem is szőlő tájháznak era galább olyan században ép

Danyi Gyula versei:

Apróságok

Éget már a cipő.
Üvegen légy szalad.
Bő szoknya az idő.
Burkot repesz a mag.

Életemben egyszer még
szeretnék inni olyan bort,
amit nem cifra címke
szavatol, hanem a nyelvem
csettintése dícsér.

Özönlik hozzám a levél,
de már nem a postás hozza,
hanem az ágakról a szél:
küldi akác meg a bodza,
küldi a tölgy és a platán
koppantja a kalapomra.

Küllővel bicikli kerék
metszegeti tekintetemet.
Magába gömbölyít az ég
és a Kamasz már kinevet.

Soha nem tudhatom meg, hogy
a tegnapi látott veréb
most hol csalógal...
De érzem, hogy az isten türelme
bennem lakik már. -
Nincs színe, hangja se csendje:
semmije van és az is száll.

Folyton cselekedett,
a munkára bízta
sorsát, hogy hátha az
egyszer megjavítja,
de az nem segített
csak az éhhalál
mentette át, akár
az ökröt a járom.

Jó, hogy eszembe jut, elmondom, hogy jártam a múltkorába' egy kis rúfki miatt. Már többször mustáltam azelőtt, ha tanáltam. Nagyon tetszett, ahogy a hejde kis ruhájába' vigiglibentett a fűtcán. Csudamód kirittentve. Elig az hozzá, hogy nagyon jó kis rányi, te is megnyalád utána még a lábujjadat is. Tudnék veled mit kezdeni, gondolom magamban, amikor szemközt jön velem a fűtcán. Ellőgnék érte egy hétig a fűstön. Jól el van látva, elől is, hátul is. Megszólítottam, s tettem a csajnak a szípet, dícsírtém kegyetlenül, hogy milyen jó lábai vannak, csak hát nem jó helyen. Hát hol kéne? -kérde. Hát a nyakamba - mondtam vigyorgva. No, abbul te nem eszel.

Ahogy így ellenkedett, még inkább kívántam volna vízszintes helyzetbe hozni. Úgy szeretném látni, honnan nő ki a lábaid. Szóval nyo-mom neki a légyirtót. A rányin látszott, hogy tetszik ugyan a szövegládam, de nem fog nekem ágynak esni. Beszéltek, hogy van a kis hernyónak valami komoly fiúja. Rádásul magyar. Gádzsó. Túláságosan nem erőltettem a dögöt; ha nem kell az ültetőfám, isten neki fakeszt, majd kell másnak. Mondtam neki valami csúnyát mirgembe', hogy mire vágsz úgy fel, az oroszlan sírva enne, meg ilyesmit, aztán otthagytam a porosálláson. Szóval, nem erőszakoskodtam vele. De otthon hazudozhatott valamit, mert nem telik két nap, az apja meg az anyja nekem esett a mozi előtt, hogy így meg úgy, te piszkos lator,

mit csináltál a lányunkkal. Egy ideig bírtam cernával, de aztán elegem lett a rossz sóderbúll, s unalmamban lekevertem egyet-egyét a két káraló vínsígnék. Azt hiszed, hazafelé ette őket a fene? Ahelyett, hogy elültek volna, mint a tyúkok, elindultak fanciesali kíppelel a rendőrhő. Másnap be is állítottam hozzá Közeg Józsi, hogy tartozom ötezer forinttal. Ennyi két pofon ára. Akkor ennyi vót legalábbis. Semmi, kifizetem.

mal beszélgetek. A szemük, mint a vasvilla. Nímelyikbe', szerencsére, már fél lityi fagyálló is vót, az mán nem sokat tud ártani. Így dévánkoztam. Bepancsoltam a korsó sört, s elköszöntem Bacsapostól. Azért csúfolják így a kocsmározt, mert feszt átvágja az embert. Tolassunk hazafelé, különben forró lesz a helyzet - ez járt bennem. Kint az ajtó előtt mégis megálltam, rágyújtani. Ne gondolják, hogy filelmembe'

elfeküdtek pihenni. Tántorogva jött meg vagy kettő, ezeket is megbüntettem. Ott feküdtek körülöttem, alig tudtam tőlök hova lépni.

Amikor a banda kifogyott a féfiakból, következtek az asszonyok. Úgy káromkodtak, mint a zöldbakancsos, ömlött belőlük az átok vígnélkül. Na, hogy hulljon a szátokból a gelebetekbe. Ezeket is bagólesőn kellett csapjam. Az egyiknek akkorát odatörültem, szitnyilt a szája, mint a bazsarózsa. Pocsík egy munka vót, meg kell hagyni. Az egész falu odagyúlt a nagy csetepatéra. Valaki kihívta a mentőket a víge felé. Fordult az autó vagy kétszer-háromszor. A bazsarózsa szájú sipítózott a mentőorvosnak, hogy ű nem megy a kórházba, mert nem tudott alsóneműt cserélni. Úgy rinyálta magát, mintha kétszer zuhanyozna napjában, pedig ha kivakarnák a koszból, a fele kilót nyomná.

Szóval így jártam a kis záli miatt, akit persze nem vett el a gádzsója. Azóta megvót nekem is, a rossz tudja, ki unja most. Jó kis rányi máma is, de tudod, asszonyok nem kéne. Nekem ne fúrja ki a lyukat más. Améket kinízem majd, azt én akarom magamnak kifúrni. Olyan físzket szeretnék, améken nem érzek idegen szagot. Hát látod, így íl a cigány, nem úgy, mint a hal a vízbe'. A cigány, öcsém, nem hal a vízbe', hanem beledöglik.

Erdei Sándor

A szája, mint a bazsarózsa

Evvel nem maradt annyiban a dolog. De ígyunk közbe', mert még józan palikká züllünk szígyenszemre. Szóval eltelik egy-két hét, itthon vagyok szombati, vasárnap, s dílelőtt odalököm anyámnak, hogy megyek arra fel. Be is tágitok a kocsmába avval a szándikkal, hogy elsőregetek ott dílig a haverokkal. De nem tanáltam egyiket se, hanem a kis zálnak minden retyerutyája ott ült az asztaloknál. -Na, haver, ha jót akarsz magadnak, nem maradsz sokáig - mondom magamnak. Mer' ha a legokosabb emberrel akarok társalogni, mindig magam-

annyira szaladok. Az vót a szerencsém, hogy ahogy takartam a markommal a gyufalángot a szélűll, félrehajtottam a fejem, mert abban a pillanatban úgy meghajítottak hátulról egy szőlőkaróval, azt hittem, attúl kódulok. Eltört a vállamon. Nem vót idő teketóriázni, felkaptam egy férfibiciklit s avval vídtem az ütéseket. A vázrúl csak úgy pergett a zománc. Közbe' kinyúlta és a jobb öklömmel ritkítottam a nász-nípet. Keztem látni, hogy nem fognak ezek itt engem leteríteni, sokat ittak a kerítészaggatóból. Egyiket a másik után sikerült úgy koponyán taszítani, hogy

fényképezték, és megkérték Cserit, mutassa meg nekik belülről is. A tanárok az iskolás gyerekeket hozták el, és magyarázták nekik, milyen volt régen egy falusi ház, hogyan éltek benne az emberek. Jó időben rajzórákat is tartottak ott, a gyerekek lefestették a házat, a képet hazavitték, és kitépték otthon a falra.

Egy napon a tanácselnök jött el Cseriékhez, elkísérte a kultúrotthon igazgatója is.

- Szép - nézett körül az elnök -, olyan ez, mint régen. Na Karcsikám, megfelelne?

- Akár azonnal is - mondta a kultúros.

- Cseri elvtárs - fordult a házigazdához az elnök -, lenne nekünk egy javaslatunk. Nagy szolgálatot tenne a falunak, ha elfogadná.

- Mi lenne az?

- Adja el ezt a házat a községnek. Tájháznak kéne, afféle falumúzeumnak. Akartunk mi már ilyet régen, de halasztódott, mert mindig másra kellett a pénz, utakra, piacra, ravatalozóra... Főlősleges sorolnom, maga is tudja mindezt. Aztán mire észbe kaptunk, eltűntek az öreg házak, de még szerencse, hogy maga épített egyet.

- De hát én ezt magamnak építettem - mondta Cseri -, nem múzeumnak. Arról már nem is szólva, hogy egy tájháznak eredeti kéne, legalább olyan, ami a múlt században épült.

- Ezen könnyen segíthetünk - mondta a kultúros -, majd rávessük a szemöldökfára, hogy „anno 1888”, aztán kicsit megfűstöljük, megkoptatjuk, megszuvasítjuk. Cseri elvtárs, maga olyan jó munkát végzett, hogy még a néprajzosok se jönnek rá, hogy ez nem eredeti.

- Akkor sem adom el - makacsodott Cseri -, ez az én házam!

- Azért csak gondolja meg jól - állt fel a tanácselnök -, nem járna rosszul. És ne feledje, hogy ezzel elsősorban a szülőfaluját segítené. Ne mondhasa ránk senki, hogy itt nem becsüljük a múltat!

Cseri azonban hajthatatlan maradt, nem akart megválni a házáról. Csak hogy akinek felesége is van, az nem csupán a maga ura, hallgatnia kell - nem is ritkán! - az asszonyi szóra is. Az asszony pedig már naponta panaszkodott, hogy úgy néznek rá a faluban, mint valami jöttmentre, összenevetnek a háta mögött, „bolond Cserinének” csúfolják, kuporgatónak, aki sajnálta a pénzt egy rendes házra, és más effajta megjegyzések szállidosnak körötte, mint ősszel az ökörnál.

- Ne törődj vele - mondta Cseri -, majd megúnják.

- Csak én addig kikészülök idegileg - mondta Cseriné -, vagy ezt szeretné? Te akartad ezt a házat, jó, én sem ellenzem, de ki gondolta volna, hogy ez lesz a vége! És ha gyerekeink lesznek, itt

akarod, hogy felnőjenek, és mindenki röhögjön rajtuk? Gondolkozz már el ezen is!

Cseri Jóska gondolkodott. Volt ideje rá bőven, mert már senki sem hívta házat építeni. Az emberei Biczónál vállaltak munkát, és bizony döntenie kellett, hogy mihez kezdjen ezután. Beadja az ipart, és bemenjen dolgozni a városba, vagy pedig...?

- Döntöttem, - mondta az elnöknek -, mégis eladnám a házam, múzeumnak.

- Na látja, Cseri elvtárs - mosolygott az elnök -, tudtam én, hogy maga szívén viseli a faluja érdekeit.

Cseri Jóska házából így lett tájmúzeum. Cseri Jóska meg épített magának egy akkora házat, csapott tetőset, divatosat hogy legalább öt méter-rel veri a Biczóét. Van benne minden, amit csak el lehet képzelni, még mozgólépcső is, meg étellift, és az ajtók zenélnek - verbunkosokat, csárdásokat - amikor kinyílnak. Azóta ismét ő a legjobb kőműves a környéken, a megrendeléseknek alig győz eleget tenni a visszapártolt embereivel, és ha kezébe nyomják a tervet, továbbra sem szól semmit, csak megcsinálja.

Hanem munka után sokszor ott látni a kis ház előtti lócán. Elüldögél ott, hallgatja a citeramuzsikát, és már erősen megnőnek körülötte az árnyak, amikor

Értsünk szót!

Aki, amely, amelyik

„Azokat az erőket tekintjük szövegségeinknek, akik a hátrányos helyzetben élők érdekében tevékenykednek” - nyilatkozta a rádióban az egyik új politikai párt képviselője. Azokat az erőket, akik... erők, akik? - ismétlgetem magamban az egymáshoz tartozó, de a nyelvérzékem szerint össze nem illő szavakat. Ezek a szavak valóban nem illenek, nem kapcsolódhatnak egymáshoz, hiszen az erő főnév elvoagt, élettelen dolgot jelöl, az aki névmás pedig konkrét, élő személyekre szokott vonatkozni.

Igaz, néha az élettelen főneveket is szoktuk élőként használni, megszemélyesítjük őket, az ilyen költői eljárás azonban nemigen jellemző a hétköznapi beszédre. Nyelvi pontatlanságról van itt szó, a vonatkozó névmások helytelen használatáról, melyet könnyen kijavíthatunk: azok az erők, amelyek..., illetve azok a személyek, akik...

„Bevetették a katonaságot is, akik a tüntetőket a mellékutakba terelték.” „A kormány különbizottságot hozott létre, akik megtartották első ülésüket.” Ezek a hanyagul megfogalmazott mondatok a televízióban hangzottak el, még szerencse, hogy nem hivatásos benomdók, hanem alkalmi riportalányok szájából. Hasonló, rosszul szerkesztett mondatokat mintha egyre gyakrabban hallanánk, lassan már divattá válik az aki

névmás helytelen használata bizonyos főnevek mellett.

Nyelvünkben sok tízezer főnév található, a főnév talán a leggyakrabban használt szófajta: a tárgyak, személyek, gondolati dolgok megnevezése nélkül a beszéd, a gondolatkozás szinte elképzelhetetlen. A szótárak, lexikonok, enciklopédiák címszavai is túlnyomórészt főnevek.

Vizsgáljuk meg, milyen fajtái vannak a főneveknek, és milyen vonatkozó névmást kell használnunk mellettük. A főneveket hagyományosan köznevekre és tulajdonnevekre osztjuk, mindkét csoporton belül találunk tárgyakra, elvont dolgokra, állatokra és élő személyekre vonatkozó főneveket (egyedi neveket): könyv, eszme, sólyom, költő, Sárarany, Debrecen, Csokonai Színház, Móricz Zsigmond, Bodri stb.

Nézzük meg, milyen vonatkozó névmással utalhatunk a nem személyeket jelölő főnevekre: Van egy város, (a)mely nekem tetszik. Az a város, amelyik nekem tetszik, nagy hegyek között van. Az előbbi mondatokban helytelen lenne az aki névmás használata. Ki volt az a költő, akit kicsaptak a Református Kollégiumból? Itt viszont az amely, amelyik névmások használata volna helytelen.

A közneveknek - a korábban felsorolt egyedi nevek kivételével - van még két másik fajtájuk is, az anyagnév (sóder, benzín, víz,

alumínium stb.) és a gyűjtőnév (társadalom, polgárság, katonaság, egyesület, kör, bizottság, hegység, csillagzat). Nyelvhelyességi szempontból ez utóbbi csoport szavai okozhatnak gondot, különösen a több egyedet jelölő, jelentéstan szempontból élettelennek számító főnevek (diákság, katonaság, polgárság), melyek töve élő jelölő főnév (diák, katoná, polgár), s amelyeknek szabályos többes számuk is van (diákok, katonák, polgárok).

A vonatkozó névmások az élő-élettelen jegy alapján illeszkednek a főnevekhez: az a diák, aki..., diákok, akik..., diákság, amely... Hasonlóan viselkedik a többi idézett szó is: vezetőség, amely..., az a bizottság, amely..., azok az erők, körök, amelyek... stb. Tanulásképpen elmondhatjuk: gyűjtőnevekre mindig az amely névmással utalunk, még akkor is, ha személyekből álló csoportról beszélünk.

Utóljára maradt az amelyik névmás. Ezt akkor használjuk, ha több dolog közül kiemelünk egyet pl.: Azt a szabályt (a szabályok közül azt) érdemes megjegyezni, amelyiknek értelme van. Ilyen az aki, amely, amelyik névmások használatának szabálya.

Lévai Béla

Napközben

1. AGRESSZIÓ

A Mazda tulajdonosa csak azt hallja, hogy koppan a kocsi sárhányója. Ugrik is ki a szemben lévő üzletből, s rohan, hogy elégtételt vegyen. Akkorra érek oda, s hallom az artikulálatlan kérdőre vonást: Nem lát maga, barom! A vétkes szépen áll, hátát nekidönti a falnak, fehér bot van a kezében.

- Nem lát - mondom helyette, s a sértett csak néz rám indulat-habbal a szája szegletében.

- Ha nem lát - törli le kezemény mozdulattal - maradjon otthon!

- S ha inkább ön tenné ezt a kocsijával?

- Mit tennék? - lép közelebb fenyegetően, s ott van az arcán, hogy valakit tüni szeretne, kikalapálni azt az enyhe kis horpadást, amit a fehér bot okozott az elegáns zománcon.

- Járjon gyalog - mondom érthetőbben.

- Na nézzed már! - hökkent meg. - Még egy ilyen alak fogja nekem megszabni, hogy hogy, s miként.

- Dehogyan megszabni - békitem szelíden -, pusztán csak egy esély lehetőségére hívom fel a figyelmét. Rengeteg előnye van. Például a kocsiszempontjából az, hogy nem sérül.

Horkant, s amit mondok, olaj a türe.

- Ide figyeljen! - szorítja szűkre az öklét. - Jobb lesz, ha abbahagyja a tanácsait.

- A maga szempontjából pedig az - folytatom -, hogy elkerüli az incidenseket, s a vérnyomása nem szökik fel rendellenesen.

2. SZUPER

Az újév hangulata még ott van a közterületeken. Petárdamaradék, flakacserepek, fejreállított szeméttartók mutatják, hogy mekkora volt itt a vígság, az ünnepi hacacaré. A hányás és egyéb nyomokról nem is beszélnek, azok már komoly szociográfiai tények lelkünk és gyomrunk telítettségéről.

Szóval a század utolsó évtizedének első napja ebbe az ünnepi hangulatba úszik bele, lebegtetve a délutánt, a teret, s a füsttel vegyes kódot a villamos csengő zajától kísérve. Ténfergünk az állomáson az érkezés és az indulás nagy hullámváza még nem kezdődött meg. Szerettem a pályaudvarokat, s ilyenkor különösen, amikor egy-egy bazárkirakatban hosszan el lehet szemlélődni, megcsodálva a filléres - illetve ilyen már nincs - meg a sokforintos árukészletet. Alig lézeng a váróban valaki, bár az üzleti éberség most is ott posztol. A sorsjegyárusnál ott van az ilyen meg az olyan színű kínálat. Kifogyhatatlanul. Az unokák is unszolnak, s bennem is ott a kísértés: hátha és épp most. Veszünk egyet, kettőt, hármat, négyet, s aztán mivel az egyik ott a

- Most már oszt fogja be a száját - sziszegi, de hát én ismerem a játékszabályokat, s tudom gyakorlatból, hogy az eb is csak azt marja, aki megijed tőle.

- Deuram - térítem magához - én hozzá se értem a kocsijához. Kikerültem, kellő tisztelettel tudom méltányolni az ilyen státuszszimbólumot. Egyébként, ha megkérhetném, próbáljon már úgy áthaladni a kocsija és a bérház fala között, hogy ne súrolja valamelyiket.

Eltűnődik s magába száll.

- Na, próbálja - biztatom, s mert van vagy százhusz kiló, nem kétséges, hogy mi lenne a vállalkozás eredménye. Persze, hogy nem kísérli meg, de a kéz most már nem olyan biztos a célpontot illetően.

A járdán kocsi kocsit ér, s olyan önzéssel, hogy a gyalogos csak oldalazva tud előbbre jutni az egyébként neki rendeltetett útszegélyen. Nem tehet semmit, agresszív löerők söprik félre az érveit. S lassan már olyan magabiztosan, hogy a szokásjogból törvény lesz, kíméletlen honfoglalás. Nem is értem a tanácsot. Miért nem minősíti fizetett parkíróznak az egyébként ténylegesen azzá vált járdafelületet? Ebben a mai pénzínséges időben minden lehetőséget meg kell ragadni a bevétel érdekében.

A gyalogos meg úgyszólván olyan állatfajta, amellyel minden betyárság megcsinálható. Nem szól, kikerül, odébb somfordál, eloldalog, s örül, ha nem vágják szájon, elvégre sose tudhatja, hogy mikor változtatták meg a szabályt, s megint az ő ellenében...

nyeremény, hát újabb kettőt a tízesért. Nyertünk, s aztán derülünk a végelszámoláson, hiszen a lóhere most se nekünk szakajtatott. Eszembe is jut, hogy milyen naiv lélek vagyok én, hisz a milliós nyeremény már régen és többszörösen gazdára talált. A rádióban hallom nap mint nap, hogy beesik egy izgatott férfihang a családi tűzhelybe, s világgá kürtöli, hogy egymilliót nyert egy húszasért. Hát persze, hogy én, hogy mi nem nyerünk. Ő állandóan elvisz a „dohányt”, mi meg csak nyeljük az éhkoppot. Törvényszerűen, a lényegét így tartva egyensúlyban. Ő húsz forintért egymilliót, mi egymillióért húsz forintot. Egymillióan.

Emlékszem, annak idején a „maszek bongó” milyen ellenérzést váltott ki, s főleg a hivatalosak körében. Nyugtalanította őket a magán-szorgalom, hisz, ha jól meggondoljuk, a szesz mellett a szerencsejáték a legnagyobb üzlet. A törvényes mézes-madzag remekül funkcionál. Olyan demokratikussá teszi az irreális áhítatot, hogy ki-ki önként áldozza utolsó filléréjét is eme oltáron. Hisz matematikailag ő is lehet a

nyertes. S ez még a mindenkori veszteség illúzióját is beföldi, elhomályosítja.

Persze egy ponton visszajára billen ez a fajta pénzhajszolás, ha mégoly törvényes is. Olyan alacsony az etikai küszöb, hogy belebukik az ember. Érthetőbben: annyi sorsjegyet bocsátanak ki, hogy az mármár szegénytelen. Még az a minimális szeméremérzet sincs benne, ami azt a látszatot keltene, hogy ebben a tranzakcióban más is van, mint átverés. S hogy mennyire, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a szilveszteri Bongóráadás. Mert ugyebár a játékkforma szponzorai úgy döntöttek, hogy a nyeretlen szelvények között egy-egy autót sorsoltak ki. S nem is akármilyet. Opel. Tehették, hisz nem a saját hasznukból gavalléroskodtak. Mint megtudhattuk, abból a pénzből futotta e „főúri kegyre”, ami a be nem váltott kis nyereménytéből halmozódott fel. Vigasz kilitástalanságaink közepette: a kisemberek hiszékenysége, a meggazdagodásba vetett csökönyös remény mindig konvertálható. Mert a szegénység azon a pár filléren már nem múlik...

3. OLAJÁR ROBBANÁS

Gyerekkoromban mindennapi ebédünk volt az olajos kenyér. Messze laktunk az iskolától, így hát minden nap kaptunk egy karéj kenyeret, egy kis sósborszeszes üveg olajat, s a kosztolásunk el volt intézve. Akkoriban - mondanom sem kell - az olajnak nem volt a legnagyobb becsülete. A szegénység lenyomatát címkezte. Utólag tudtam meg, hogy megelőztük a korunkat: mi már akkor is helyesen táplálkoztunk.

Mindez akkor jutott eszembe, amikor karácsony előtt étolaj után barangoltam. S mivel az egész várost a nyakamba kellett vennem - eredménytelenül -, akkor jutottam a második következtetésre: ezzel legalább legyalogoljuk, amit a zsiradék kénytelensége nyomán felszedtünk. Mert olaj nem volt. Mert olaj nincs. Illetve volt és van, csak mint a Falurádióból megtudom, annyi, hogy Dunát lehet vele rekeszteni. Illetve - így volna pontos - lehetne, ha ki volna szerelve.

Nem tudom, mi az a kiszérelés, de engem az ilyen érvelés leszerel. Kapitulálok előtte, s azt mondom: izgága egy náció vagyunk mi. Olajat keresünk ahelyett, hogy disznóhájjal kengetnénk magunkat. Az van. S ha az se lesz, még mindig marad egy megoldás. A nyakolaj. Addig és attól minden rózsaszínű. Annyira, hogy azzal még egy újabb olajárrobbanást is el tudunk viselni...

Boda István

Baltazár Dezső emlékezete

„Menjünk innen, mert itt szidnak minket!”

Baltazár Dezső egyik kedves szokása volt, hogy a debreceni családok esküvőjén titkárával együtt megjelent. Így történt ez a híres Balogh család egyik tagjának esküvőjén is, ahol a katolikus meghatározottságú keresztény kurzus egyik tagja antiszemita nótára zendített rá. A püspök leintette a primást, és ezekkel a szavakkal távozott a lakodalmából: „Menjünk innen, mert itt minket szidnak!” A civisek megdöbbenek, hogy püspökük zsidónak vallja magát, de megértették a jelképes cselekedet igazi értelmét. Ezt a történetet Zöld János, debreceni polgár közölte. A keresztény kurzus tagjai „kaftános zsidónak” csúfolták a püspököt.

Ady Endre költőnk őszinte tisztelője volt a püspök egyéniségének és munkájának. Már pedig Ady Endre nem becsült nagyra olyan embert, aki az ő génuszára felül nem volt jó véleményű. Amikor a hivatalos irodalom ítélszék elé állítja Ady költszetét, akkor a református egyház védelmébe veszi Ady művészetét. Baltazár és Makkai Sándor püspökök elnökei voltak a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak: Baltazár 1915-től 1924-ig, Makkai Sándor 1938-tól. 1927-ben Makkai a Magyar Fa sorsa című munkájával megvédte a vádlott Ady költszetét, így nyerne versei zöld utat a református iskolákban. Oláh Gábor az egyháztól és a kollégiumtól nem az ő idejében távolodott el, de a püspök az, aki 1920-ban megköszöni Oláh Gábornak a Lelkészegyesület című lap számára küldött verskézirátát, és arra kéri: tisztelje meg gyakrabban az általa szerkesztett lapot „poémiáival”. Amikor Oláh Gábornak „kormányosértés” című bűnvádi eljárás alá akarták vonni a „Parasztkokórusa” miatt, akkor Baltazár,

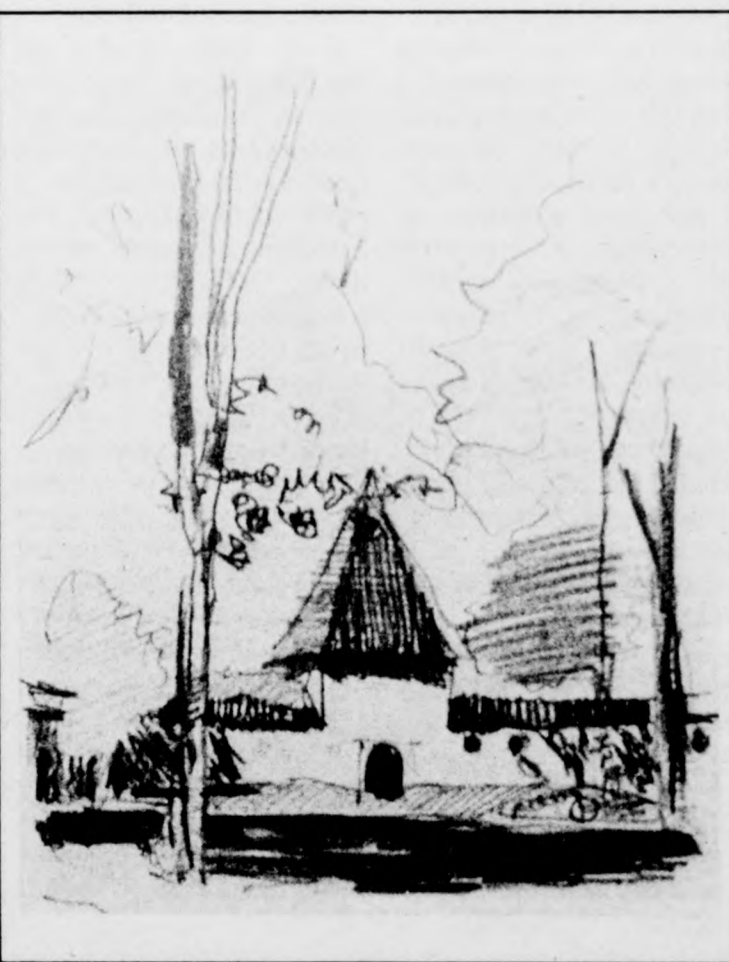
aki már hallotta ezt a verset, védelmébe veszi a költőt, és megszünteteti a bűnvádi eljárást 1932-ben. Ecsedi István néprajztudósunk is barátja volt a humanista püspök. Gyűjtőútjára a megyék református lelkészeihez szóló nyílt ajánló levéllel látta el, ebben felhatalmazta Ecsedi Istvánt a parókiák egyházi gyűjteményeinek és levéltáraitak megtekintésére, így a lelkészek, tanítók vendégül látták.

A debreceni múzeum olyan érdekes eszközökhöz jutott, amiket a néprajzi munkák nem ismertek, vagy csak a nevét ismerték. Ecsedi naplójában olvashatjuk: „1920. IX. 26. A kálvinisták templomegyesülete alakul meg a Nagytemplomban. Baltazár hatalmas beszéde. A polgárok inkább itt voltak. Új reformáció.” „A debreceni katolikus képviselő beszámoló tartanak... Polgár kevés van.” Baltazár a katolikus fajvédő-keresztény kurzussal szemben szövetségre lép Giesswein pápai prelatussal, a katolikusokon belül is az igazi értékeket hordozókat keresi meg. 1917-ben Ágoston Péter „Zsidók útja” tudománytalan munkáját leszállítja a tévedések szintjére. A zsidóság „Egyenlőség” lapjaiba akkor kezdett írogatni, amikor Magyarországon a liberalizmus hanyatlott. A fehér terror idején majdnem meggyilkolták a püspököt. Ha Pestre utazott, akkor vacsorára általában Stern Samuhoz ment. 1923-ban az Erzsébetvárosi Demokrata Kör Stern Samu, Rassay, Baltazár és mások tiszteletére ünnepséget rendezett. A kör termeiben fél 9-re beállított bombákat helyeztek el, de a püspök késve érkezett. Így életben maradt. A szélsőjobbboldaliak a következő nap is érdeklődtek a Baltazár-féle zsidó vacsora iránt, de ennek ellenére ezt az

estét is jó hangulatban töltötte Sternéknél. Bátorsága és a zsidók melletti kiállása rendkívüli volt. Emberszeretete nem tűrte a kegyetlenségeket. A román impérium alól menekült unitárius testvéreknek Debrecenben az Árpád téri és a Kossuth utcai templomban engedélyezte unitárius istentiszteletek tartását 1921-től 1928-ig, imaházuk felépüléséig.

Csohány János professzor úr véleményéhez csatlakozik a Magyar Protestáns Közmuvelődési Egyesület is, és kinyilvánítjuk, hogy Baltazár Dezső Isten népének próféta látású lelkésze, a zsidóság lelki gondozója, az igazi demokratáknak barátja és védelmezője, a bajban lévőeknek vigasztalója volt, aki a szenvedő embert nézte, és nem a világnézetét. Mint minden igazságot kereső ember ellen, úgy püspökünk ellen is sokszor lobbant fel politikai ellenszenv, így Debrecen városá nyilvánításának 600. évfordulóján is. Mocsár Gábor a „Napló” hasábjain valótlan adatokat sorolt fel Baltazár Dezsőről, tette ezt a tőle megszokott erővel és hévvel. Ennek hatására vették el a Baltazár nevet az egyik debreceni utcától. Mocsár Gábor ezt a tettet a Délibábjaim városa című könyvében nagy fegyvertényként könyveli el. A vulgáris materialista, montázs technikával koholt vádakat Veress Géza, a KLTE történésze a „Napló” 1982. május 8-i számában tudományos pontossággal megcáfolta. Az 1986-ban megjelent „Debrecen története” negyedik kötetében szintén hitelesen mutatja be Baltazár Dezső rendkívüli egyéniségét. Mindezek hatás nélkül maradtak, pedig ezeket a tanulmányokat nem református beállítottságú történészek írták, hanem budapesttől Debrecenig utaztam, felhívtam figyelmét Veress Géza és a „Studia et acta ecclesiastica” tanulmányaira. Közölte, hogy ezeket az információkat annak idején nem kapta meg. A dezinformációk forrását nem fedte fel. Éliás József református lelkész 1989. október 5-én felhívással fordult a Napló szerkesztőségéhez, hogy kezdeményezze az utcanév visszavonását, s az elvételt sztalinista kultúr-botrányok egyikének minősítette. Nekem is ez a személyes véleményem. A hiteles adatok és tények alapján az igazság követeli a Baltazár Dezsőről elnevezett utcát Debrecenben. A Magyar Protestáns Közmuvelődési Egyesület Debreceni Szervezetének nevében:

Matkó László
titkár

Pénz, pénz és pénz

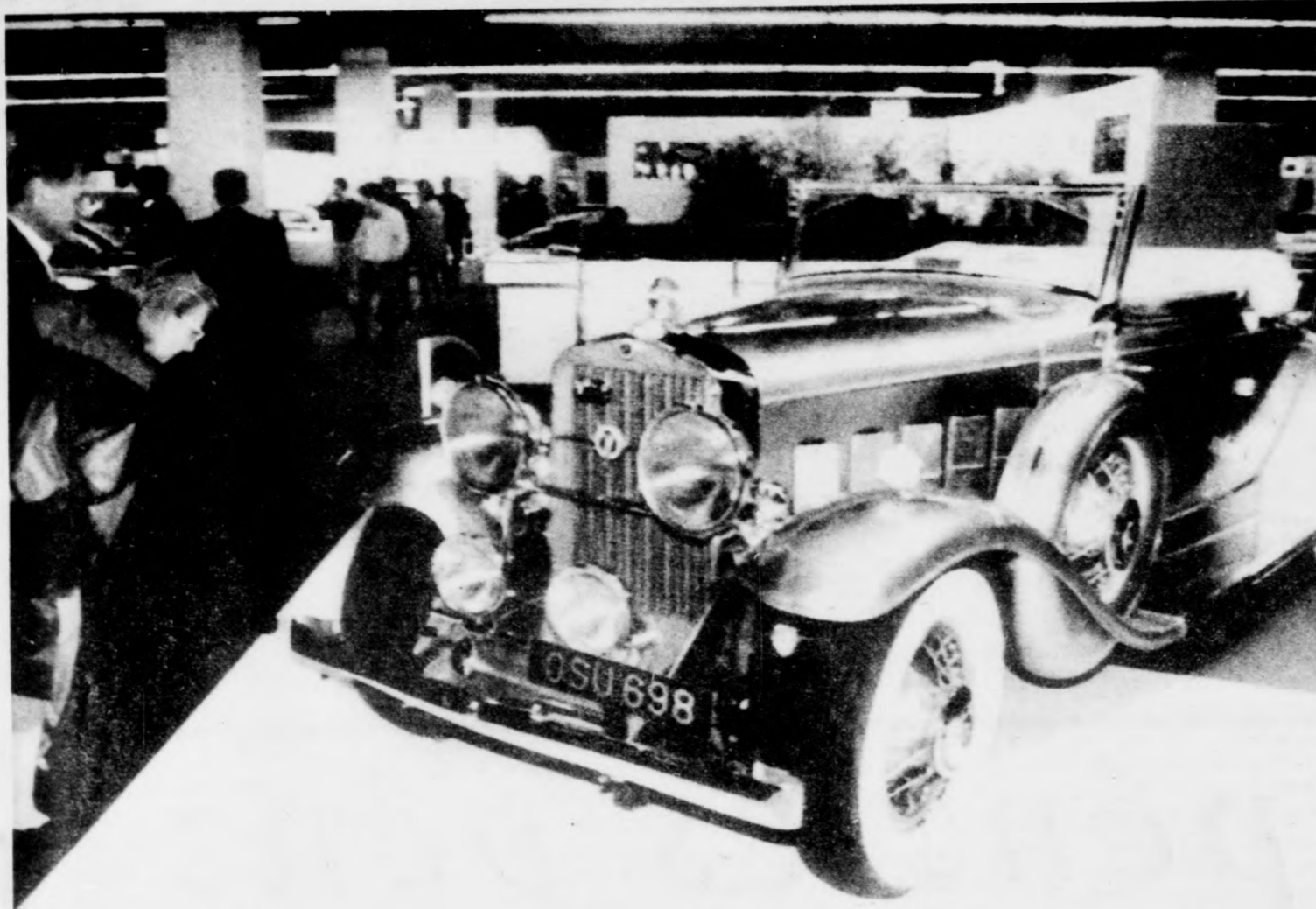
Azt hiszem, a kedves olvasó egyetért velem abban, hogy amióta világ a világ, a szerelmen kívül talán a pénzről beszéltek és beszélnek a legtöbbet az emberek. Se szeri, se száma a pénzről szóló képzőművészeti alkotásoknak, irodalmi műveknek, színdaraboknak. Ha belegondolunk, talán ez a javak legfurcsábbika, mert minden ember arra törekszik, hogy minél többet szerezzen belőle, hogy azután a lehető leggyorsabban túladjon rajta. Most nem akarok olyasmikre kitérni, hogy az idők folyamán mennyi könny és vér is tapad a pénzhez, hány és hány súlyos háborút robbantott ki világ-részek, országok, családok között. Most csak a pénzről, mint tárgyról szeretnék beszélni.

A pénz az általánosan elfogadott fizetőeszköz, mondja lakonikus rövidség-gel a lexikon. Latin neve, pecunia, a kedvelt csereközvetítőnek, a marhának (pecus) nevéből ered. A cserekereskedelem után csereeszközként legalkalmasabbnak az arany mutatkozott. Tulajdonképpen innen eredeztetjük a pénz fogalmát. Az aranyat a kezdet kezdetén por vagy rúd alakban használták, míg rátértek a rúd feldarabolására. Később érméket verettek az aranyból, hogy ne kelljen a súlyukat és finomságukat esetenként megállapítani. Az éremverés, pénzverés jogát az államok a legrégebb idők óta kezdve a magukénak tekintik és gyakorolják. Az első világháború óta aranyérmék már nincsenek közforgalomban, hanem a legkülönbözőbb fémötvözetekből készült pénzérmék és papírpénzek helyettesítik az arany és ezüst forgalmi pénzeket. Persze ebben igyekeznek szépet, egyedit, egyé- nit alkotni: egyes pénzérmék vagy papírpénzek valóságos kis képzőművé- szeti alkotások, amiket neves művészek terveznek. Néhány kiragadott példányt szeretnék bemutatni, azzal a jóízű mondással fűszerezve, hogy apád-anyád idejőjjön...

Kőszeghy Eszter
Fotó: Iklódy János

HUNDERT
DEUTSCHE
MARK

A 24 karátos Cadillac

Párizs: Rejtő Jenő regényhősei is megirigyelhetnék a 24 karátos aranylemezekkel borított Cadillacet, amely a „Világ legszebb autói” című kiállításon tekinthető meg. A gyémántokkal kirakott díszjáróautó a General Motors 1929-ben készítette Liberace amerikai művész megrendelésére. Az ismeretlen brit gyűjtő tulajdonában lévő aranyautó eladó 3 millió frankért, azaz körülbelül 500 000 dollárért. (Telefotó-MTI Külföldi Képzőművész-társaság)

Zsinagógából lakberendezési áruház

A Heves megyei Gyöngyösön 1945-től kihasználatlanul állt a zsinagóga. Most a Heves Megyei Ipari-kereskedelmi Vállalat és a BÉTEX tanácsi hozzájárulással, valamint magántőke bevonásával lakberendezési áruházzá alakította. A zsinagóga felújítása, átalakítása Pető László kápolnai kőművesmester generálkivitelezésében alig több mint egy év alatt készült el. Az itt kialakított Főnix lakberendezési áruház 1400 négyzetméteres területen, több mint 30 millió forintos árukészlettel várja a vásárlókat. MTI FOTÓ: H.Szabó Sándor

Szemenszedett igazság

„Arafat levette az ingét. Mit akarnak még tőle, azt, hogy levegye a nadrágját is!”

Hoszni Mubarak, egyiptomi elnök

„Senki ne képzelje magát Irgalmas Szamaritánusnak azért, mert jó szándékú ember. Ahhoz ugyan pénz is kell.”

Margaret Thatcher, brit miniszterelnök

„Az utolsó dolog, amit ma a g a n e m b e r k é n t megtennék, az, hogy a szabad időmben zenét hallgatók.”

Alice Cooper, rokczenész

Elvis, a spicli

A király meztelen. Pontosabban a rock and roll egykori királya, Elvis Presley. Az amerikai sajtó az immár serdületlennek nem mondható ifjúság nem kis meglepetésére közölte, hogy a bálvány, a mintakép, a sztár nemcsak a hanglemezgyáraknak, a tévé-, és rádióstúdióknak, hanem a szövetségi nyomozóirodáknak, az FBI-nak is dolgozott. A bejelentés dokumentálva: bárki megnézheti dosszióját az Iroda washingtoni központjának olvasótermében, azzal a 133 kötetnyi anyaggal együtt, melyet híres-hírhedt gengszterekről, politikai gyilkosokról állított össze a cég. Eszerint Elvis Presley a hetvenes években maga ajánlotta fel szolgálatait az FBI-nak. Nevezetesen azt, hogy Jane Fonda, a Beatles, és más, „az amerikai fiatalok szellemét mérgező” sztárok „amerikaelenes tevékenységéről” rendszeresen tájékoztatja a titkosszolgálatot. Az Elvis Presley-dosszié létéről azért szerezhet tudomást a közönség, mert a Watergate botrány után az amerikai kongresszus úgy döntött: korlátozni kell a kormány titkos tevékenységét, és lehetővé kell tenni, hogy bármely állampolgár betekinthesen az FBI archívumának aktáiba.

Akit eddig az érdekelt, tudhatta, hol tekinthető meg Elvis híres gitárja. Most már arról is tájékozódhat, hogy mit sugott híres kortársairól. Így teljes a világ.

KERESZTREJTVÉNY

Hol a hiba?

Aforizma értékű az a megállapítás, amelyet rejtvényünk két fő sorában talál. Megfejtésül ezt kell beküldeni.

Vízszintes: 1. Érdekes megfigyelés (zárt betűk: B, D, O) 13. Kölcsény Ferenc epigrammája 14. Igen kevés 15. Régi török nép tagja 17. Babétel 18. Farész 19. Forgási tengely 20. Ha csóvel áll, akkor nem veszélyes 22. Az ő szava isten szava 23. A szén és a ráciom vegyjele 24. Nyárközép! 25. Szalmarakás 27. Reuma 28. Lóbiztató 30. Színpadi bemondás 33. Német női név 34. Luxemburgi és dél-afrikai autójel 35. Francia arany 37. Az eszperantó atya 40. A vegyi folyamatot befolyásoló anyag 43. Baranyai üdülőhely 45. Mértékrendszer 46. Részben ahhoz! 48. A Warta mellékfolyója 49. Határozó szó 51. Az ilyen halétel tésztaival készül 53. Csillámos agyagmárga réteg 55. Gabonafelhérje 57. Subában van! 58. Oxigén, hidrogén, trícium 59. Eligazító adat 61. Dunántúli borvidék központja 62. Részben bemázol! 63. Kicsinyítő képző 64. Megfelel a szokásoknak 66. Energia-hordozó 67. Kísérleti műsorugárzás 70. A Száva mellékfolyója.

Függőleges: 1. Istállója a rendtelenség iskolapéldája 2. Régen ez volt a házbübi 3. Katonai rendfokozat rövidítése 4. Minisztertanács 5. Kiej-

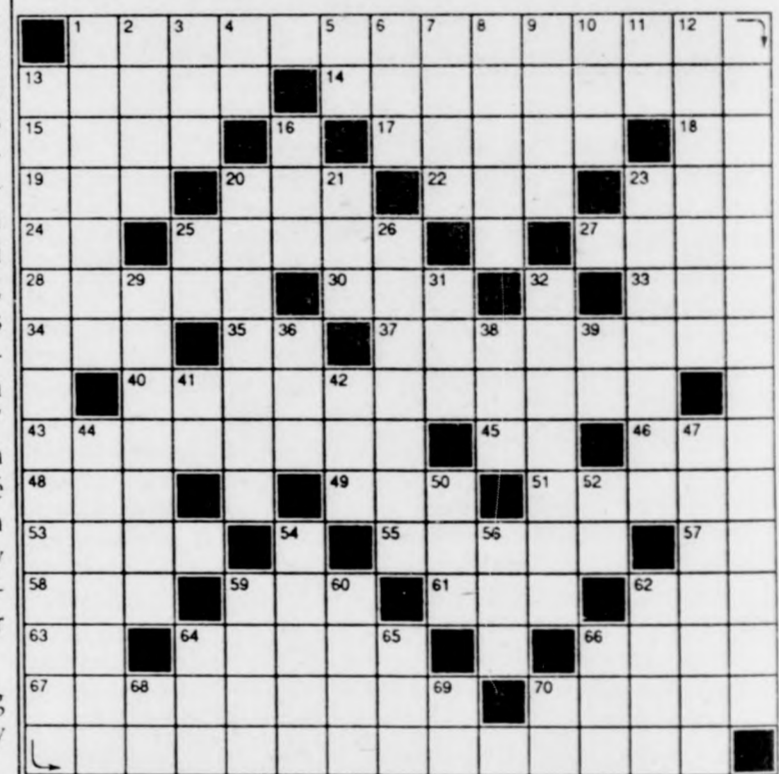
Beküldendő: vízszintes 1 és függőleges 13.

A beküldés határideje: január 16.

Házy László

Beküldendő: vízszintes 1 és függőleges 13.

A beküldés határideje: január 16.

Velence, csak gazdagoknak

Kezdetben volt a tenger, mely elnyeléssel fenyegette a várost. Aztán jöttek a turisták, és előzőnlötték a lagunák közé szorult utcákat, tereket. A segélykiállítás most már úgy hangzik: mentsétek meg Velencét a turistainváziótól. Vagyis azoktól, akikből élt a város. A La Repubblica beszámolt arról a tanácsülésről, melyen a városatyák a megmentés tervét tárgyalták. Eszerint korlátoznák a látogatók számát, mégpedig úgy, hogy a két parkolót (Piazzale Roma, Tronchetto) csak a velencei lakosság és azok a turisták használhatják, akik meg is szállnak a történelmi városközpont (borsos-árú) szállodáiban. Továbbá, akik a zsebükben hordják a velencei hitelkártyát, de ők is csak a látogatás napján vásárolhatnak. Vagyis előre be kell jelenteniük utazásukat. E nehezen elképzelhető javaslatot azzal indokolták, hogy a Szent Márk tér nem bírja tovább... Naponta ugyanis 23 ezer turistát képes befogadni, ez lehet az „optimális küszöb”; 12 ezer szállóvendéggel és 11 ezer ingázóval számolva. Ezzel szemben 1987-ben az 1 millió tartósan vakációzó mellett 5 millióra becsülték a futóvendégeket. Ugyanebben az évben 156 napon lépték át a jelenlegi 25 ezres küszöböt, 24 napig 40 ezer, 6 napig pedig 60 ezer látogató járt a Szent Márk téren naponta. 1990-ben - mondják a tömegszonyban szenvedő városatyák - mindössze 100 ezerrel emelkedik a szállóvendégek száma, az ingázóké viszont megközelíti a 6 és fél milliót. Sőt, az utóbbiak az ezredfordulón már a 8 milliót is meghaladják. Vagyis Velencét elborítja az emberár, ha nem emelnek gátat - a lapos zsebűeknek.

GGK Sp...
 BIOGAL Gy...
 közgazdas...
 és számvit...
 pénzüg...
 felsőfokú v...
 hitelügyekb...
 pénzüg...
 Jelentkezni...
 11-633/1123

TEHERGÉ...

DEBREC...

MOTO...

általa...
 vibrációs é...

kihelye...

Sikerült!

- ✓ Engedje meg, hogy az új évben megköszönjük a régit. 1989-ben vizsgáztunk először adózásból.
- ✓ Kisebb zökkenőktől eltekintve — sikeresen.
- ✓ Az új év első néhány hónapjában megint szerepünk lesz az adófizetők életében.
- ✓ Néhány ésszerű módosítással igyekszünk a közös munkát megkönnyíteni.
- ✓ Itt a lapban indítunk egy sorozatot, az adóbevalláshoz szükséges legfontosabb információkkal.

Együttműködésében bízunk az

minden adófizető dolgozója

GGK Spot

A HUNNIACOOP

Szabolcsi Baromfi-feldolgozó és -értékesítő Közös Vállalat
1990. január 23-tól

ismét megkezdí a naposbaromfi értékesítését

a Debrecen, Nap utca 25. szám alatti értékesítőhelyen.

Áraink a tojás árának emelkedése miatt az alábbiak szerint változik:

F1, HAMPSHIRE, PLYMOUTH	
NAPOSCSIBE	15 Ft/db.
HYBRO NAPOSCSIBE	17 Ft/db.
NAPOSKACSA	27 Ft/db.
NAPOSLIBA	80 Ft/db.

Fenti árak magukba foglalják a szállítódoboz árát is.

A fenti naposbaromfik előjegyezhetők:
1990. január 2-től
munkanapokon 8-tól 12-ig az értékesítési helyen.

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI TEXTILFELDOLGOZÓ VÁLLALAT

pályázatot hirdet,

nyugdíjazás miatt megüresedő

gazdasági igazgatóhelyettesi funkció betöltésére.

A VÁLLALAT 4 TELEPHELYES, önálló külkereskedelmi joggal is rendelkezik, tevékenységi körében szerepel: bőr, szőrme, textilruházati termékek gyártása, ruházati kiskereskedelmi tevékenység.

A GAZDASÁGI IGAZGATÓHELYETTESHEZ TARTOZIK a vállalat alaptevékenységével kapcsolatos pénzügyi, számviteli, ügyvitel-szervezési és egyéb gazdasági tevékenység megszervezése, fejlesztése, irányítása és ellenőrzése.

A MUNKAKÖR BETÖLTÉSÉNEK ALAPVETŐ FELTÉTELEI:

- közgazdaság-tudományi egyetemi végzettség,
- legalább 5 éves szakmai és vezetői munkakörben szerzett gyakorlat,
- erkölcsi feddhetetlenség.

Jelentkezni lehet a vállalat igazgatójánál személyesen, vagy telefonon.

Cím: Hajdúböszörmény, Petőfi u. 1-13.
Telefon: 11-833 26-os mellék.

Kereskedelmi osztályvezető-helyettesi munkakörbe

felsőfokú szakmai képesséssel és gyakorlattal rendelkező dolgozót keres a
VÁMOSPÉRCES ÉS VIDEKE ÁFESZ.
Cím:
Vámospérces, Malom u. 2.
4287
Telefon: 15-121

A Dunajvárosi Nyomda Kft pályázatot hirdet

ügyvezető igazgatói

munkakörbe

Az ügyvezető igazgató feladata a 110 főt foglalkoztató társaság működésének biztosítása az SZMSZ-ben és az alapító okiratban foglaltak szerint.

Pályázati feltételek:

szakirányú felsőfokú végzettség, legalább 5 éves, a nyomdai pályán szerzett szakmai és 5 éves vezetői gyakorlat. A kérelmező pályázat tartalmazza a pályázó szakmai életútját, jelenlegi tevékenységének és jövedelmi viszonyának ismertetését, valamint iskolai végzettségét igazoló okmányainak másolatát. Nyelvismeret elönyt jelent.

Bérezés:

megegyezés szerint.
A pályázatot kérjük az alábbi címmel:
Vörösmarty Nyomda
H-8000 Szekesfehervár,
Irányi Dániel utca 6.

A Napsugár Lakásbarkabartó Kiszővetkezet
ASZTALOS, ÜVEGES, PARKETTÁS, HIDEGBURKOLO SZAKMÁKBAN felvételt hirdet. KÖMÜVES, KÖMÜVES SEGÉDMUNKÁS ÉS ACSBRIGÁDOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK.
Debrecen, Hatvan u. 31. sz. alatt, reggel 7-9 óráig.

- BIOGAL GYÓGYSZERGYÁR közgazdasági egyetemi vagy pénzügyi és számviteli főiskolai végzettségű
- **pénzügyi osztályvezető-helyettes,**
- felsőfokú végzettségű adó, illetve hitelügyekben jártas
- **pénzügyi előadót keres!**
- Jelentkezni lehet a vállalat pénzügyi osztályán 11-633/1123-as melléken.

Vállalatok, intézmények, magánfelhasználók, figyelem!

Vállalunk fővonali vagy mellékállomási telefonkészülékvonal-hosszabbítást 0-10 km távolságra is. Ezenkívül vállalkozunk URH-hálózatok tervezésére, kivitelezésére és karbantartására.

„RÁTISZ”

RÁDIÓ-TÁVKÖZLÉSI IPARI ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.
4027 Debrecen, Dózsa György u. 6.

Telex: 72-805. Telefon: 52-18-472.

CENTRUMHÉTFŐ

férfiingek

30%

BEPÍTHETŐ HÉTVÉGI

telkek eladók

A KELETI-FŐCSATORNA BERETTYÓÚJFALUI SZAKASZÁN.

Érdeklődni lehet:
Papp István,
Hídi csárda,
Berettyóújfalú.
Telefon: 244.

A DEBRECENI DOHÁNYGYÁR

felvételre keres

gyakorlattal rendelkező
**ELEKTROMŰSZERÉSZ,
VILLANYSZERELŐ, MARÓS
SZAKMUNKÁSOKAT,
valamint
TEHERGÉPKOCSI- ÉS AUTÓBUSZ-VEZETŐKET.**
Jelentkezni lehet
a munkaügyi osztályon, Debrecen,
Vágóhid u. 2.

A FEFAG DEBRECENI PARKERDÉSZETI IGAZGATÓSÁGA

január 22-től

tanfolyamokat indít:

- MOTORFŰRÉS-ZEZELŐ DÜNTŐ-DARABOLÓ,
- MOTORFŰRÉS-ZEZELŐ GALLYAZÓ-DARABOLÓ
- FAIPARI GÉPMUNKÁS SZAKMÁBAN.

A JELENTKEZÉS FELTÉTELEI:

általános iskolai végzettség, orvosi alkalmasság, vibrációs és hallásvizsgálattal, motorfűrés-kezelőknél 21. életév betöltése.

A tanfolyamokat megfelelő létszám esetén kihelyezve és munkaidőn kívül is megszervezzük.

Jelentkezni lehet a Parkerdészeti Igazgatóság központjában, Debrecen, Attila tér 3. vagy a 13-633-as telefonon január 18-ig.

A DEBRECENI KÜZLEKEDÉSI VÁLLALAT

munkatársakat keres az alábbi munkakörökbe:

ASZTALOS,
LAKATOS-HEGESZTŐ,
ELEKTROMOS SZERELŐ,
JÁRMŰSZERKEZETI LAKATOS,
VÁGÁNYGONDOZÓ.

Jelentkezés: Debrecen, Blaháné u. 2.
Munkaügyi csoport.

SZÜV LICIAM Rt.

Tájékoztatjuk partnereinket, hogy a KSH Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat Debreceni Számítógéppontja

1990. január 1-jétől

SZÜV LICIAM

INFORMATIKAI SZOLGÁLTATÓ,
KERESKEDELMI ÉS TANÁCSADÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGÁ A LAKULT.

Székhelye: 4032 Debrecen, Komlóssy u. 45-47.
Telefon: 16-244. Telex: 072-387. Fax: 17-420.
Ezúton kívánunk minden kedves partnerünknek

eredményekben gazdag, boldog új évet!

SZÜV LICIAM Rt.

Sürgősen eladó... Hajdúszoboszlón...

2 szobás, összkomfortos, plusz kis szoba, konyha...

Eladó Budai Eszaiás u. 47. sz. ház.

2 szobás, konyha, szobák, spájz...

Elvett január 1-jén, a Nagyerdőri (Bessenyei) u. 13. tel.

Eladók öt hónapos magyari / vizslakölykök...

Kombi gyerekágy eladó. Wesselyi u. 23. sz. 2.

Nagyerdő, 79 nm-es társasházi lakás...

Eladó Mátraderesken 2 család részre is megfelelő családi ház...

Hajdúszoboszlón, a Flády Z. u. 35. sz. alatti tetőtér-beépítésű családi ház...

Elcserélnék a Kishegyesi úton lévő 1 + 2 fős szobás, tanácsos lakásunkat...

Kifüggetlenül részletes tudott keresek. Mintarabokat kérek...

1990. június elején befejeztem félbemaradt családi lakóház építéséhez...

Elcserélnék OTP-s, hitelmentes, 2 szobás + garázs, 1 emeleti garázsos lakóházat...

Nagyerdő, 60 nm-es 2 + 1 fős szobás, OTP-s lakás 15 millió forintért eladó...

Uj, 1 + 2 fős szobás, étkezős lakás bűrtörzva vagy bűrtörzvalatlanul hosszabb időre kiadó...

Minigarzon kiadó. Tanácskörtársaság útja 58. I. 7. Erd.: január 5-6-án, 16-19 óráig.

Eladó Moszkvics típusú személygépkocsi, 1 éves, 9000 km-rel. Erd.: Bartha Boldizsár u. 16. Kar-tás utcaóli nyitlik.

Kofferes Barkast vagy brigádszállító UAZ-t vennék. Kántor u. 5. Tömös utcából.

Kombinált gyalgépet keresek megvételre. Tel.: 55-11-600.

Eladom Skoda 120 L tip. 7 éves narancsszínű megkímélt gépkocsimat...

Elcserélnék másfél szobás tanácsos lakóházat másfél szobás tanácsos lakóházzal...

Eladó Moszkvics típusú személygépkocsi, 1 éves, 9000 km-rel. Erd.: Bartha Boldizsár u. 16. Kar-tás utcaóli nyitlik.

Kofferes Barkast vagy brigádszállító UAZ-t vennék. Kántor u. 5. Tömös utcából.

Kombinált gyalgépet keresek megvételre. Tel.: 55-11-600.

Eladom Skoda 120 L tip. 7 éves narancsszínű megkímélt gépkocsimat...

Saját tulajdonomat képző 1 szobás, konyha, zuhanyzó...

Kiadó 2,5 szobás lakás bűrtörzva az István úton. Erd.: Landler Jenő u. 30. Szűz u. felől.

Egyetennél nem dohánzóknak szoba kiadó. 30-217.

Egyedülálló ferfit jószággondozónak felveszek. „Jóság” jel-igére a kiadóba.

Telefonügyletet. „Szállás” jel-igére a kiadóba.

Idős néni vagy bácsi gondozását vállaló fiatal házaspár. „Gondviselés” jel-igére a kiadóba.

1990-re visszazajozott Skoda-befizetés átad. Telefon: 17-130, este 8-ig.

Dacia TLX 0 km, vagy utárványt átveszek. Eladó 4800, sorozatú Wartburg Stand-ard-utárvány. Acsa-dí u. 18.

Eladók öt hónapos magyari / vizslakölykök. Kishegyesi út 39.

Vigkedő M. u. 53. alatti ház eladó. Közéltetnek is.

Eladó kis és nagy tölcserűtő gép. „Piac-garantált” jel-igére a kiadóba.

Eladó 50-es MTZ. Berettyóújfalú, 4100 Gagarin út 16.

Autópiac minden-napi! Nyitva: naponta 10-16 óráig, szombaton és vasárnap 10-14 óráig. Sza. Gmk. Dó. Bihar u. 2.

Dobermankedv-ök! Naplemente szü- lökötől doberman kis- kutyák kaphatók. Gáz- vezeték u. 3. Sz. Tele- fon: 32-248.

Téli- és birkatrá- gya eladó. Erd.: Len- gyei u. 17.

Televíziót vennék bármilyen hibával, maximum 10 éveset. 4002 pf. 105.

Sóder, homokszál- lítás, földmunkát és romeltávolítást vál- lalok. Tel.: 31-862.

Figyelem! Direkt- marketing mened- zserkeresés. Valuta- kereseti lehetőség a lakóhelye közelében. Keresse fel a Debre- cen. Szabadság éte- rem emeleti részét. Erd- ekldődni: telefonon: Balkány 21. 1990. ja- nuár 6-án, 18 órakor.

A Leninvárosi Vá- ros-gazdálkodási Vá- lalattal eladó 2 db Daro Ascota, 4 db Robotron 1711 tip. könyvelőgép, és 1 db Robotron 1711 típusú számlázógép. Cim: Városgazdálkodási Vállalat, 3580 Lenin- város, Tisza u. 2. Tele- fon: 11-166/26.

Debreceen kiemelt övezetben 130 nm-es öthelyiséges lakás bérlehető iródnak. „Telefon van” jel-igére a kiadóba.

1,5 q. jonatánal- ma eladó. Klapácska u. 6. IV. 14. Kovács S.

20 hónapos nyeres- ző szittört nonüsz- kancacsú eladó. Ka- ba, Vörös Hadserég u. 40.

Festményeket, órá- kat, régi tárgyakat veszek. „Korrek” jel-igére a kiadó- ba.

Ausztriai, február közepén történő, két- hetes síturához ker- esünk két társat. „Si- tura” jel-igére a ki- adóba.

Akác iparifa eladó. Vevő igénye szerint, méretre vágva. Só- várv György, 4261 Nyíradony, Belső-Gűti 19. sz.

Keresünk felveleire egyszerűsített, kettős könyvvitelt jól ismerő nyug- doknál. Jelentkezni lehet a 32-947-es telefonon, munkanapokon 8-16 óráig.

Induló kisvállalkozás keres gar- dazási vezetői tevékenység önálló ellátására pénzügyi főiskolai vagy mérlegképes végzettséggel rendel- kező munkatársat. A jelentkezéseket kérem: „Korrek” jel-igére a kiadó- ba.

A Kossuth Egyetem szerve- teten kéniai tanszéke végzettséggel rendel- kező munkatársat keres. Jelentkez- néi új kémiailag épít- let D-501-es helyiségben.

A Debreceeni Hunyadi Mgtisz ke- réteben működő Cola Kft. gyakov- laltat rendelkező munkatársat ke- res Ányilvántartó, számla-élekesítő munkakörbe. Jelentkezni lehet személyesen vagy telefonon, Tólas Mihály kft.-ügyvezetőnél. Telefon: 14-074. Cim: Hunyadi Mgtisz, Debre- cen-Ebes, Vedres-dűlő 2. sz.

Felsőfokú gazdasági, illetve pén- zügyi végzettséggel rendelkező mun- katársakat keresünk főkönyvelői és pénzügyi osztályvezetői beosztásra. Jelentkezés, számlai önéletrajz egy- lidejű beadásával, a személyzeti osz- tályunkon, Mezőgép Vállalat 1. Sz. Gyár, Debreceen, Hid u. 4-6.

B kategóriás termelőszövetkezet felveleire keres falpari főgazdát- vezetőket. Fizetés megegyezik szin- t. Összkomfortos szolgálati lakás meg- oldott. Követelmény: szakirányú felsőfokú végzettség, több éves gyá- korlat, bütoriparban jártas szak- emberek előfőben. Jelentkezni lehet: Haladás Mgtisz elnökénél.

Merkur Személygépkocsi-értéke- sítő Vállalat azonnali belpéssel al- kalmas pénztárost. Jelentkezni lehet Merkur, Debreceen, Monostorpályi út 33. Munkaügyi.

A Nagyalföldi Kőolaj- és Föld- gáztermelő Vállalat Hajdúszobos- zlóni Üzeme fűtésgazdálkodási üzem- géphez felveleire keres 3 fő elekt- ronikus, 1 műszerész munkatársat férfi munkatársakat. Fizetés: a kol- lektív szerződés szerint. Szükség- esetén lakás megoldható. Jelentkez- ni lehet: személyesen, a Fűtésgaz- dálkodási Üzemi Igazgatóval, Sós- vágy Sándor részlegvezetőnél. Sós- vágy Sándor részlegvezető. Kazánkezelő- káznádfűtővizsgá- ra rendelkező hegesztőket és la- katosokat alkalmas a MAV Jármű- javító Üzem.

Főnix Főnix Főnix Főnix FŐNIX TÉLI VASAR a Modellházban 30% és 40% engedménnyel. TÉLIKABATOK, RUHÁK, SZOKNYÁK január 8-tól 13-ig. Címünk: Debreceen, Csapó u. 13. VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

Főnix Főnix Főnix Főnix FŐNIX FEHÉR HETEK A FŐNIX KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÜZLETEIBEN január 8-20-ig AGYNEMŰ ÉS LAKÁSTEXTIL-TERMÉKEK NAGY VÁLASZTÉKÁT KÍNÁLJUK. EGYES CIKKEK reklamáron kaphatók! Várjuk kedves vásárlóinkat!

APRÓHIRDETÉSEK

INGATLAN Sárándi állomáshoz közel 520 n-öl jó tetőföld kúttal el- adó. Telefon: 35-934.

ALLÁS Nyugdíjas épület- berendezések gyártá- sával foglalkozó kft. gyakorlott agilis gé- pésmérnököt keres. Gépkocsi és lakáste- lefon szükséges, an- gol nyelvtudás elény- rajzos pályázatokat „Vállalkozás” jel-igére a kiadóba.

FLATLAN Flády Z. u. 35. sz. alatti tetőtér-beépí- tésű családi ház el- adó. Erd.: jehet a helyszínen.

LAKÁS Elcserélnék a Kishegyesi úton lévő 1 + 2 fős szobás, tanácsos lakásunkat...

Kifüggetlenül rész- lőzni tudót keresek. Mintarabokat kérek...

1990. június elején befejeztem félbema- radt családi lakóház építéséhez...

Elcserélnék OTP-s, hitelmentes, 2 szobás + garázs, 1 eme- leti garázsos lakóhá- zat keresek. Erd.: Nagyerdő, 60 nm-es 2 + 1 fős szobás, OTP-s lakás 15 mil- lió forintért eladó. Erd- ekldődni: 32-963.

Uj, 1 + 2 fős szobás, étkezős lakás bűrtörzva vagy bűrtörzvalatlanul hosszabb időre kiadó. Erd.: egész nap. Micsurin u. 259. I. 1.

Minigarzon kiadó. Tanácskörtársaság útja 58. I. 7. Erd.: ja- nuár 5-6-án, 16-19 óráig.

Eladó Moszkvics típusú személygépkocsi, 1 éves, 9000 km-rel. Erd.: Bartha Boldizsár u. 16. Kar-tás utcaóli nyitlik.

Kofferes Barkast vagy brigádszállító UAZ-t vennék. Kántor u. 5. Tömös utcából.

Kombinált gyalgépet keresek megvételre. Tel.: 55-11-600.

HALALOZAS Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett feleségem, édes- anyánk, gyermekünk, testvé- rünk és jó rokonunk, OZV. FEJÉNCZI JÁNOSNE 89 éves korában csendben el- hunyt. Szeretett halottunk te- metése 1990. január 8-án, hétfőn 10.30 órakor lesz a Kőzetemelő 1. számú ravatalozó termé- béből. Lakás: Debreceen, István út 87. sz. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó ro- konunk, OZV. MINEZ LÁSZLONÉ szerető szive életének 76. év- ben türellemmel viselt, hosszú szenvedés után örökre megszünt- dobná. Temetése 1990. január 8-án 15 órakor lesz a Kőzetem- elő 2-es sz. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, BUIDOSÓ ISTVAN, a Szék- és Kárpátok Vállalat nyugdíjasa, 68 éves korában hosszan tartó betegség után el- hunyt. Szeretett halottunk teme- tetése 1990. január 9-én, kedden 13.00 órakor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. Lakás: Debreceen, Császár Péter u. 28. sz. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, TITHANYI ISTVAN GYÖZÖ, életének 74. évében elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. január 8-án, de. 10 óra- kor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. A gyá- szoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó ro- konunk, OZV. MINEZ LÁSZLONÉ szerető szive életének 76. év- ben türellemmel viselt, hosszú szenvedés után örökre megszünt- dobná. Temetése 1990. január 8-án 15 órakor lesz a Kőzetem- elő 2-es sz. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, BUIDOSÓ ISTVAN, a Szék- és Kárpátok Vállalat nyugdíjasa, 68 éves korában hosszan tartó betegség után el- hunyt. Szeretett halottunk teme- tetése 1990. január 9-én, kedden 13.00 órakor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. Lakás: Debreceen, Császár Péter u. 28. sz. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, TITHANYI ISTVAN GYÖZÖ, életének 74. évében elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. január 8-án, de. 10 óra- kor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. A gyá- szoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó ro- konunk, OZV. MINEZ LÁSZLONÉ szerető szive életének 76. év- ben türellemmel viselt, hosszú szenvedés után örökre megszünt- dobná. Temetése 1990. január 8-án 15 órakor lesz a Kőzetem- elő 2-es sz. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, BUIDOSÓ ISTVAN, a Szék- és Kárpátok Vállalat nyugdíjasa, 68 éves korában hosszan tartó betegség után el- hunyt. Szeretett halottunk teme- tetése 1990. január 9-én, kedden 13.00 órakor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. Lakás: Debreceen, Császár Péter u. 28. sz. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó ro- konunk, OZV. MINEZ LÁSZLONÉ szerető szive életének 76. év- ben türellemmel viselt, hosszú szenvedés után örökre megszünt- dobná. Temetése 1990. január 8-án 15 órakor lesz a Kőzetem- elő 2-es sz. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, BUIDOSÓ ISTVAN, a Szék- és Kárpátok Vállalat nyugdíjasa, 68 éves korában hosszan tartó betegség után el- hunyt. Szeretett halottunk teme- tetése 1990. január 9-én, kedden 13.00 órakor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. Lakás: Debreceen, Császár Péter u. 28. sz. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó ro- konunk, OZV. MINEZ LÁSZLONÉ szerető szive életének 76. év- ben türellemmel viselt, hosszú szenvedés után örökre megszünt- dobná. Temetése 1990. január 8-án 15 órakor lesz a Kőzetem- elő 2-es sz. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, BUIDOSÓ ISTVAN, a Szék- és Kárpátok Vállalat nyugdíjasa, 68 éves korában hosszan tartó betegség után el- hunyt. Szeretett halottunk teme- tetése 1990. január 9-én, kedden 13.00 órakor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. Lakás: Debreceen, Császár Péter u. 28. sz. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó ro- konunk, OZV. MINEZ LÁSZLONÉ szerető szive életének 76. év- ben türellemmel viselt, hosszú szenvedés után örökre megszünt- dobná. Temetése 1990. január 8-án 15 órakor lesz a Kőzetem- elő 2-es sz. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, BUIDOSÓ ISTVAN, a Szék- és Kárpátok Vállalat nyugdíjasa, 68 éves korában hosszan tartó betegség után el- hunyt. Szeretett halottunk teme- tetése 1990. január 9-én, kedden 13.00 órakor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. Lakás: Debreceen, Császár Péter u. 28. sz. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó ro- konunk, OZV. MINEZ LÁSZLONÉ szerető szive életének 76. év- ben türellemmel viselt, hosszú szenvedés után örökre megszünt- dobná. Temetése 1990. január 8-án 15 órakor lesz a Kőzetem- elő 2-es sz. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dedapánk és testvé- rem, BUIDOSÓ ISTVAN, a Szék- és Kárpátok Vállalat nyugdíjasa, 68 éves korában hosszan tartó betegség után el- hunyt. Szeretett halottunk teme- tetése 1990. január 9-én, kedden 13.00 órakor lesz a Kőzetemelő 2. számú ravatalozó termé- béből. Lakás: Debreceen, Császár Péter u. 28. sz. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó ro- konunk, OZV. MINEZ LÁSZLONÉ szerető szive életének 76. év- ben türellemmel viselt, hosszú szenvedés után örökre megszünt- dobná. Temetése 1990. január 8-án 15 órakor lesz a Kőzetem- elő 2-es sz. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

„Litvánia... zászajára a l... dött a balti sz... berben megta... lista, szeparist... később az SZK... A litván ön... tak. Nyitlak vo... határozataiból... galom fellend... azonban még... Litvániában, s... Litvániái politi... rad-e a balti k... végéig a hallg... végén a közz... „fináléjában”... „szemérmessé... A litván ner... eljutott a Szovj... Kommunista P... Szovjetunió K... negyedévében... sulás szándék... versenyt a köz... zeti felbuzdu... szervezettek... A decemberi... Litván KP KB... tárt: pártján... politikai probl... függetlenségi... „A Litván... remtéséért, tel... litikájáért” - m... leg hozzáfüzte... Szovjetunióva... ként képzeli el... Felvetődik a... külpolitikája... kas sejtieni eng... föderáció kötő... köztük a tavasz... a Sajudis - az... minősített szo... megteremtés... A litvánok... függetlenségi t... nemzetközi jog... tum következ... A központi... népeket a kisza... az politikai kat... torkollhatna... amely a kiszak... a népek egymá... inak elvetését... vezetés aggoda... zessusán. Kije... nem fogja tét... kísérleteit... Egyértelmű... SZKP KB decer... nak határai. E... megkérdejelez... nem volt jogu... változatlanul a... Gorbacsov n... dése: maradt-e... munistákat elh... kérdés, hogy v... Gennagyij Gera... amerikai NBC... szoba jöhet és...

Vita a litván önállóságról

„Litvánának nincs szüksége olyan pártra, amely nem írja zászlajára a litván függetlenség jelszavát!” - mondta egy küldött a balti szovjet köztársaság kommunistainak tavaly decemberben megtartott 20. kongresszusán. „A Litván KP a nacionalista, szeparista erő uszályába került” - hangoztatta kevéssel később az SZKP KB ülésének több résztvevője.

A litván önállósodási törekvések 1989-ben nyílt titokká váltak. Nyíltak voltak ezek a törekvések, mert a litván parlament határozataiból, a Litván KP állásfoglalásaiból és a nemzeti mozgalom fellendüléséből bárki következtethetett rájuk. Annyiban azonban mégis titokként kezelték őket, hogy hosszú ideig sem Litvániában, sem pedig Moszkvában nem mondták ki, mi a litvániai politikai harc igazi tétje, nevezetesen, hogy tagja marad-e a balti köztársaság a Szovjetunióknak. Ezt a kérdést az év végéig a hallgatás fügefalevelével takarták az érdekeltek. Az év végén a központ és a litván tagköztársaság viaskodásának „fináléjában” a felek kölcsönösen sutba dobták „szemérmességüket” és kezdték nevezni a dolgot.

A litván nemzeti mozgalom legerősebb szervezete, a Sajudis eljutott a Szovjetunióból való kiszakadás követeléséig. A Litván Kommunista Párt kivált decemberi rendkívüli kongresszusán a Szovjetunió Kommunista Pártjából. A 20. kongresszus előtti negyedévesben a litván pártvezetők azzal indokolták az önállósulást, hogy a Litván KP nem lesz képes felvenni a versenyt a központi helyi és köztársasági választásokon a nemzeti felbuzdulás hullámain magasba emelkedő ellenzéki szervezetekkel, ha továbbra is elfogad utasításokat Moszkvából. A decemberi kongresszuson azonban Algirdas Brazauskas, a Litván KP KB első titkára félreérthetetlenül a nyilvánosság elé tárta: pártjának kiszakadása az SZKP-ból nem kizárólag párt-politikai problémákra vezethető vissza, hanem a litván állami függetlenségi törekvéseknek is része.

„A Litván KP sikrászáll a szuverén litván állam megteremtéséért, teljes politikai függetlenségéért, önálló bel- és külpolitikájáért” - mondta előadói beszédében Brazauskas. Enyhítőleg hozzáfűzte: ez a függetlenség nem jelentene teljes szakítást a Szovjetunióval, és a „Litván KP szuverén államok föderációjaként képzelettel a jövődög Szovjetuniót”.

Felvetődik a kérdés: a tagköztársaságok teljesen önálló bel- és külpolitikájuk mellett mi lehetne a föderáció tartalma. Brazauskas sejteti engedte, hogy szerinte a közös védelem lehetne a föderáció kötőanyaga. A litván ellenzéki szervezetek azonban köztük a tavaszi helyi és köztársasági választások nagy esélyese, a Sajudis - az utóbbi hónapokban éppen a „megszállónak” minősített szovjet csapatok kivonására és a nemzeti véderő megerősítésére összpontosított politikai agitációjukat.

A litvánok a népek önrendelkezési jogával indokolják függetlenségi törekvéseiket. Arra hivatkoznak, hogy országuk a nemzetközi jogot sértő, törvénytelen Molotov-Ribbentrop-paktum következtében került a Szovjetunió kötelékébe.

A központi párt- és állami vezetés ellenben óvja a szovjet népeket a kiszakadás jogának érvényesítésétől. Érvéle szerint az politikai kataklizmahoz vezethetne, véres háborúskodásokba torkollhatna. „Ma az önrendelkezési jog olyan értelmezése, amely a kiszakadást eredményezné, a Szovjetunió felbomlását, a népek egymás ellen fordítását, konfliktusok, vérontás magyainak elvetését jelentené” - foglalta össze drámaian a központi vezetés aggodalmait Mihail Gorbacsov a Népi Küldöttek Kongresszusán. Kijelentette, hogy a központi állami és pártvezetés nem fogja tétlenül nézni a Szovjetunió felbomlásának kísérleteit.

Egyértelmű üzenetet küldött a litván kommunistáknak az SZKP KB december 25-26-i üléséről: „A peresztrojkanak is vannak határai. Ezek egyike az SZKP egységes szervezetének megkérdőjelezése”. Kijelentette, hogy a litván kommunistáknak nem volt joguk kiválni az SZKP-ból, ezért ő a litván pártot változatlanul az SZKP részének tekinti.

Gorbacsov most Vilniusba készül. Látogatásának nagy kérdése: maradt-e olyan érv a tarsolyában, amellyel a litván kommunistákat elhatározásuk megmésztására bírhatná? További kérdés, hogy van-e más eszköz a központi vezetés kezében? Gennagyij Geraszimov szovjet külügyi szóvivő a napokban az amerikai NBC televízióknak adott nyilatkozatában egyet kizárt a szóba jöhető eszközök közül: a katonait. (MTI-Panorama)

Barta György

TÁJÉKOZTATÓ A KÖZLEKEDÉST ÉS A POSTAI SZOLGÁLTATÁSOKAT ÉRINTŐ ÁRVÁLTOZÁSOKRÓL

1990. január 5., péntek - A Közlekedési, Hírközlési és Építészügyi Minisztérium és az Országos Árhivatal tájékoztatást adott pénteken a vasúti és közúti árutovábbítás, valamint a postai szolgáltatásokat érintő 1990. január 8-i hatósági árváltozásokról.

Eszerint az üzemanyagok, az energiahordozók, valamint a termelői árszínvonal 1990. évi emelkedése miatt jelentősen megnöttek az áru fuvarozás költségei. Ezért a közlekedési vállalatok veszteségeinek megakadályozása tarifaemelés tesz szükségessé. A vasúti közlekedésnél az áremelkedés mértékét növeli, hogy az 1989. évi 4,9 milliárd forintot képest 900 millió forinttal alacsonyabb termelési árkiegészítést hagyott jóvá az Országgyűlés.

Mindezek hatására a vasúti áru fuvarozási díjak átlagosan 30 százalékkal, a Volán országos hálózatában a darabáru-fuvarozás díjai átlagosan 15 százalékkal emelkednek 1990. január 8-ai hatállyal.

A vasúti áru fuvarozásban a belföldi áruküldemények fuvardíja 30 százalékkal, az áru fuvarozáshoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások díjai 30-50 százalékkal emelkednek.

Nem emelkedik a fuvarozatók által a vasúti kocsik késedelmes kirakodásáért fizetendő kocsiallaspénz.

A lakosság által igénybe vett expresszáru-fuvarozás díja átlagosan 30 százalékkal emelkedik.

A szabad árformába tartozó vasúti export-import fuvarozás díjai átlagosan 32 százalékkal emelkednek, a kocsiallaspénz itt is változatlan. (MTI)

Pályán innen, pályán túl

A tévének igen, a Naplónak nem

A kétes jövőjű nagyerdei műjégy-pályát megmentése érdekében lapunk hasábjain öt cikk jelent meg az elmúlt három hétben. Mindegyik érvet, jogos felvetéseket és okfejtéseket tartalmazott. A vitaindító írást követően elmondta véleményét a korcsolyázók leköszönt szakszervezet vezetője, a jégkorongozó és a Hoki Klub elnöke is. A leginkább figyelemre méltó hozzászólás mégis a korcsolyázni szerető fiatalok nyílt levele volt, akik röpké egy hét alatt 1682 aláírást gyűjtöttek össze.

De ha ötezret kellett volna gyűjteni ahhoz, hogy a DMTE bázisvállalati vezetői válasza méltassák őket, ezt is megtehték volna!

Utóbbiak viszont sajnos négy cikkre és az 1682 aláírást levelére sem reagáltak eddig! Pedig úgy érzem, hogy illene már válaszolniuk. De ha már ez eddig nem történt meg, gondoltam, „elbűk megyek”, megkérdem a véleményüket, s a műjégy-pályával kapcsolatos terüket.

A DMTE ügyvezető elnökétől tudtam meg, hogy a klub három bázisvállalati vezérigazgatói megállapodtak, miszerint a Hajdú Megyei Állami Építőipari Vállalat vezetőjét, Vékássy Istvánt bízzák meg, hogy nevükben is nyilatkozzon a sajtónak. Tegnapi, pénteken szerettem volna a vezérigazgatótól interjút kérni, de nem sikerült. Sajnálatos vettem tudomásul, hogy Vékássy István

elzárkózott ettől, mondván, hogy a Hajdú-Bihari Naplónak nem nyilatkozik. Hétközben már riportot adott a városi televízióknak, s ha kíváncsiak vagyunk a véleményére, akkor a szöveget vegyük át tőlük.

Mit tehetünk ilyenkor? Hétfőn este mindenesetre megnézzük a városi tévé adását és ismételnem sajnáljuk, hogy az Oláh Gábor utcaiban láthatjuk a meccseiket.

Állítólag elégük volt abból, hogy az év utolsó heteiben sokszor „félre rakták” az érdekeiket szalagavatók, koncertek vagy egyéb, sporttal nem összefüggő rendezvények miatt. Megmaradt tehát „egyszemnek” a Deko SE, amely a megtört mostoha gyerekekhez hasonló sorsot élvez. Jelzi ezt, hogy a paksiak elleni (bravúros győzelemmel végződött) Magyar Kupa-meccs előtti két este egy koncert és egy kézilabdatalálkozó miatt nem edzhettek a kosarasok a megszokott helyükön, hanem át kellett vonulniuk az Ybl tornaterembe.

Igaz, a Deko SE nem fizet bérleti díjat, hanem felajánlotta, hogy egy évi otltélének fejében a városi sportszarnoknak ajándékozza a teleszkópos kosárlabdapalánkot. Nem tudjuk, csak a szóbeszédből sejtjük, hogy mi az oka a minőségi sportot képviselő „elvándorlásának”.

Az viszont jó lenne, ha ez a folyamat megszakadna és a sportszarnok közötti „egyensúly”, igénybevétel mostanában igencsak megbillent. A DUSE röplabdázói tavaly elvonultak, az RSG-ek Héliá D-kupáját sem Debrecenben rendezték meg - igaz, erről a sportág vezérkarát lehet. Viszont ma már a Kinizsi tornászányait sem lehet látni a városi sportszarnokban, sőt a D. Dózsa férfi kézilabdázói is megváltak a minap a városi sportszarnoktól, ez évtől már

Csibák Zoltán

Kézilabda Magyar Kupa Gödöllői SC-DVSC 23-22 (13-10)

Váci út, 100. néző. Vezette: Hegyesi János.

Gödöllő: Szalkai-NÉMETH-NÉ 3, Konti 3, POVÁZSÁNNÉ 8 (2), Baráthné 1, TÓTH A. 3, Tóth I. Csere: BALOGH (kapus), Verbainé, Molnár 3 (3), Elbert 1, Fekete 1. Edző: Németh András.

DVSC: Tóth I.-SZILÁGYI 7, Bocsné 3, Szunyogh 1, Rádinné 4 (3), Nyilas, Szántó 1. Csere: NAGY K. (kapus), Bojtor 6 (1), Kádárné, Mercsné, Farkas. Edző: Komáromi Ákos.

Kiállítások: 6 illetve 2 perc. Hétméteresek: 6/5, illetve 6/4.

Gyorskorcsolya Nyolc helyre került a tizenkét aranyérem

Debrecenben a nagyerdei műjégy-pályán rendezték meg az általános és középiszkolások 1989. évi városi gyorskorcsolya-bajnokságát. A tizenkét versenyszám győztesei nyolc tanintézményből kerültek ki.

Eredmények. Általános iskolások, leányok: 1-2. osztály: 1. Jánosiné Nóra (Kun B. Ált. Isk.), 2. Koncz Barbara (Dózsa), 3. Ráthonyi Vera (Kossuth). **3-4. osztály:** 1. Jánosiné Andrea (Kun B.), 2. Lengyel Anikó (Szoboszlói Úti Ált. Isk.), 3. Demeter Kinga (Hunyadi).

5-6. osztály: 1. Demeter Dóra (Hunyadi), 2. Pádár Zita (Dózsa), 3. Sándor Zsuzsa (Kossuth). **7-8. osztály:** 1. Nagy Zsuzsa (Arany), 2. Fácányi Zsuzsa (Kardos), 3. Kiss Judit (Bányai).

Fiúk: 1-2. osztály: 1. Lengyel Zoltán (Szoboszlói Úti Ált. Isk.), 2. Pál István (Kossuth), 3. Kerekes Péter (Arany). **3-4. osztály:** 1. Tóth Zoltán (Újkerti Ált. Műv. Közp.), 2. Csonka Zsolt (Kossuth), 3. Dániel Attila (Kossuth).

5-6. osztály: 1. Kövér Balázs (Újkerti Ált. Műv. Közp.), 2. Ábel Csaba (Új Élet Parki Ált. Isk.), 3. Dankos Tamás (Újkerti Ált. Műv. Közp.). **7-8. osztály:** 1. Suba Zoltán (Kardos), 2. Erdélyi Zoltán (Kossuth), 3. Czipa Balázs (Kossuth).

Középiszkolások. Leányok: 1-2. osztály: 1. Pádár Beáta (Fazekas), 2. Kettesy Beáta (Tóth Árpád), 3. Hatvani Beáta (Irinyi). **3-4. osztály:** 1. Szép Tünde (Tóth Árpád).

Fiúk. 1-2. osztály: 1. Szesák Balázs (Fazekas), 2. Badacsonyi Róbert (Fazekas), 3. Szabó Krisztián (Mechwart). **3-4. osztály:** 1. Becsky Gábor (Tóth Árpád), 2. holtversenyben: Szabó Attila (Péchy) és Szűcs Róbert (Tóth Árpád).

Hétvégi sportmúsor

Január 6., szombat
Asztalitenisz
Hajdúszoboszló, Gönczy Pál Általános Iskola tornaterme, 8 óra: Ez évi városi női, férfi egyéni és páros bajnokság.

Labdarúgás
Hajdúböszörmény, sportszarnok, 8 óra: Városi terem bajnokság húsz csapat részvételével.

Január 7., vasárnap
Asztalitenisz
Irinyi élelmiszeripari tornaterme, 8 óra: Buzás Sándor emléktornáék, női, férfi egyéni és páros számokban a debreceni szakszövetség rendezésében.

Röplabda
Hajdúböszörményi sportszarnok, 9 óra: A városi férfi bajnokság első fordulója.

PÁLYÁZAT

A Magyar Röplabda Szövetség pályázatot ír ki az 1990. évi férfi ifjúsági EB-selejtező megrendezésére. A selejtezőn öt csapat Magyarország, Svédország, Hollandia, Csehszlovákia, Ciprus válogatottjai vesznek részt 16 fős delegációval.

Pályázati feltételek:
1. Nemzetközi szintű sportszarnok. 2. Edzési lehetőségek a verseny helyszínén és külön teremben. 3. Nemzetközi szintű szállodai elhelyezés, kétágyas fürdőszobás szobákban. 4. Csapatok szállításának megoldása (helyi és távolsági). 5. Nemzetközi tisztségviselők - 2 fő -, játékvezetők - 4 fő - megfelelő színvonalú elhelyezése, utazási költségeinek biztosítása. 6. MRSZ versenybizottsága munkafeltételeinek biztosítása. 7. Telefon, telex lehetőségeinek biztosítása.

A selejtező időpontja 1990. május 28.-június 1. Csapatok érkezése: május 27., elutazása: június 2. A felmerülő költségek az MRSZ-t és a rendező felet terhelik. Pályázati határidő: 1990. február 28. A pályázatokat kérjük beküldeni a Magyar Röplabda Szövetségbe (1143 Budapest, Dózsa György út 1-3.)

Magyar Röplabda Szövetség

Repülőtéren - újabb fejlemények!

A debreceni szovjet katonai repülőtéren felszámolása ügy tünik - a kelletnél hosszabb és nehezebb. A szovjet-magyar vegyesbizottság szovjet tagja saját mérésekhez ragaszkodik.

1990. január 8-án, hétfőn - az eredeti állapot rekonstrukciója miatt - megfordítják a repülés irányát, és megváltoztatják a repülés módját. A légierődök ismét kötelekben fognak felszállni. Mivel az újabb mérések a régebben megszokott zajjal járnak, e napra kérjük a lakosság türelmét és megértését! (A szovjet fél mellett az Ybl Miklós Műszaki Főiskola szakemberei is méréseket fognak végezni.)

Ugyanakkor fenntartásaink vannak, hogy ezek az újabb mérések elősegítsék az okozott károk mielőbbi megtérítését.

A Magyar Demokrata Fórum debreceni szervezete

A DOTESZ segélyakciója

A Debreceni Orvostudományi Egyetem független szak szervezete, a DOTESZ bizottsága közvetlen kapcsolatot létesített a marosvásárhelyi orvosi egyetem képviselőjével a segítségnyújtás lehetőségeinek felmérése céljából. Konkrét kéréseknek megfelelően a DOTESZ az alapegészségügyi ellátás támogatására a napokban juttatja át az MDF debreceni szervezetének közreműködésével elsősegélyszállítmányát. További konkrét igényeik teljesítéséhez (szakfolyóiratok, szakkönyvek stb.) a DOTESZ számít tagságának széles körű támogatására.

PÁRTHÍREK

A Kereszténydemokrata Néppárt bemutatkozó és toborzó gyűléseket tart január 6-án délután fél hatkor Egyeken és január 9-én délután fél hatkor Hajdúdorogon, mindkét helyen a művelődési házban. A gyűléseken ismertetik a párt választási programját. Minden érdeklődőt és keresztényt várunk.

A Független Kisgazdapárt értesíti tagjait, hogy január 8-án 17 órakor taggyűlést tart a Vörös Hadsereg útja 79. szám alatti I. emeleti helyiségében. A tárgy fontosságára való tekintettel debreceni

tagjainak megjelenésére feltétlenül számít.

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt folytatja az Erdélyben élő magyar testvéreink anyanyelvi művelődésének elősegítése érdekében rendezett sikeres gyűjtését. Az újabb gyűjtés január 6-án, szombaton 9-12 óra között kerül sor az SZDP megyei irodájában (Debrecen, Bethlen utca 33. V. emelet 15.). Elsősorban szépirodalmi alkotásokat, meséskönyveket, gyermek- és ifjúsági regényeket, valamint általános iskolai magyar nyelv- és irodalom tankönyveket várunk.

A HANGVERSENY ELMARAD. Az Országos Filharmonia értesíti bérleteit, hogy a Bartók-terem átadásának késése miatt az eredetileg január 8-ra tervezett hangversenyt január

14-én, vasárnap 19.30 órától a Kölcsey Művelődési Központ színháztermében rendezik. Közreműködik a Debreceni MÁV Filharmonikus Zenekar és Vancseszlav Nikolov gordonkaművész.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET. Január 6-án, szombaton reggel 6 órától vasárnap reggel 6 óráig Nagy Elek (Debrecen, Holló L. u. 24., tel.: 34-427), január 7-én, vasárnap reggel 6 órától hétig reggel 6 óráig pedig Nagy Zoltán (Debrecen, Széchenyi utca 72., tel.: 14-712) lesz az ügyeletes állatorvos.

TÉVES SORSZÁM. A Napló december 15-i lapszámában sajnálatos módon tévesen jelent meg a Debrecenben átvehető ötajtós Lada Szamara gépkocsik sorszáma. Ma már kideríthető, hogy a szerkesztőség vagy a nyomda „ördöge” felelős-e a tévedésért. A helyes sorszám: 109.

PADLÁS „2”. Debrecenben a Piac utca (Vörös Hadsereg útja) 58. III. emelet 15. szám alatt január 6-án délután 16 órakor műterem-kiállítás nyílik hét művész alkotásaiból. A tárlatot, amelyet Dusa Lajos költő nyit meg, január 16-ig délutánonként 2 és 6 óra között tekinthetik meg az érdeklődők.

HÍRSZERKESZTŐ: R. SIMOR KATALIN

BOLDIZSÁR NAPJA

A Nap két 7.32 - nyugszik 16.08 órákor

Várható időjárás: Napközben folytatódik a változóan felhős idő, számottevő csapadék nem valószínű. A déli, délkeleti szél többnyire mérsékelt marad, csupán a Kisalföldön erősödik meg időnként. A legmagasabb nappali hőmérséklet fagypont közelében várható. (MTI)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Nyolcvan éve született a Verőce vármegyei Suhopolj közsgében és Kecskeméten halt meg Mészöly Gyula (1910-1974) Kossuth-díjas akadémikus, kertészeti növénynevelő.

CSÜRDÖNGŐLŐ TÁNC-HÁZ. Január 8-tól minden hétfőn este 7 órától táncszínház rendez a Csürdöngölő népzenei együttes a Kossuth utcai gyermek- és ifjúsági ház Pódium-termében.

HIBAIGAZÍTÁS. A közel-múltban megjelent Minősítő kórhangverseny című kis hírből az újságíró hibájából kimaradt a tanítóképző főiskola leánykara karnagyainak neve. A fesztiválkórus minősítést nyert leánykar karnagyai Rózsa László és Kéry Mihály.

A hírhez a bűnös

Kérjük vissza a tandíjat, s ne írjunk, ha nem tudunk számolni - ajánlja lapunk munkatársainak a 76 éves Nagy Kálmán. Feldühített ugyanis a január 4-i számunk első oldalán közölt MTI-cikk, amelyben 32 százalékos áremelésről olvasott, a példák pedig ennél jóval nagyobb arányra utalnak. A nyugdíjas nény felé nem csak az került el, hogy a 32 százalékos átlagot jelenti. Mert igaz, van, ami 47 százalékkal, ám a máj például „csak” 23 százalékkal lesz drágább. Szóval indokolatlan épp az újságírók matematikátudása miatt aggódni.

Hajdú-Bihari Napló

Szerkesztő: a szerkesztőbizottság. Főszerkesztő: Bényei József. Főszerkesztő-helyettesek: Gulyás Imre és Nagy Zsuzsna. Szerkesztőség: 4024 Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Telefon: 12-144, sportrovat: 17-152, nyomdai ügyelet: 16-695. Kiadja a Hajdú-Bihar Megyei Lap- és Könyvkiadó Vállalat Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Postacímr: Debrecen, Postafiók 72. 4001. Telefon: 12-144. Felelős kiadó: Szabó Imréné Alföldi Nyomda, Debrecen. Felelős vezető: Benkő István vezérigazgató.

Megrendelés száma: 1418.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkezelés postahivataloknál és kézbesítőknél. Előfizetési díj: egy hónapra: 105 Ft, negyedévre: 315 Ft, fél évre: 630 Ft, egy évre: 1260 Ft. Index: 25 627 ISSN 0133-1051

MOZI - SZÍNHÁZ - TV - RÁDIÓ

MOZI
Pénzmánia (amerikai). Hungária ma, vasárnap hn. 10, hn. 12, hn. 2, hn. 4, hn. 6, hn. 8.
Mélytengeri szörnyeteg (amerikai). Apolló ma, vasárnap hn. 10, hn. 12, hn. 2, 4, 6, 8., Meteor ma, vasárnap 3, 5, 7.
Támadók a Marstről (amerikai). Híradó ma, vasárnap f. 10, f. 12, hn. 2, hn. 4.
Venuszcsapda (amerikai, 16). Híradó ma, vasárnap 8.
A kis Vera (szovjet). Meteor Kamara ma, vasárnap n. 6, f. 8., Híradó: ma, vasárnap hn. 6.
Ezüstláncos (román). Meteor Kamara ma, vasárnap n. 4.
Moonwalker (amerikai). Művész: ma, vasárnap f. 6.
Zabriske Point (amerikai). Művész: ma, vasárnap f. 8.
Dirty Dancing (amerikai). Horváth Árpád: vasárnap f. 4, f. 6.
Debreceni videomozis műsora: Híradó: ma, vasárnap n. 10, n. 12, n. 2, n. 4, n. 6, n. 8. Murphy törvénye Örültes menekülés a kegyetlen gyilkos elől. Szines, amerikai akciófilm. Főszerepben: Charles Bronson.
Darty Dancing (USA). Delta: ma, 2, 4, 6.
ALFA mozi
Ma: Bőnvadászok (olasz). Az előadások 16.30 és 18.30 órákor kezdődnek.

SZÍNHÁZ
CSOKONAI
Január 9., kedd 7 óra: Carmen, Megyeri-bérlét.
Január 10., szerda 7 óra: Csirkefej, Ady-bérlét.
Január 11., csütörtök 7 óra: Háry János, Jászai-bérlét.
Január 12., péntek 7 óra: Háry János, Gözön-bérlét.
Január 13., szombat 7 óra: Carmen, Biogal-bérlét.
Január 14., vasárnap 7 óra: Doktor úr, bérlétszűnet.
Kölcsey Művelődési Központ Kamaraszínháza
Január 11., csütörtök 7 óra: Godspell, bérlétszűnet.
Január 12., péntek 7 óra: Godspell, bérlétszűnet.
A Csokonai Színház Stúdiószínháza Mesterkurzus, bérlétszűnet.
Csokonai, ma 7 óra: Csirkefej, Selmezy-bérlét. Vénasszony; Szentirmai Éva (18 éven alul nem ajánlott) Kölcsey, ma 7 óra: Lili báróné, bérlétszűnet.
Csokonai, vasárnap 10 óra: A néma levente, bérlétszűnet. 7 óra: Doktor úr, bérlétszűnet.

TELEVÍZIO
SZOMBAT
Budapest 1
8.28 Műsorismertetés. 8.30 Képzőművészet. 8.35 Tévétorna gyerekeknek. 8.40 Az élővilág filmsorozat XV/14., 8.55 Ász. 9.55 A klinika (ism.). 10.40 Holmi-Ifjúsági magazin. 11.40 Magazin kulturális - A szegedi körzeti stúdió

műsora. 12.10 Képzőművészet. 15.15 Képzőművészet. 15.23 Műsorismertetés. 15.25 Richard Clayderman Londonban (angol zenés film). 16.15 Csengetés - Oktatáspolitikai magazin. 16.55 Betűreklám. 17.00 Magyar folklor Izraelben (dokumentumfilm). 17.50 Mozgó Képek - A Mokép film-ajánlata. 18.05 A kölcsönkapott Föld - Az élővilág sokfélesége (XV/14.). 18.20 Reklám. 18.25 A nap lovagjai - Papp Dániel (VIII/7.). 19.00 Műsorajánlat. 19.05 Reklám. 19.10 Esti mese. 19.20 Reklám. 19.30 Híradó. 20.00 Reklám. 20.05 Vers mindenkinél - A gyáva szeretet. 20.10 Szicíliai kereszt (olasz film). 21.50 Reklám. 21.55 A nevünk: Hegedős együttes. 22.05 Vera Chytilová-sorozat - Mennyzet (csehszlovák film). Egy zsák bolha (csehszlovák film). 23.25 Híradó 3.

TV 2 Endrei Judittal és Déri János-sal
14.00 Képzőművészet. 14.15 TV 2: Benne: 14.25 Német nyelvlecke. Riportok - Időjárás - Zene. Movi-kronika. 15.00 A sárkány szíve (angol dokumentumfilm-sorozat XII/7.). 15.52 TV 2. 15.55 Útkereső - Kamaszok műsora. 16.20 TV 2: Benne: Reklám - Riportok - Időjárás - Zene. 16.30 Melyiket a 3 közül? - Játékos vetélkedő. 17.00 Nyelvlecke - Sesame Street. 18.00 Telesport. 18.25 Gyerekeknek: Csip-csup csodák. 18.42 TV 2. 19.00 T. I. R. - A Vöröstarbános férfi (olasz-magyar tévéfilmsorozat). 20.02 TV 2. 20.20 Rockstúdió. 21.00 Híradó 2. 21.20 TV 2. 21.30 Napzártá. 22.15 Fred Zinnemann-sorozat - Az apáca története (amerikai film). 0.40 TV 2.

Pozsony 1
8.30 Gyerekek magazinja. 10.00 A tudományról és a technikáról gyerekeknek. 10.30 Honvédelmi magazin. 10.45 Olasz sorozat (film). 12.05 Mindenki szereti a cirkuszt. 12.55 Nemzetközi slágerverseny. 15.55 Sportdokumentum. 16.25 A nap perce. 16.40 Csak nőknél. 17.25 Új út Indiában (francia sorozat). 18.20 Receptek nem csak vasárnapra. 19.00 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.00 Bűnügyi kalendok (tévéfilmsorozat). 20.50 Szórakoztató műsor. 22.10 Sport híradó. 22.25 Ebben a kastélyban kísérletek vannak, főnök (tévéfilm). 23.40 Peters Pop-show.

Pozsony 2
9.00 Az otthonhoz vezető út (feliratos NDK-tévéfilm). 10.40 Orosz nyelvtanfolyam. 11.10 Német nyelv-tanfolyam gyerekeknek. 11.35 Angol nyelv-tanfolyam. 12.05 A számítógépekéről. 16.00 NSZK-rajzfilmsorozat. 16.30 Zbrojovka Brno-Slavia Kosice férfi kosárlabda-mérkőzés. 18.10 Koncert. 19.10 Torna. 19.30 Híradó. 20.00 Színházi közvetítés - Vadkacsavadászat. 22.00 A híradó szerkesztőségében. 22.10 Új filmek a mozikban. 22.50 Dzsesszpódium.

Moszkva 1
4.30 120 perc. 6.30 Papa, mama és én... 7.00 Orosz népdalok - hangszeres trió. 7.15 Fenyőfaünnep a Kremlemben. 8.05 Rajzfilmek. 8.25 Filmelőzetes. 9.25 Kambodzsa nemzeti ünnepe. 10.00 Ismeretterjesztő filmek. 11.00 Ide jöjtek (négyrészes film). 13.15 A tulai terület népművészete. 13.45 Nem is álmodtátok volna... (film). 15.30 VIII. Nemzetközi Népművészeti Fesztivál. 15.45 Nemzetközi panoráma. 16.30 Andrej Tarkovskij: Áldozathozatal (film, I-II.). 19.00 Híradó. 19.30 Anschlag. Anschlag. 21.10 Vendégségben Alla

Pugacsovánál. 22.00 Turbinék vég-napjai (film, II.). 23.14 Hírek. 23.19 Zenés műsor.

MŰHOLDAS PROGRAMOKBÓL

SKY - Eurosport
7.00 Visszaszámlálás. 8.00 Mókagyár. 10.00 Eurosport-étlap. 10.30 Tenisz-legenda. 11.00 Kerekpár vb. 12.00 Si Világkupa. 15.00 Műkorcsolya - az év legjobbjai. 16.00 Az év sportolói. 17.00 Nemzetközi (világ) tornaszéria. 18.00 Si és Sjúgró Világkupa. 19.00 Női kézilabda vb Dániából. 20.00 A világ sportja. 21.00 Ilyen év volt - rally. 22.00 Tenisz - az év legjobbja. 23.00 Párizs-Dakar rally. 23.15 Golf az Egyesült Államokból. 1.15 Párizs-Dakar rally. 1.30 Műsorzárás.

Super
7.00 Super B.O.O.S. 11.00 Egyveleg. 15.30 Dundee és Culhanek (film). 16.30 Dick Powel színháza. 17.30 Coca-Cola Eurochart. 18.25 Időjárás. 18.30 Ultra sport. 20.30 Billiárd. 21.30 Klasszikus filmvilág. 23.00 Késő esti horrorfilmek - A halált hozó Hold. 0.40-7.00 Egyveleg.

TV 5
16.05 Hírek. 16.15 Sport és szabadidő. 17.15 Carabine - Laurent Voulyz francia popzene. 17.45 Földlecke. 18.05 A világ állatait (természetfilm). 18.30 A jövőnd géniusza. 19.00 Ösvények. 19.30 Hírek, időjárás. 19.40 A sötét korok művészete. 20.35 Patrick Sabatier variétéje. 22.00 Tv-híradó, időjárás. 22.30 TV5-klub. 22.35 Luxemburgi metró (tévéfilm). 0.10 Alice - Európai magazin. Egy nap Európában. 0.50 Műsorzárás.

RTL
8.00 Konfetti. 8.05 Archie (rajzfilm). 8.30 Diplodok (rajzfilm). 8.55 Nozles (rajzfilm). 9.20 A Jetsonok (rajzfilm). 9.45 Klack. 10.15 Barkácsológár. 10.30 Teletubiz. 11.00 Zadar kán, a sivatag lázadója (kalandfilm). 12.30 Komolyzene délelőttben. 13.00 Teletubiz. 13.25 Műsorismertetés. 13.30 Ragazzi. 14.15 A vörösrősej (olasz kalandfilm). 16.00 Az edző (amerikai film). 16.30 New York seriffje (krimi). 17.45 Dirty dancing. 18.15 A luxemburgi rádió országjárása. 19.45 Híradó. 20.15 Vigyázat, banditák! (francia film). 22.00 Mindent vagy semmit? 23.00 A zsebszerető (francia játékfilm). 0.35 A csábítás (olasz erotikus film). 1.55 Aerobik. 2.00 Műsorzárás.

A részletes műsor a TELEHOLD műsorfüzetben

VASÁRNAP

Budapest 1
7.53 Műsorismertetés. 7.55 Családi torna. 8.00 Kéményesék - Övodások műsora. 8.25 Az elűllyedt világ - Arkadia városa (francia rajzfilmsorozat XXVI/1.). 8.55 Kerek világra - Albert, te is voltál gyerek? 9.10 Játszunk bábshízházban - Gyermekbábosok VIII. tévéfesztiválja (XII/4.). 9.35 Tom Sawyer kalandjai (angol rajzfilm). 10.25 A cirkusz fényei (szovjet film). 10.55 A Grand Canyon (francia természetfilm). 11.00 Képzőművészet. 15.30 RTV Közönségsvetület. 15.35 Szimat Szörény szimatol - Cserbenhagyó (IX/7.). 16.00 Betűreklám. 16.05 Válogatás a Televízió

archívumából - Foltyn zeneszerző élete és munkássága (tévéjáték). 17.25 Telis-telis video - A Televideo ajánlata. 17.30 Szó, zene, kép - Műveltségverseny. 18.05 Reklám. 18.10 Delta - Tudományos híradó. 18.35 Műsorajánlat. 18.45 Reklám. 18.50 Esti mese. 19.00 A Hét. 20.00 Híradó. 20.15 Két férfi, egy eset - Cézár szakmánya (NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat). 21.45 Reklám. 21.50 Telesport. 22.05 Képzőművészet.

TV 2 Kudlik Júliával és Antal Imrével
9.00-12.00 Tévémagiszter - A Művelődési Főszervezettség műsora. 14.00 Képzőművészet. 14.15 TV 2: Benne: Riportok - Időjárás - Zene. Röntgen. 15.00 A soknevű tó - Afrikában, Telekri gróf nyomában (osztrák film). 15.57 TV 2. 16.00 Operamagazin. 16.45 TV 2. 17.10 Aljünk meg egy szóra! - Nyelv-művelődés műsor. 17.20 TV 2: Benne: Nóták, csárdások, orokzöldek. Reklám - Riportok - Időjárás. 18.25 Gyerekeknek: Benedek Elek meséi. Kétkalvezsek. Mátyás, a házi-manó. 18.47 TV 2. 19.00 Premier - A művészeti főszerkesztőség műsora. 19.05 Lengyel Menyhért. Ninocska. 21.55 Befogor, a fekete fény - Párizsi beszélgetés Juliette Grecoval. 22.30 TV 2. Napzártá.

Pozsony 1
8.30 Gyerekeknek. 10.40 Marco Polo (olasz tévéfilmsorozat). 11.35 Objektív - Magazin. 12.05 Fűvészet. 12.45 Autósok, motorosok magazinja. 13.30 Ali baba és a negyven rabló kalandjai (szovjet-indiai film). 15.10 Folklor. 15.40 Animációs filmek. 16.30 Dalok visszhanggal. 17.10 A vesszőkösár titkai (tévéfilmsorozat). 17.40 Cseh film. 21.00 Sport híradó. 21.15 A nap szigete (dokumentumfilm). 22.05 Minden a színházról. 22.55 Vojtech Kocian énekel.

Pozsony 2
10.00 Sportdokumentumfilm. 10.30 Tévéműsor. 11.45 Párbeszéd a hegyekkel. 15.35 Meseifilm. 16.55 Családi problémák. 17.25 A sógn öröksége (japán dokumentumfilm). 18.20 Találkozás a képernyővel. 18.50 Kulturális magazin. 19.10 Torna. 19.30 Híradó. 20.05 Ne vegyék rossz néven. 21.05 Szovjet dokumentumfilm. 21.30 Híradó. 21.50 Az ágy mellett (spanyol tévéfilm). 22.35 Balett-kreációk.

Moszkva 1
6.00 Reggeli torna. 6.50 A Sportlottó sorsolása. 7.00 Gyermekműsor. 8.00 A hazámát szolgálom. 9.00 Szórakoztató műsor. 9.30 A világ körül. 10.30 Zenebutik. 11.00 Ide jöjtek (film III-IV.). 13.00 A nevelésről mindenkinél. 14.15 Falusi óra. 15.30 Mesék és kalandok világában. 17.00 Kórusműsor. 17.50 Don Quijote (film II/1.). 19.00 Hét nap. 20.00 Erkölcsei tanítások. 20.15 Moszkvai virtuózok kamarazenekari műsora. 21.30 Turbinék végnapjai (film III.). 23.34 Lohár: A vig özvegy (tévéfilm).

MŰHOLDAS PROGRAMOKBÓL

SKY - Eurosport
7.00 Az erő órája. 8.00 Mókagyár. 10.00 Eurosport-étlap. 10.30 Tenisz-legenda. 11.00 Kerekpár-vb. 12.00 Sf

Világkupa. 13.30 Rugby: Argentína-Egyesült Államok. 15.00 Műkorcsolya - az év legjobbja. 16.00 Az év sportolói. 17.00 Nemzetközi Tornász (világ) Kupa. 18.00 Si Világkupa. 19.00 Kézilabda: Csehszlovákia-Izrael. 20.00 Európai kosárlabda. 21.00 Párizs-Dakar rally. 22.00 Labdarúgás. 23.00 Párizs-Dakar rally. 1.30 Műsorzárás.

Super
7.00 Super B.O.O.S. - Négyórás vidám gyermekműsor. 11.00 Coca-Cola Eurochart. 12.00 Egyveleg. 13.00 Irva vagyon... - Vallási műsor. 13.30 Egyveleg. 16.30 Billiárd. 17.30 A világ holnap. 17.55 Időjárás. 18.00 Európai üzleti hírek. 18.30 Nemzetközi slágertudió. 19.30 Burke törvénye (bűnügyi film). 20.30 Árulás (amerikai film). 22.10 Barnaby Jones (bűnügyi film). 23.00 Egyveleg.

TV 5
16.05 Hírek. 16.15 Komolyzene. 17.15 Rajongók klubja. 18.05 Állatbarátok magazinja. 18.35 Bárányhimlő-híradó. 19.00 Hotel - Irodalmi műsor. 19.30 Hírek, időjárás. 19.40 Vendégségben Frednél. 20.40 Champs-Elysees. 22.00 Tv-híradó, időjárás. 22.30 7-ről 7-re. 23.30 Viva! - Kulturális műsor. 0.15 Océaniques - Kulturális műsor. 0.45 Műsorzárás.

RTL
8.00 Li-La-Launebar. 9.45 Az aranylovas (szovjet történelmi film). 11.00 Valentin bűnbeneése (olasz vigjáték). 12.30 Komolyzene. 13.00 Műsorismertetés. 13.10 Apám földönkívüli (amerikai családfilm). 13.30 A Jetsonok (rajzfilm). 14.00 Dr. Who (sci-fi). 14.25 A berlini ügy (amerikai krimi). 16.00 A vasfűggyöny: amikor csodát mond a KGB... (kémfilm). 17.00 Művészet és üzenet. 17.45 Népzene. 18.45 Híradó. 19.10 Utazási vetélkedő - Dominikai Köztársaság. 20.15 Álombusz (NSZK-osztrák vigjáték). 21.45 Hírmagazin. 22.20 Két kökémény profi (francia akciófilm). 23.50 Sexy Folies. 0.25 Aerobik. 0.30 Műsorzárás.

A részletes műsor a TELEHOLD műsorfüzetben

RÁDIÓ

Szombat
Debrecen: 5.55-8.00 Szombat reggel. Zenés magazinműsor (Hírek, lapszemle - Heti visszajárató - A hétvége sportja - Kulturális programajánlat - Ügyeleti jelentések). Szerkesztő: Bálint István.
Vasárnap
Debrecen: 9.00 Hírek. 9.05 Debreceni séták. Az egyetlenek és környékük. Utikalauz: Sz. Kuerti Katalin. 9.25 Három sláger Koncz Zsuzsától. 9.35 Tudományos magazin. 10.00 Hírek, ügyeleti jelentések. 10.05 A hónap slágere. 10.20 Csokonai-díjak. Mohos Nagy Évával Kiss Péter Ernő beszélget. 10.55 Ügyeleti jelentések. 18.30-19.00 Sportmagazin. Szerkesztő: Bálint István.
A Debreceni Rádió szerkesztőségét a hallgatók a 19-650-es telefonszámon hívhatják.

XLVII. ÉV
ÁRA: 4
1990. I. 8.

Aki épke számított, nem fosztott talékaitól és jutott ideje igyekezett elmulasztott

A kenyér Újkerti ABC

Az Árpád áruházban ne hat pénztáros szombaton helyett. Hossz ték próbára a vásárlókat, ak másól borsos. hető élelmis latszerét, fog panért, sórért. Eltelik több n tanuljuk az új. Az Árpád té a Hajdú-Bihar miszer-kiskere lalat hálózatát „csak” átárzt ket, leltári iver vetetnük az e - Hála isten Molnár László -, lesz így is m. Több máza ár meg zárás után a töltelékáru r dot okoz, vár marad belőlük, tejtermékekkel kánk lesz. Eze csak az áru n pénztárnál is f ni.

ahol szomb hatszázan vette mélygépkocsij áron, mert máto kűek is többé gosan 25 száza hető, hogy az ár re a kocsik viss